

การกำกับภาพยนตร์ขนาดสั้นแนวชีวิต
เรื่อง “ คีตาจารย์ โป่งกลางทางครู ”

DIRECTING OF DRAMATIC SHORT FILM :
TITLE “THE GREAT PONG-LANG PROFESSOR”

นางสาวพาฝัน สิงห์สุวรรณ
Miss PAFUN SINGSUWAN

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาภาพยนตร์และวิดีโอ ภาควิชาศิลปะศิลป์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2550

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบอนุมัติศิลปนิพนธ์

การกำกับภาพยนตร์ขนาดสั้นแนวชีวิตเรื่อง “ คีตาจารย์ โป่งกลางทางครู ”

DIRECTING OF DRAMATIC SHORT FILM : TITLE “THE GREAT PONG-LANG PROFESSOR”

นางสาวพาฝัน สิงห์สุวรรณ
Miss PAFUN SINGSUWAN

ภาควิชาศิลปะการละคร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาพยนตร์และวิดีโอ

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์.....วันที่ 31 ธันวาคม 2551
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภัสสร เลิศอนันต์)

หัวหน้าภาควิชา.....วันที่ 9 มี.ค. 52
(อาจารย์วิศศักดิ์ รักใหม่)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อศิลปนิพนธ์ การกำกับภาพยนตร์ขนาดสั้นแนวชีวิต เรื่อง “คีตาจารย์ โป่งกลางทางครู”

DIRECTING OF DRAMATIC SHORT FILM :

TITLE “THE GREAT PONG-LANG PROFESSOR”

ชื่อ นางสาวพาฝัน สิงห์สุวรรณ

สาขาวิชา ภาพยนตร์และวีดีโอ

ภาควิชา นิเทศศิลป์

คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2550

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภัสสร เลิศอเนนต์

บทคัดย่อ

โครงการกำกับภาพยนตร์ขนาดสั้นแนวชีวิตเรื่อง “คีตาจารย์ โป่งกลางทางครู” มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ 1. เพื่อถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน 2. เพื่อนำเสนอแบบอย่างชีวิตและจิตวิญญาณครูดนตรีโป่งกลาง ที่อุทิศตนฝึกสอนและมุ่งมั่นสร้างศิษย์ให้ถึงฝั่งฝัน 3. เพื่อนำเสนอเอกลักษณ์ของศิลปะการแสดงดนตรีโป่งกลาง โดยเน้นที่การสื่ออารมณ์ความรู้สึก ความสัมพันธ์ของนักแสดงระหว่างครูกับศิษย์ให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกคล้อยตามในเรื่องราว และเกิดความชื่นชมในศิลปะการแสดงดนตรีพื้นบ้าน โป่งกลาง ซึ่งกล่าวถึง ชีวิตของครูศิลปินท่านหนึ่งในจังหวัดกาฬสินธุ์ ท่านเป็นทั้งครูและศิลปินพื้นบ้าน อุทิศชีวิตทุ่มเทร่างกายแรงใจให้กับดนตรีที่ท่านรัก พร่ำฝึกสอนดนตรีพื้นบ้านโป่งกลางแก่ลูกศิษย์ตัวเล็กๆ ของตน ให้เข้าสู่การประกวดแข่งขันวงดนตรีพื้นบ้านตามความฝันของพวกเขา และในระหว่างการฝึกซ้อม ครูเกิดอุบัติเหตุทำให้สูญเสียการได้ยิน แต่ด้วยหัวใจที่เต็มเปี่ยม ครูยังคงคิดหาวิธีถ่ายทอดเพื่อให้เด็กๆ ได้ฝึกซ้อมต่อไป ทั้งนี้มีลูกสาวของครูเป็นผู้ให้กำลังใจและคอยช่วยเหลืองานของครูโดยตลอด ถึงแม้ครูจะสิ้นใจล้มหายไปก่อนถึงเวลาแห่งความสำเร็จของศิษย์ก็ตาม แต่จิตวิญญาณของครูนั้นยังคงอยู่กับเด็กๆ ตลอดไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

การทำโครงการกำกับภาพยนตร์ขนาดสั้นแนวชีวิตเรื่อง “คีตาจารย์ โปงกลางทางครู” สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีนั้น ก็เนื่องมาจากการสนับสนุนของสถาบัน หน่วยงาน และบุคคลหลายท่าน ที่ให้คำปรึกษาและให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ

- ครอบครั “สิงห์สุวรรณ” ทุกคนที่ให้การสนับสนุนทุกด้าน โดยเฉพาะเป็นกำลังใจที่ยิ่งใหญ่ในความสำเร็จครั้งนี้

- อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ประภัสสร เลิศอนันต์ และคณะกรรมการทุกท่าน
- ครูอลงกต คำโสภา ครูศิลปินผู้จุดประกาย “คีตาจารย์ โปงกลางทางครู”
- ครูสำเร็จ คำโหมง ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ให้คำปรึกษาและอนุเคราะห์เอกสาร
- ครูเปลื้อง ฉายรัศมี ศิลปินแห่งชาติผู้ล่วงลับ
- ครูละมุด นักดนตรีพื้นเมือง ผู้บรรเลงดนตรีพื้นบ้านประกอบภาพยนตร์
- อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบ้านโนนชัย นายสันติ จักรเสน นักแสดง
- ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบ้านต๋อม คณะครูและนักแสดง
- ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดกลาง คณะครูและนักแสดง
- ผู้อำนวยการโรงเรียนนครขอนแก่นและอาจารย์มัญญ์ สอนเอี่ยม เอื้อเฟื้อสถานที่
- ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกุดอ้อ คณะครูและนักแสดง
- ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม คณะครูและนักแสดง
- ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนเสียด คณะครูและนักแสดง

ขอขอบคุณ

- นางสาวขวัญแก้ว เกตุผล เพื่อนรักที่ช่วยเหลือทุกสิ่งทุกอย่าง

- ขอขอบคุณคณะทีมงานช่างกล้องถ่ายทำทุกท่านที่มีได้เอื้อยาม ณ ที่นี้ สำหรับความร่วมมือเป็นอย่างดี

พาฝัน สิงห์สุวรรณ

19 มีนาคม 2551

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญภาพ	จ
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของโครงการ	1
วัตถุประสงค์โครงการ	3
ขอบเขตของโครงการ	3
ลักษณะของโครงการ	4
แนวทางการบรรลุเป้าหมาย	4
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 การค้นคว้าข้อมูล	
การกำกับภาพยนตร์	6
ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน	10
ความเป็นมาของดนตรีโปงลาง	11
เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบวงโปงลาง	16
การเผยแพร่ชื่อเสียงวงโปงลาง	17
การส่งเสริมโปงลางกาฬสินธุ์	17
ประวัติครูดนตรีโปงลาง : ครูอลงกต คำโสภา	20
บทที่ 3 บทภาพยนตร์	
การเขียนบทภาพยนตร์	31
การกำหนดประเด็นและจุดที่ต้องการนำเสนอ	32
การค้นคว้าข้อมูล (RESEARCH)	32
การสร้างตัวละคร	34
บทภาพยนตร์ (SCREENPLAY) ครั้งที่ 1	35
บทภาพยนตร์ (SCREENPLAY) ครั้งที่ 2	36

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4	บทถ่ายทำภาพยนตร์(SHOOTING SCRIPT)ครั้งที่1	50
	บทถ่ายทำภาพยนตร์(SHOOTING SCRIPT)ครั้งที่2	59
	การแยกย่อยบท	67
	เอกสารแยกย่อยบท(BREAKDOWN SHEET)ครั้งที่1	68
	เอกสารแยกย่อยบท(BREAKDOWN SHEET)ครั้งที่2	73
	เอกสารเรียกตัวนักแสดง(CALL SHEET)ครั้งที่1	80
	เอกสารเรียกตัวนักแสดง(CALL SHEET)ครั้งที่1	84
	การจัดการงบประมาณในการถ่ายทำภาพยนตร์ ครั้งที่1	88
	การจัดการงบประมาณในการถ่ายทำภาพยนตร์ ครั้งที่2	89
บทที่ 5	การถ่ายทำภาพยนตร์	
	การกำกับการแสดง	98
	การกำกับภาพ	98
	ภาพเบื้องหลังการหาข้อมูล	99
	ภาพเบื้องหลังของภาพยนตร์(ครั้งที่1)	100
	ภาพเบื้องหลังของภาพยนตร์(ครั้งที่1)	101
บทที่ 6	งานหลังการถ่ายทำภาพยนตร์	
	การติดต่อและลำดับภาพ	102
	แนวคิดและการติดต่อภาพ	102
	การติดต่อลำดับภาพแบบหยาบ	102
	การติดต่อลำดับภาพแบบละเอียด	106
	แนวคิดและลำดับการติดต่อเสียง	114
บทที่ 7	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
	บทสรุปการทำงาน	116
	ปัญหาก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์	116
	ปัญหาระหว่างการถ่ายทำภาพยนตร์	117
	ปัญหาหลังการถ่ายทำภาพยนตร์	117
	การสรุปการแก้ปัญหา	118
	ข้อเสนอแนะ	119

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพนักแสดง	
ภาพที่ 4.1 อาจารย์ปู่ อลงกต คำโสภา	91
ภาพที่ 4.2 อาจารย์ย่า พิทัย ตลภักดี	92
ภาพที่ 4.3 อาจารย์สันติ จักรเสน	93
ภาพที่ 4.4 อาจารย์บุษบา คนยงค์	94
ภาพที่ 4.5 เด็กหญิงจุฑาทิพย์ วรยศ	95
ภาพที่ 4.6 บ้านชานเมือง จ.กาฬสินธุ์	96
ภาพที่ 4.7 โรงเรียนบ้านกุดอ้อ	96
ภาพที่ 4.8 เวทีมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	96
ภาพที่ 4.9 คุ่มวัฒนธรรม โรงเรียนนครขอนแก่น	97
ภาพที่ 4.10 เวทีโรงเรียนเทศบาลบ้านตุ้ม	97
ภาพเบื้องหลัง	
ภาพที่ 5.1 ภาพเบื้องหลังการศึกษาข้อมูล	99
ภาพที่ 5.2 ภาพเบื้องหลัง ภาพยนตร์ ครั้งที่ 1	100
ภาพที่ 5.3 ภาพเบื้องหลัง ภาพยนตร์ ครั้งที่ 2	101
ภาพแสดงการติดต่อ	
ภาพที่ 6.2.1-50 ภาพแสดงการติดต่ออย่างหายาบ	103
ภาพที่ 6.2.2.1-120 ภาพแสดงการติดต่ออย่างละเอียด	107

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่ก้าวมาพร้อมกระแสโลกาภิวัตน์กำลังแผ่ขยายเป็นระลอกไปทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง หลายฝ่ายวิตกกังวลถึงความเสื่อมถอยของวัฒนธรรมอันดั้งเดิมดั้งเดิมของความเป็นไทยที่กำลังถูกกลืนอย่างรวดเร็วจนยากที่จะหยุดยั้ง หลายกลุ่มองค์กรเริ่มเคลื่อนไหวลงมือเริ่มจัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ ฟื้นฟูส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมตลอดจนรวบรวมบันทึกจัดเก็บเป็นสื่อสารสนเทศ เกรงว่าลูกหลานในภายภาคหน้าจะขาดรูปแบบในการสืบทอดสื่อเหล่านี้เอาไว้ในรูปเอกสาร ภาพถ่าย วีดิทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น ถือเป็นหลักฐานสำคัญที่จะช่วยทบทวนความเป็นไทยที่ดงามส่งผ่านสู่คนรุ่นหลังได้อย่างชัดเจน

เมื่อกล่าวถึงศิลปวัฒนธรรมที่ปรากฏเป็นรูปธรรมชัดเจนแล้วภาคอีสานนั้นว่ามีรูปแบบการสืบทอดที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบอนุรักษ์ ประยุกต์หรือร่วมสมัยทั้งนี้สื่อทางศิลปวัฒนธรรมที่สร้างแรงกระเพื่อมได้มากที่สุด คือ ดนตรีพื้นเมืองอีสาน ซึ่งเป็นที่นิยมชื่นชอบของผู้คนทั่วทุกภาคหรืออาจเป็นเพราะมีชาวอีสานอยู่เป็นจำนวนมากในทุกภาคของประเทศไทยก็เป็นได้ซึ่งยังไม่มีผู้ศึกษาไว้ชัดเจน สังเกตได้จากป้ายโฆษณาตามเทศกาล เฉลิมฉลองหรือทำบุญประจำปีของวัดต่างๆ ตามรายทางจะพบว่า รายการโทรทัศน์สหมงคลของทุกแห่งต้องมีการแสดง เช่น หมอลำหรือดนตรีอีสานอย่างน้อย 1 รายการในคืนใดคืนหนึ่งของงานนั้น

พัฒนาการของดนตรีอีสานมีมาอย่างต่อเนื่อง มีรูปแบบการสืบทอดที่ไม่ซับซ้อนมีการเผยแพร่แบบไม่ปิดบังอำพราง ไม่หวงวิชาสุดแต่ผู้เป็นศิษย์จะมีความสามารถถ่ายทอดความรู้ไปจากครูได้เท่าใด จากฐานแหล่งเรียนรู้ของชาวอีสานเริ่มที่วัด พระสงฆ์จะเป็นผู้ทรงความรู้ ศึกษาลึกล้ำกระจ่างแจ้งในธรรมสามารถถ่ายทอดวิทยากรให้ผู้คนได้ทุกอาชีพ ศิลปินพื้นบ้านหมอลำก็เรียนรู้จากวัด ท่องบทเรียนและกลอนลำจากพระ หมอลำจึงเป็นผู้นำทางความคิดให้กับผู้คนด้วยผู้คนอีสานจึงผูกพันกับหมอลำ เสียงแคนที่เป่าคลอหมอลำเป็นเสมือนเสียงเรียกปลุกจิตวิญญาณของชาวอีสาน ให้มีกำลังใจ รับรู้ในศิลปในธรรม รักถิ่นฐานบ้านเกิดแม้จากไปไกลเพียงใด ถึงวันสำคัญต้องกลับมาทำบุญที่บ้านของตน แม้ภาคอีสานจะถูกมองว่าแห้งแล้ง ผู้คนมีฐานะยากจน เหตุใดคนอีสานจึงสามารถสร้างชื่อเสียง สร้างตัวในทุกวงการบันเทิงได้อย่างน่าอัศจรรย์ ชื่อเสียงของนักแสดงชาวอีสานดังไปทั่วโลก เช่น คุณฉันทน์ ด้รับการยอมรับด้วยความสามารถที่แท้จริง เหตุใดกลุ่มประชากรที่เป็นตัวชีวิตความยากจนในประเทศที่ต้องผจญความทุกข์ยากสาหัสในการหาเลี้ยงชีพ จึงสามารถสร้างความสุขให้กับผู้คนที่ได้ทุกหัวระแหงในแผ่นดินนี้ เมื่อศึกษาชีวิตของผู้คนเหล่านี้ล้วนมีบทเรียนชีวิตที่ลำบากมาก่อน แต่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรียนรู้และต่อสู้ด้วยความอดทนจนพลิกชีวิตมาสู่ความสำเร็จในวงการบันเทิงได้อย่างน่าทึ่งอย่าง
 สิ่งที่สำคัญยิ่งทุกคนล้วนให้ความสำคัญกับการศึกษา เรียนรู้ ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของบุคคล
 เหล่านี้มาจากใครบ้าง จากการศึกษาและติดตามชมรายการกลุ่มผู้มีชื่อเสียงเหล่านี้ เมื่อครั้ง
 วิทยเรียน ครูได้ปลุกฝัง เคี้ยวเชียว ได้เปิดโอกาสให้ค้นพบตัวเอง ครูได้ให้กำลังใจและสอนให้
 อดทนต่อสู้ หากย้อนอดีตไปทุกยุคสมัย ตั้งแต่ดวงดนตรีลูกทุ่งอีสานชื่อดังวงดนตรี นพดล ดวงพร
 และลุงแนบ นักร้องสรเพชร ภิญโญ ตำนานหนุ่มนาข้าวสาวนาเกลือ นักร้องพรศักดิ์ ส่องแสง
 ชุด น้ำตาเมียซาฮู ตลกเงินล้านคุณหม่า จ๊กมก คุณจินตรา พูนลาภ คุณศิริพร อำไพพงศ์
 เป็นต้นและช่วงห้าปีที่ผ่านมา วงดนตรีที่สร้างชื่อเสียงสูงสุดได้แก่ วงดนตรีลูกทุ่งอีสานนทน้อย
 อูไรพรและวงดนตรีโปงลางสะออน ต่างยกย่องให้เกียรติครูของพวกเขาทั้งสิ้น ทั้งนี้ครูเองอาจ
 จำไม่ได้ว่า พลังแห่งความรักและหวังดีต่อศิษย์สื่อผ่านคำพูดไม่กี่คำ นั้น ศิษย์ได้จดจำไปนาน
 แสนหานาน ที่สำคัญครูไม่ค่อยมีโอกาสนี้หรือมีชีวิตยาวนานได้ทันเห็นความสำเร็จของศิษย์
 เนื่องจากเส้นทางการมีชื่อเสียงนั้นใช้ระยะเวลายาวนานในการสั่งสม **ชีวิตแถมมุดี ๆ ของครู**
ของศิลปินจึงไม่ค่อยได้รับการยกย่องเผยแพร่ให้เป็นแบบอย่างในรูปแบบสื่อต่าง ๆ

ตรงกันข้ามข่าวคราวทางลบของครูกลับถูกตีแผ่และประณามอย่างเสียหายจากสื่อแทบทุกชนิด
 สอดคล้องกับการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เพื่อศึกษากิจกรรมทางสังคมที่ยกย่องเชิดชู
 เกียรติ คุณค่าของครูดนตรีพื้นบ้าน พบว่า มีเพียงแห่งเดียวที่จัดกิจกรรมดังกล่าวโดยลงข่าวว่า

ด่วน! ประท้วงบทความสั้น ในหัวข้อ ครูดนตรีในดวงใจ หมดเขต 31 ต.ค. 50

โอกาสในการประกาศเกียรติคุณและยกย่องครูดนตรีในดวงใจของทุกท่านมาถึงแล้ว ยังจำได้
 ใหม่ถึงครูดนตรีที่พร่ำสอนโดยไม่หวังวิชา อดทนเหนื่อยยากจนกระทั่งคุณได้นับวิชาการศึกษาที่ครู
 สอนมาประกอบอาชีพได้จนทุกวันนี้ หรือ ถึงแม้ว่าที่ที่สุดแล้ว คุณจะไม่ได้เป็นนักดนตรีก็ตาม แต่
 ประสบการณ์เรียนดนตรีกับครูในดวงใจคนนั้น ก็ยังประทับใจอยู่มีวาย สมาคมครูดนตรี
 (ประเทศไทย) ขอทำหน้าที่ยกย่อง เชิดชูเกียรติครูดนตรีดีเด่น โดยขอเชิญทุกท่านเขียนเล่า
 ประสบการณ์จริงในหัวข้อ “ครูดนตรีในดวงใจ” ของทุกท่านที่ยังมีชีวิตอยู่เพื่อนำไปคัดเลือกรับ
 รางวัลจากสมาคมครูดนตรี¹

จากข้อมูลข่าวมุมนเล็ก ๆ ทางอินเทอร์เน็ตที่ปรากฏ ทำให้พบความจริงว่า สังคมยังขาดแคลน
 การผลิตสื่อ ด้านคุณค่าของครูดนตรีพื้นบ้านอย่างมาก โดยเฉพาะในวงการสื่อภาพยนตร์นั้นที่
 ปรากฏชัดเจนมีเพียง เรื่อง โหมโรงเท่านั้น และสื่อเหล่านี้มีบทบาทในการกระตุ้นสำนึกทาง
 วัฒนธรรมได้หลายประเด็นในการชมภาพยนตร์คราวเดียว ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งที่ผู้ผลิต
 ภาพยนตร์ควรมีบทบาทในการมีส่วนร่วมสะท้อนแถมมุดีทางวัฒนธรรมให้อุณหภูมิและผู้สนใจได้
 ศึกษา จากจุดเล็กๆ นี้เองทำให้ข้าพเจ้าคิดเชื่อมโยงกับบุคลากรครูศิลปินพื้นบ้านอีสานที่เคารพ
 นับถือเพื่อสืบค้นข้อมูลมากขึ้นว่า “ ครูดนตรีพื้นเมืองอีสานท่านใดที่สร้างคุณูปการด้านดนตรี
 แก่เยาวชน มีหัวใจครู มีวิถีชีวิตควรค่าแก่การเก็บเกี่ยวบทเรียนและยังมีชีวิตอยู่ ถ้าเป็นครู

¹ เอกสารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2550. ท่านนั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โปงกลางจะยิ่งน่าสนใจมากขึ้น” เนื่องจากเป็นช่วงกระแสวงดนตรีโปงกลางกำลังได้รับความนิยม จะเป็นประโยชน์ในการสืบค้นข้อมูลให้ได้หลากหลายและมีคุณภาพมากขึ้น ข้อมูลจากการขอ คำปรึกษาผู้เชี่ยวชาญครูสำเร็จ คำโหมง ซึ่งเป็นครุภูมิปัญญาไทย ปี 2545 สาขาดนตรีอีสานและ สาขากาพย์ประพันธ์เพลง ได้รับคำตอบว่า มีบุคคลสำคัญ 2 ท่าน คือ ครูเปลื้อง ฉายรัศมี ศิลปินแห่งชาติ และครูองกต คำโสภา บุคคลท่านแรกท่านเป็นผู้ที่สังคมรู้จักและได้รับเกียรติ สูงสุดในชีวิตศิลปินอยู่แล้ว ดังนั้นบุคคลที่ตรงกับเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูองกต เมื่อได้เรียนรู้ความเป็นมาและสัมผัสกับวิถีชีวิตของท่านแล้ว จึงพบว่า จุดเล็กๆ บางๆ ที่ข้าพเจ้า คิดเพียงอยากมีส่วนร่วมนำเสนอมุมชีวิตครูดนตรีพื้นบ้านนั้น กลับขยายเป็นแรงบันดาลใจที่ ยิ่งใหญ่มากกว่าแค่ความสนใจในตัวครู โลกของครูโปงกลางที่ข้าพเจ้าได้สัมผัสอยู่นี้เป็นวิถีชีวิต และความผูกพันระหว่าง ครูรุ่นปู่กับตำนานวงดนตรีโปงกลางและเส้นทางผู้ฝันของเด็กๆ เปรียบเสมือนการพลัดหลงเข้ามาอยู่ของมนุษย์เผ่าพันธุ์หนึ่งที่มีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง ข้าพเจ้าไม่สามารถจินตนาการได้ว่า กระแสโลกาภิวัตน์ที่กำลังรุกกล้าเข้ามาในดินแดนหมู่บ้านสุข สวัสดิ์นั้น จะตันทานเสียงดนตรีอันทรงพลังของ วงโปงกลางซูปเปอร์จิวได้อย่างไร ที่สำคัญอีก ประการหนึ่ง ครูองกต คำโสภาได้แสดงพลังให้เห็นเป็นประจักษ์ว่า แค่ครูลงทุนแรง พ่อแม่ ลงทุนใจ เด็กลงทุนเวลา ก็สร้างเด็กได้เป็นกลุ่มเป็นก้อน ผูกพันยั่งยืน หัวใจของการผลิต ภาพยนตร์ในครั้งนี้ จึงอยากสื่อแสดงให้เห็นว่าหากโลกนี้มีครูดีที่ตั้งใจสืบสานศิลปวัฒนธรรม พื้นบ้าน ร่วมสร้างสรรค์เด็กๆ ของไทยอยู่ทั่วทุกมุมแล้ว เด็กๆ จะสร้างพลังขึ้นมาด้วยตัวของ เขาเอง พลังของเด็กๆ ยิ่งใหญ่เกินกว่าที่ผู้ใหญ่คาดคิด อย่างไรก็ตามคำถามที่ข้าพเจ้ายังไม่ อาจหาคำตอบได้นั้นอยู่ที่ว่า เมื่อคุณครูองกตได้สร้างคุณูปการทางดนตรีโปงกลางให้กับสังคม ถึงเพียงนี้ การผลิตภาพยนตร์จากแง่มุมชีวิตของท่านสักเรื่องนั้นเพียงพอแล้วหรือ ภาพยนตร์ สั้นเรื่อง “คีตาจารย์ โปงกลางทางครู” นี้จะช่วยสท้อนความจริงและส่งคำถามให้สังคมช่วยหา คำตอบให้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อนำเสนอคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน
2. เพื่อนำเสนอแบบอย่างชีวิตและจิตวิญญาณครูโปงกลางที่อุทิศตนฝึกสอนและมุ่งมั่น สร้างศิษย์ให้ถึงฝั่งฝัน
3. เพื่อถ่ายทอดเอกลักษณ์ของศิลปะการแสดงวงดนตรีโปงกลางในลีลาที่สวยงาม และ สนุกสนาน

ขอบเขตของโครงการ

ภาพยนตร์ขนาดสั้นแนวชีวิต 1 เรื่อง ถ่ายทำด้วยกล้อง DV ดิจิตอล PANASONIC

DVX-102 รูปแบบ 16:9 (wide screen) ความยาว 15 นาที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของโครงการ

การกำกับภาพยนตร์สั้นแนวชีวิต(Drama) เกี่ยวกับครุฑนครีพื้นบ้าน ผู้ทิศชีวิตสั่งสอน เพื่อให้ศิษย์ของตนไปถึงฝั่งฝัน

แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

ก่อนการถ่ายทำ (ตุลาคม 2550)

1. ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน วิถีชีวิตของวงดนตรีโปงลาง
 - สัมภาษณ์ศิลปินพื้นบ้าน เพื่อหาประเด็น ที่จะนำเสนอ
 - ศึกษาจากเอกสาร
 - หาข้อมูลเกี่ยวกับดนตรีพื้นเมือง
 - หาข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมอีสาน
 - หาข้อมูลเกี่ยวกับต้นกำเนิดเครื่องดนตรีโปงลาง
 - ศึกษาภาพยนตร์ตัวอย่างเรื่อง "โหมโรง"
2. เขียนและพัฒนามบทภาพยนตร์ (พฤศจิกายน 2550)
 - เขียนบทภาพยนตร์
 - พัฒนามบทภาพยนตร์
3. การเตรียมการถ่ายทำ(Pre-Production) (ธันวาคม 2550)
 - ตีความบทภาพยนตร์
 - คัดเลือกนักแสดง/ทดสอบ (casting)
 - ฝึกซ้อมนักแสดง
 - หาสถานที่ถ่ายทำ (บ้านอาจารย์ปู่/โรงเรียน/เวทีประกวด)
 - ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้สถานที่และนักแสดง
 - วางแผนการถ่ายทำ

ระหว่างการถ่ายทำ

4. การถ่ายทำ(Production) (มกราคม 2551)

- ประชุมทีมงาน ชุดนักแสดง ชุดทีมถ่ายทำ/กล้อง ชุดทีมประสานทั่วไป
- กำหนดนัดหมาย วันถ่ายทำ
- ถ่ายทำภาพยนตร์ ตามกำหนด
- ควบคุมกระบวนการทำงานให้เป็นไปตามแผน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลังการถ่ายทำ

5. หลังการถ่ายทำ(Post-Production) (กฎหมาย 2551)

- คัดเลือกฟุตเทจ
- ตัดต่อหยาบ
- ตัดต่อละเอียด
- ตัดต่อเสียง
- ลำดับภาพและเสียงให้มีความสมบูรณ์
- สรุปรการทำงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ผลิตภาพยนตร์ที่จรรโลงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน
2. ผลิตสื่อภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาหยกย่องแบบอย่างชีวิตที่มีคุณค่าของครูดนตรีพื้นบ้าน
3. ได้ผลิตสื่อภาพยนตร์ถ่ายทอดเอกลักษณ์ของศิลปะการแสดงวงดนตรีโปงลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การศึกษาค้นคว้าข้อมูล

แหล่งการศึกษาข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อผลิตภาพยนตร์ เรื่อง “คีตาจารย์ โปงกลางทางครู” นี้ ข้าพเจ้าได้เริ่มต้นสืบค้นข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจ รายละเอียดเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นเบื้องต้น โดยค้นจากแหล่งเรียนรู้ บนเครือข่ายจากเว็บไซต์ที่เชื่อถือได้ หลังจากนั้นจึงได้ศึกษาจากเอกสารทางวิชาการและที่สุด ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิต คือ ปุชนียบุคคลผู้ได้รับการยกย่องทางด้านศิลปวัฒนธรรม อีสานด้านดนตรีโปงลางและบุคคลต้นแบบซึ่งเป็นแรงบันดาลใจในการผลิตภาพยนตร์สั้นเรื่องนี้ โดยได้เรียบเรียงรายละเอียดจากการศึกษาที่จำเป็นไว้ดังนี้

- ความรู้ เรื่อง การกำกับภาพยนตร์
- ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน
- ความเป็นมาของดนตรีโปงลาง
- เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบวงโปงลาง
- การเผยแพร่ชื่อเสียงวงโปงลาง
- การส่งเสริมโปงลางกาฬสินธุ์
- ประวัติครูดนตรีโปงลาง : ครูอลงกต คำโสภา

การกำกับภาพยนตร์

ผู้กำกับภาพยนตร์ (Director) คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของงานสร้างภาพยนตร์ มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการทำงานทุกเรื่อง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความชำนาญการ นับตั้งแต่การเขียนบท การเรียบเรียงและกำกับการแสดง เป็นผู้ตัดสินใจการจัดการคน วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้กำกับต้องมีความรู้และประสบการณ์ตลอดจนสามารถประสานและพัฒนาทีมงานให้ใช้ความสามารถของตนสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างเต็มที่

การเขียนบทภาพยนตร์

มีขั้นตอนสำคัญ ซึ่งรักศานต์ วิวัฒน์สินอุดม (2545) ได้สรุปไว้ดังนี้

การค้นคว้าหาข้อมูล (research) เป็นขั้นตอนการเขียนบทภาพยนตร์อันดับแรกที่ต้องทำถือเป็นสิ่งสำคัญหลังจากเราพบประเด็นของเรื่องแล้ว จึงลงมือค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อเสริมรายละเอียดเรื่องราวที่ถูกต้อง จริง ชัดเจน และมีมิติมากขึ้น คุณภาพของภาพยนตร์จะดีหรือไม่ จึงอยู่ที่การค้นคว้าหาข้อมูล ไม่ว่าจะภาพยนตร์นั้นจะมีเนื้อหาใดก็ตาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกำหนดแก่นเรื่อง (Theme)² หมายถึง แนวคิด หัวข้อ ใจความหรืออารมณ์ที่ผ่านออกมาทางงานศิลปะที่ผู้สร้างมุ่งก่อให้เกิดความรู้สึกต่อผู้ชม แก่นของงานภาพยนตร์มักจะเป็นความคิดของสาระที่ช่วยกำหนดความสนใจของเราให้แน่ชัด (ประภัสสร, 2544)

การเขียนเรื่องย่อ (synopsis) คือ เรื่องย่อขนาดสั้น ที่สามารถจบลงได้ 3-4 บรรทัด หรือหนึ่งย่อหน้า หรืออาจเขียนเป็น story outline เป็นร่างหลังจากที่เราค้นคว้าหาข้อมูลแล้ว ก่อนเขียนเป็นโครงเรื่องขยาย (treatment)

การเขียนโครงเรื่องขยาย (treatment) เป็นการเขียนคำอธิบายของโครงเรื่อง (plot) ในรูปแบบของเรื่องสั้น โครงเรื่องขยายอาจใช้สำหรับเป็นแนวทางในการเขียนบทภาพยนตร์ที่สมบูรณ์ บางครั้งอาจใช้สำหรับยื่นขอประมาณได้ด้วย และการเขียนโครงเรื่องขยายที่ดีต้องมีประโยคหลักสำคัญ (premise) ที่ง่าย ๆ น่าสนใจ

บทภาพยนตร์ (screenplay) สำหรับภาพยนตร์บันเทิง หมายถึง บท (script) ซีควนส์หลัก (master scene/sequence) หรือ ซีเนริโอ (scenario) คือ บทภาพยนตร์ที่มีโครงเรื่อง บทพูด แต่มีความสมบูรณ์น้อยกว่าบทถ่ายทำ (shooting script) เป็นการเล่าเรื่องที่ได้พัฒนามาแล้วอย่างมีขั้นตอน ประกอบ ด้วยตัวละครหลักบทพูด ฉาก แอ็คชั่น ซีควนส์ มีรูปแบบการเขียนที่ถูกต้อง เช่น บทสนทนาอยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษฉาก เวลา สถานที่ อยู่ชิดขอบหน้าซ้ายกระดาษ ไม่มีตัวเลขกำกับช็อต และโดยหลักทั่วไปบทภาพยนตร์หนึ่งหน้ามีความยาวหนึ่งนาที

6. บทถ่ายทำ (shooting script) คือบทภาพยนตร์ที่เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการเขียน บทถ่ายทำจะบอกรายละเอียดเพิ่มเติมจากบทภาพยนตร์ (screenplay) ได้แก่ ตำแหน่งกล้อง การเชื่อมช็อต เช่น คัท (cut) การเลือนภาพ (fade) การละลายภาพ หรือการจางซ้อนภาพ (dissolve) การกวาดภาพ (wipe) ตลอดจนการใช้ภาพพิเศษ (effect) อื่น ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเลขลำดับช็อตกำกับเรียงตามลำดับตั้งแต่ช็อตแรกจนกระทั่งจบเรื่อง

7. บทภาพ (storyboard) คือ บทภาพยนตร์ประเภทหนึ่งที่อธิบายด้วยภาพ คล้ายหนังสือการ์ตูน ให้ความต่อเนื่องของช็อตตลอดทั้งซีควนส์หรือทั้งเรื่องมีคำอธิบายภาพประกอบ เสียงต่าง ๆ เช่น เสียงดนตรี เสียงประกอบฉาก และเสียงพูด เป็นต้น ใช้เป็นแนวทางสำหรับการถ่ายทำ หรือใช้เป็นวิธีการคาดคะเนภาพล่วงหน้า (pre-visualizing) ก่อนการถ่ายทำว่า เมื่อถ่ายทำสำเร็จแล้ว หนังสจะมีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร

การคัดเลือกนักแสดง

การคัดเลือกนักแสดงมารับบทบาทเป็นตัวละครในภาพยนตร์ ควรทำการทดสอบความเหมาะสมกับบทก่อนทุกครั้งและทุกคน ไม่ว่านักแสดงคนนั้นจะเป็นคนที่คุ้นเคยกันอยู่ก่อนหรือไม่ก็ตาม

² ประภัสสร ใต้ซ้อนนิต, การกำกับภาพยนตร์ ครั้งที่ ๒ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, (2544), ใช้ประโยชน์ด้านการค้า

การคัดเลือกนักแสดงเด็ก การค้นหาเด็กที่มีความสามารถทางการแสดงอาจเป็นส่วนที่ยากที่สุด ประการแรก มีนักแสดงเด็กอยู่จำนวนน้อยนิดเมื่อเทียบกับนักแสดงผู้ใหญ่ ประการที่สอง การฝึกหัดนักแสดงเด็กเป็นเรื่องยากกว่าการควบคุม เด็กหลายคนเกิดมาเพื่อเป็นนักแสดง เด็กที่ไม่เคยได้รับการฝึกฝนมาก่อนมักจะให้ความเป็นธรรมชาติและแสดงออกได้ดีกว่านักแสดงเด็กที่เป็นมืออาชีพ เมื่อเวลาตัดจบประเมินพลังและความตั้งใจของเด็ก เทียบเท่ากับความสามารถทางการแสดงของเขา

การกำกับภาพ

การกำหนดภาพของแต่ละช็อตในการถ่ายทำภาพยนตร์สั้น มีลักษณะสำคัญเพราะเป็นการใช้กล้องโน้มน้าวชักจูงใจ ความสนใจของคนดูและเพื่อให้เกิดความหมายที่ต้องการสื่อสารกับผู้ดู ซึ่งต้องพิจารณาในองค์ประกอบหลายอย่างในการกำหนดภาพ เช่น ความยาวของช็อต แอ็คชั่นของผู้แสดง ระยะเวลาสัมพันธ์ระหว่างคนดูกับผู้แสดง หรือ subject มุมมอง การเคลื่อนไหวของกล้องและผู้แสดง ตลอดจนบอกหน้าที่ของช็อตว่าทำหน้าที่อะไร เช่น แทนสายตาใคร เป็นต้น

ขนาดภาพและมุมมอง

หากเปรียบเทียบภาพที่ได้จากการชมภาพยนตร์กับละครนั้นแตกต่างกันมากมาย ในละครนั้นขึ้นอยู่กับว่าคนดูนั่งอยู่ที่ส่วนใหญ่ของโรง เช่น ด้านหน้า ด้านหลัง ด้านข้าง หรือ ด้านบน ซึ่งจะให้ภาพและมุมมองที่แตกต่างกันออกไป ขณะที่การชมภาพยนตร์ กล้องเป็นตัวกำหนดขนาดภาพได้หลายหลาก เช่น ภาพระยะไกล (Long Shot) ระยะปานกลาง (Medium Shot) และระยะใกล้ (Close Up) เป็นต้น

การกำหนดขนาดภาพในแต่ละช็อตเหล่านี้ไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย ซึ่งต้องสอดคล้องกับความหมายที่ต้องการสื่อ แต่อย่างไรก็ตาม ความหมายของภาพระยะไกลและระยะใกล้ของผู้นำกับคนหนึ่ง อาจมีความแตกต่างจากอีกคนหนึ่ง นอกจากนี้ การใช้ภาพต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมต่อกันได้เป็นอย่างดี แม้แต่ภาพยนตร์กับโทรทัศน์ยังมีความแตกต่างกันอีกด้วย โดยทั่วไป การกำหนดขนาดภาพนั้นไม่มีกฎแน่นอนที่ตายตัว ในหลักปฏิบัติแล้วมักใช้ 3 ขนาด คือ ภาพระยะไกล ระยะปานกลาง และระยะใกล้ ดังที่กล่าวมาแล้วเป็นขนาดเรียกกว้างๆ ที่เขียนไว้ในบทภาพยนตร์ ซึ่งใช้รูปร่างของคนเป็นตัวกำหนดขนาดของภาพ แต่อย่างไรก็ตามเราสามารถแบ่งย่อยขนาดของภาพได้อีกและมีชื่อเรียกชัดเจนขึ้นดังนี้

1. **ภาพระยะไกลมากหรือระยะไกลสุด (Extreme Long Shot / ELS)** ได้แก่ ภาพที่ถ่ายภายนอกสถานที่โล่งแจ้ง มักเห็นพื้นที่หรือบริเวณที่กว้างใหญ่ไพศาล เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของมนุษย์ที่มีขนาดเล็ก ภาพ ELS ส่วนใหญ่ใช้สำหรับการเปิดฉากเพื่อบอกเวลาและสถานที่ อาจเรียกว่า Establishing Shot ก็ได้ เป็นช็อตที่แสดงความยิ่งใหญ่ของฉากหลัง หรือแสดงแสนยานุภาพของตัวละครในหนึ่งประเภทสงครามหรือหนึ่งประวัติศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนช็อตที่ใช้ตามหลังมักเป็นภาพระยะไกล (LS) แต่ในภาพยนตร์หลายเรื่องใช้ภาพระยะใกล้ (CU) เปิดฉากก่อนเพื่อเป็นการเน้นเรียกจุดสนใจหรือบีบอารมณ์คนดูให้สูงขึ้นอย่างทันทีทันใด

2. **ภาพระยะไกล (Long Shot /LS)** เป็นภาพที่ค่อนข้างสับสนเพราะมีขนาดที่ไม่แน่นอนตายตัว บางครั้งเรียกภาพกว้าง (Wide Shot) เวลาใช้อาจกินความตั้งแต่ภาพระยะไกลมาก (ELS) ถึงภาพระยะไกล (LS) ซึ่งเป็นภาพขนาดกว้างแต่สามารถเห็นรายละเอียดของฉากหลังและผู้แสดงมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับภาพระยะไกลมาก หรือเรียกว่า Full Shot เป็นภาพกว้างเห็นผู้แสดงเต็มตัว ตั้งแต่ศีรษะจนถึงส่วนเท้า

ภาพระยะไกล (LS) บางครั้งนำไปใช้เปรียบเทียบเหมือนกับขนาดภาพระหว่างหนังกับละครที่คนดูมองเป็นเท่ากัน คือ สามารถเห็นแอ็คชั่นหรืออากัปกริยาของผู้แสดงเต็มตัว และชัดเจนพอ ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าหนังของชาร์ลี แชปลิน (Charlie Chaplin) มักใช้ขนาดภาพนี้กับภาพปานกลาง (MS) ถ่ายทอดอารมณ์ตลกประสบความสำเร็จในหนังเงียบของเขา

3. **ภาพระยะไกลปานกลาง (Medium Long Shot /MLS)** เป็นภาพที่เห็นรายละเอียดของผู้แสดงมากขึ้นตั้งแต่ศีรษะจนถึงขา หรือหัวเข่า ซึ่งบางครั้งก็เรียกว่า Knee Shot เป็นภาพที่เห็นตัวผู้แสดงเคลื่อนไหวสัมพันธ์กับฉากหลังหรือเห็นเพอร์ซิเจอร์ในฉากนั้น

4. **ภาพระยะปานกลาง (Medium Shot /MS)** ภาพระยะปานกลาง เป็นขนาดที่มีความหลากหลายและมีชื่อเรียกได้หลายชื่อเช่นเดียวกัน แต่โดยปกติจะมีขนาดประมาณตั้งแต่หนึ่งไหล่ถึงสามไหล่ของร่างกาย บางครั้งเรียกว่า Mid Shot หรือ Waist Shot ก็ได้ เป็นช็อตที่ใช้มากที่สุดของภาพยนตร์ ภาพระยะปานกลางมักใช้เป็นฉากสนทนาและเห็นแอ็คชั่นของผู้แสดง นิยมใช้เชื่อมเพื่อรักษาความต่อเนื่องของภาพระยะไกล (LS) กับภาพระยะใกล้ (CU)

5. **ภาพระยะใกล้ปานกลาง (Medium Close-Up /MCU)** เป็นภาพแคบ คลอบคลุมบริเวณตั้งแต่ศีรษะถึงไหล่ของผู้แสดง ใช้สำหรับในฉากสนทนาที่เห็นอารมณ์ความรู้สึกที่ใบหน้า ผู้แสดงรู้สึกเด่นในเฟรม บางครั้งเรียกว่า Bust Shot มีขนาดเท่ารูปปั้นครึ่งตัว

6. **ภาพระยะใกล้ (Close-Up /CU)** เป็นภาพที่เห็นบริเวณศีรษะและบริเวณใบหน้าของผู้แสดง มีรายละเอียดชัดเจนขึ้น เช่น ริ้วรอยบนใบหน้า น้ำตา ส่วนใหญ่เน้นความรู้สึกของผู้แสดงที่สายตา แววตา เป็นช็อตที่นิ่งเงียบมากกว่าให้มีบทสนทนา โดยกล้องนำคนดูเข้าไปสำรวจตัวละครอย่างใกล้ชิด

7. **ภาพระยะใกล้มาก (Extreme Close-Up /ECU หรือ XCU)** เป็นภาพที่เน้นส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย เช่น ตา ปาก เท้า มือ เป็นต้น ภาพจะถูกขยายใหญ่บนจอเห็นรายละเอียด มาก เป็นการเพิ่มการเล่าเรื่องในหนังให้ได้อารมณ์มากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน

ภาคอีสานเป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณี แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นแต่ละจังหวัด ศิลปวัฒนธรรมเหล่านี้เป็นตัวบ่งบอกถึงความเชื่อ ค่านิยม ศาสนาและรูปแบบการดำเนินชีวิตตลอดจนอาชีพของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี สาเหตุที่ภาคอีสานมีความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรมประเพณีส่วนหนึ่งอาจจะเกิดมาจากการเป็นศูนย์รวมของประชากรหลากหลายเชื้อชาติ และมีการติดต่อสังสรรค์กับประชาชนในประเทศใกล้เคียง จนก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมขึ้น เช่น ประชาชนชาวอีสานแถบจังหวัดเลย หนองคาย นครพนม มุกดาหาร อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศลาว ประชาชนของทั้งสองประเทศมีการเดินทางไปมาหากัน ทำให้เกิดการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมและประเพณีระหว่างกัน ซึ่งเราจะพบว่าชาวไทยอีสานและชาวลาวแถบลุ่มแม่น้ำโขงมีศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่คล้ายๆกัน และรูปแบบการดำเนินชีวิตก็มีความคล้ายคลึงกันด้วย วัฒนธรรมต่างๆ ภาคอีสานมีความแตกต่างกันตามแต่ละท้องถิ่น และแตกต่างจากภูมิภาคอื่นๆ ของไทยอย่างเห็นได้ชัด ทั้งวัฒนธรรมทางด้านการดำรงชีวิต และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ซึ่งเราสามารถสังเกตรูปแบบวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวอีสานผ่านทางประเพณีต่างๆ ที่ชาวอีสานจัดขึ้นซึ่งสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมอีสานได้เป็นอย่างดี

ศิลปะของชาวอีสานมีพัฒนาการมาตั้งแต่ครั้งโบราณกาล ดังจะเห็นได้จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ต่างๆ ที่ค้นพบ ไม่ว่าจะเป็นที่อุทยานประวัติศาสตร์บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี อุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี หรือถ้ำฝ่ามือแดง จังหวัดมุกดาหาร ฯลฯ (ซึ่งบางแห่งเชื่อกันว่ามีความเก่าแก่ที่สุดในโลก) ล้วนแสดงให้เห็นว่าบรรพบุรุษของชาวอีสานรู้จักใช้งานศิลปะพวกภาพและสัญลักษณ์ต่างๆ เป็นตัวสื่อความหมายมาเป็นเวลานาน และยังรู้จักเลือกใช้สีและวัสดุที่มีความคงทนสามารถทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศและการกัดกร่อนได้เป็นอย่างดีตราบถึงปัจจุบัน ที่ยังคงบอกเรื่องราวการดำเนินชีวิตของบรรพบุรุษของชาวอีสานยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยก็นับเป็นหนึ่งในศิลปะที่ชาวอีสานภาคภูมิใจ บ้านเรือนของชาวอีสานสร้างสถาปัตยกรรมที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ เริ่มจากเถียงนา น้อย ค่อยๆ กลายมาเป็นบ้านไม้ที่มีความคงทนถาวร จนในปัจจุบันเป็นบ้านก่ออิฐถือปูนเป็นส่วนใหญ่แต่ก็ยังมีส่วนบ้านเรือนเป็นจำนวนมากที่ยังคงอนุรักษ์รูปแบบสถาปัตยกรรมอีสานโบราณไว้เป็นอย่างดี

สถานที่ที่เราจะสามารถชมศิลปะแบบอีสานได้ดีที่สุดคือตามศาสนสถานวัดวาอารามต่างๆ ซึ่งถือเป็นศูนย์รวมในการทำกิจกรรมของผู้คนในชุมชนมาตั้งแต่ครั้งโบราณกาล วัดวาอารามต่างๆ ล้วนได้รับการดูแลรักษาจากพระสงฆ์และคนในชุมชนเป็นอย่างดี ทำให้เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แหล่งสืบสานศิลปะอีสานที่มีมาแต่โบราณจนตราถึงปัจจุบันยุคที่ผู้คนชาวอีสานเริ่มสืบศิลปะที่
ดั่งงามของตัวเองไปแล้ว

ประเพณีของชาวอีสานมีความหลากหลายและมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่
แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น ประเพณีส่วนใหญ่จะเกิดจากความเชื่อ ค่านิยม และสิ่งที่มี
อิทธิพลต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น และอิทธิพลของศาสนาที่มี
ต่อคนในท้องถิ่น ประเพณีต่างๆ ถูกจัดขึ้นเพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพและ
เพื่อถ่ายทอดแนวความคิด ค่านิยมที่มีอยู่ในท้องถิ่น และยังมียึดมั่นในฮีต 12 คอง 14

ฮีต 12 คนอีสาน มีวัฒนธรรมประจำชาติและประจำท้องถิ่น มาแต่โบราณกาลแล้ว
นับศตวรรษ จนถือเป็นฮีตเป็นคลอง ต้องปฏิบัติสืบกันมาจนเป็นประเพณีที่รู้จักกันดีและพูด
จนติด ปากว่า "ฮีตสิบสอง คลองสิบสี่"

ฮีตสิบสอง คำว่า ฮีต มาจากคำภาษาบาลีที่ว่า จาริตตะ แปลว่า ธรรมเนียม แบบ
แผนความประพฤติที่ดั่งงามปฏิบัติ สืบต่อกันมาจนกลายเป็นประเพณี ฮีต นั้นมี 12 ประการ
เท่ากับ 12 เดือนใน 1 ปี ตามระบบจันทรคติหรือพูดอีกนัยคือการทำบุญ 12 เดือนนั่นเอง

คลอง 14 คลองสิบสี่ หมายถึง ข้อกติกาของสังคม 14 ประการที่ยึดถือปฏิบัติต่อ
กันเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม

ภูมิประเทศของภาคอีสาน เป็นที่ราบสูง ค่อนข้างแห้งแล้ง เพราะพื้นดินไม่เก็บน้ำ ฤดู
แล้งจะกันดาร ฤดูฝนน้ำจะท่วม แต่ชาวอีสานนั้นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา และมี
นิสัยเป็นคนชอบสนุกสนาน จึงหาความบันเทิงได้ทุกโอกาส การแสดงของภาคอีสาน มักเกิด
จากกิจวัตรประจำวันหรือเกิดจากประเพณีตามฤดูกาล โดยจะเห็นได้จาก การแสดงต่างๆ เช่น
เซิ้งบุญบังไฟ เซิ้งแห่หางแมว การพ้อน รำ ต่างๆ ลักษณะการแสดงซึ่งเป็นลีลาเฉพาะชาวอีสาน
คือ ลีลาและจังหวะการก้าวเท้า มีลักษณะคล้ายเตี้ยแต่หนุ่มพล มักเดินด้วยปลายเท้าและสะบัด
ปลายเท้าไปข้างหลังสูง เป็นลักษณะของการเซิ้ง ดนตรีอีสาน ถือว่า เป็นเครื่องดนตรีประจำ
ท้องถิ่นของชาวอีสาน มีการประดิษฐ์จากวัสดุที่ได้มาจากธรรมชาติและหาได้ตามท้องถิ่นได้ง่าย
ดนตรีพื้นเมืองอีสานสามารถแบ่งออกตามลักษณะของเครื่องดนตรี ได้ 4 ประเภท คือ

1. เครื่องดีด ได้แก่ พิณ
2. เครื่องสี ได้แก่ ซออีสาน
3. เครื่องตี ได้แก่ โปงลาง กลองยาว เกราะ ฯลฯ
4. เครื่องเป่า ได้แก่ แคน หิน เป็นต้น

ดนตรีอีสาน ส่วนใหญ่แล้วการบรรเลงจะเป็นลักษณะแบบชาวบ้านไม่มีแบบแผนมาก
นัก ใช้ในการประกอบการแสดง ในงานรื่นเริง สนุกสนาน หรือ ใช้ในพิธีกรรมของชาวอีสาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเป็นมาดนตรีพื้นบ้าน : โปงลาง

ดนตรีโปงลาง ถือเป็นของดีกาฬสินธุ์ซึ่งสำคัญมาก เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่า มีถิ่นกำเนิดที่กาฬสินธุ์ และจังหวัดกาฬสินธุ์ได้สนับสนุนการพัฒนาดนตรีโปงลางให้เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นสร้างชื่อเสียงให้แก่จังหวัด ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ

ก่อนหน้าที่โปงลางจะได้รับการพัฒนามา จนมีรูปแบบและกลายเป็นเครื่องดนตรีที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับว่าเป็นดนตรีธรรมชาติที่เป็นสากลชิ้นหนึ่งนั้นมีคนรู้จักโปงลางในรูปแบบที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านรูปร่างลักษณะ การใช้สอย ตลอดจนต้นแบบที่จะนำมาดัดแปลงและพัฒนาามาจนถึงปัจจุบัน **ดั่งกวีรัตนโกสินทร์ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์** กล่าวว่า

โปงลางกาฬสินธุ์

ประดิษฐ์ลายนานหลายจำเรียงเล่น
ช่วยดีเกราะเคาะไม้ให้เพลินฟัง
ลมจากฟ้ามาพ้อนอ่อนซอนไม้
ค่อยโลมดินถิ่นแล้งระแหงคู
เย็นสายน้ำโตนตาดมาตกตอง
นกไซบินข้ามทุ่งมุ่งถิ่นพง
แล้วน้ำแล้งแห้งเห็นกาเดินก้อน
ละดังหว่ายถวายนแดนแหวนิมาน

จำหลักเป็นโปงลางแต่ปางหลัง
ลมประดังพัดพร้าวอยู่พร้าวพรู
น้ำค้อยสาดกระเซ็นหลายค้อยไร่ลู่
ที่แมงภูต่อมดอกในแดนดง
แล้วไหลล่องลงที่ลำชีหลง
แมงตบเต่าไต้ลงถามล่องธาร
ผะผัวร้อนซอนซุกทุกหย่อมย่าน
สอดประสานสร้อยสายลายโปงลาง
เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

คำว่า “ โปง ” หมายถึงสิ่งที่มีลักษณะกลวงหรือโป่งด้านใน อันช่วยทำให้เกิดเสียงดัง อาจจะทำด้วยไม้หรือโลหะก็ได้ ตามวัดเก่าแกในภาคอีสาน นอกจากจะมีกลองไว้สำหรับตีแล้วยังมี “ โปง ” ขนาดใหญ่ซึ่งหล่อด้วยสำริด หรือทำด้วยไม้ท่อนใหญ่ขุดเจาะให้กลวง จะมีอยู่ตามวัดแขวนไว้สำหรับใช้กระทุ้ง ตี เป็นสัญญาณ มีเสียงก้องกังวานไปให้คนทั้งหมู่บ้านได้ยิน เป็นสัญญาณบอกหรือเตือนให้ผู้ประกอบอาชีพการงานต่าง ๆ ทราบเวลา ตลอดจนอาจให้ได้ยินไปถึงผู้ที่กำลังหลงทางอยู่กลางป่าให้กำหนดทิศทางเพื่อกลับเข้าหมู่บ้านได้ถูกต้อง

นอกจากโปงชนิดที่อยู่ตามวัดดังกล่าวแล้วยังมีโปงขนาดเล็กอีกหลายอย่าง เช่น โปงที่มีขนาดเล็ก ที่มีรูปร่างต่าง ๆ กัน ใช้แขวนคอสัตว์เลี้ยง หรือสัตว์ใช้งาน เพราะการเลี้ยงปศุสัตว์ทางภาคอีสาน มักจะมีเครื่องสัญญาณให้เสียงผู้ติดตามสัตว์เหล่านั้นไว้ อาจเรียกว่า “ ชิก ” หรือ “ ขอ ” หรือ “ เกราะ ” ส่วนใหญ่ทำด้วยไม้ โปงเล็กนี้อาจทำด้วยไม้หรือทองเหลืองและกระดิ่ง ทำด้วยทองเหลืองผสมเงิน ซึ่งจะช่วยให้เจ้าของสัตว์เหล่านั้นจดจำสัตว์ของตน และติดตามได้ง่ายเมื่อพลัดหายไป

สำหรับพาหนะเวลาใช้งานไม่ว่าจะเป็นช้าง ม้า วัวต่างและวัวเทียมเกวียน ก็จะมีเครื่องสัญญาณผูกคอแบบต่างๆ เช่น ช้างอาจใช้โปง หรือหมากฮ้าง (คล้ายกระดิ่งแต่รูปยาวมากกว่า) ถ้าเป็นช้างสำคัญก็อาจใช้ “ หมากฮ้างฮ้อ ” เป็นลูกกระพรวนขนาดกลางร้อยเป็นพวง วัวต่าง หรือวัวเทียมเกวียนอาจใช้ “ กระดิ่ง ” หรือ “ ขอ ” (เกราะ) หมากกะโหล่ง เป็นต้น

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โปงลงในรูปแบบอื่นยังมีอีก เช่น กระดิ่ง มีทั้งกระดิ่งไม้ และกระดิ่งโลหะทองสำริดที่ใช้แขวนหรือผูกคอวัวต่าง (ต่าง หมายถึง ภาชนะที่บรรจุสินค้าเพื่อบรรทุกบนหลังสัตว์) เวลาเดินทางไปค้าขายต่างเมือง วัว หรือ จัว ที่มีต่างบรรทุกอยู่บนหลังเรียกว่า “วัวต่าง ” หรือ “จัวต่าง ” การเดินทางไปค้าขายในสมัยก่อน ต้องรอนแรมไปเป็นลักษณะคาราวานกินเวลาเป็นแรมเดือน พ่อค้าจะผูกกระดิ่งไว้ที่คอวัวต่างเวลาวัวต่างเดินจะเอียงซ้าย เอียงขวาสลับกันไป ทำให้ลูกกระดิ่งกระทบกับตัวกระดิ่งเกิดเสียงดัง “โปงหล่าง-โปงหล่าง” ตลอดการเดินทางเสียงนั้นฟังเพลินยิ่งนัก

พ่อค้าจะใช้เสียงกระดิ่งจากวัวต่างนี้ เป็นเสียงสัญญาณบอกให้ทราบว่า ขบวนหน้าอยู่ที่ใดและกำลังมุ่งหน้าไปทางใด เป็นการป้องกันไม่ให้ขบวนคาราวานนี้พลัดหลงกัน ในสมัยต่อมาการเดินทางค้าขายแบบกองคาราวานไม่มีอีกแล้ว กระดิ่งที่ใช้ผูกหรือแขวนคอเป็นเสียงสัญญาณก็ไม่จำเป็นอีกต่อไป คนในสมัยหลังๆ จึงไม่ค่อยรู้จักเพราะไม่เคยเห็น แต่อาจจะยังพอเคยได้ยินเรื่องที่พูดถึงบทบาทหน้าที่ของกระดิ่ง จากผู้เฒ่าผู้แก่ว่า “ขอแขวนคอช้าง โปงหล่างใส่ต่าง” ซึ่งเป็นคำพูดของคนรุ่นเก่าที่เคยผูกพันกับการเดินทางค้าขายทางไกลโดยคาราวาน “วัวต่าง” มาก่อน

สำหรับ “โปงหล่าง” ในแถบภาคอีสานเชื่อว่ามียุ่แล้วโดยทั่วไป แต่เท่าที่พบเห็นและผูกพันเป็นเรื่องเป็นราว ก็จะพบเห็นมากในแถบเทือกเขาภูพาน ในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ เช่น บ้านหนองสอ บ้านนาจาน และตามหมู่บ้านของชาวผู้ไทยแถบอำเภอม่วงสามสิบ อำเภอนาคู เป็นต้น ส่วนชาวผู้ไทย เรียกเครื่องตีชนิดนี้ว่า “หมากกึ่งก้อม” หรือ “หมากกึ่งกล่อม” เพราะเมื่อตีแล้วมีเสียงไพเราะ กลมกล่อม สามารถกล่อมให้ผู้ฟังเคลิบเคลิ้มหลับใหลได้

เครื่องตีที่เรียกว่า “เกราะล่อ” หรือ “กอลอ” หรือ “กะล่อ” หรือ “ซอลอ” นั้นมีคำบอกเล่ากันต่อๆ มาว่าชาวบ้านนำไปผูกแขวนไว้ที่เถียงนา หรือเพิงพักตามหัวไร่ปลายนา จะตีเกราะล่อเป็นเสียงไล่สัตว์ หรือนก กาไม่ให้มารบกวนสัตว์เลี้ยงและพืชไร่ แรกๆ เกราะล่อเป็นไม้ท่อนเดียวอาจใช้ไม้ไผ่ หรือไม้ชนิดอื่นที่ดีแล้วมีเสียงดังกังวาน ต่อมาจึงมีผู้คิดนำเอาไม้ท่อนหลายๆ ท่อนมาผูกเรียงต่อกันหลายลูก โดยเรียงท่อนไม้ให้มีเสียงสูง-ต่ำตามลำดับ ในระหว่างพักเหนื่อยหลังการไถนา ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์หรือเสร็จจากอาหารกลางวันก็จะพักผ่อนแล้วเคาะหรือตีเกราะล่อไล่เสียง เป็นทำนองตามแนวคิดหรือจินตนาการของผู้ตีเพื่อฟังกันเล่นๆ ในกลุ่มคนที่ไปด้วยกันเท่านั้น

ส่วนเกราะล่อ อีกประเภทหนึ่ง ผูกแขวนไว้ที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน เพื่อใช้เป็นเครื่องตีเป็นสัญญาณบอกเหตุต่างๆ เช่น เรียกประชุม ตีบอกเหตุร้าย ไฟไหม้ โจรผู้ร้าย เป็นต้น

สำหรับ “โปงหล่าง” มีคำบอกเล่ามาเช่นเดียวกับ “เกราะล่อ” แต่ที่เรียกว่า “โปงหล่าง” ก็เพราะเอาคำสองคำมาเรียงกัน คือ

โปง เป็นเครื่องตีบอกสัญญาณ (ส่วนใหญ่ “โปง” จะอยู่ตามวัด ไม่ใช้การตี หรือเคาะ แต่ใช้วิธีกระทุ้งเรียกว่า “ถั่งโปง”)

หล่าง หมายถึง เหตุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“โป่งกลาง” จึงหมายถึงเครื่องตีเพื่อบอกเหตุกึ่งโป่ง จะทำในสองลักษณะคือถ้ากระทู้โป่งในยามวิกาลแสดงว่ามีเหตุร้ายหากกระทู้ในตอนเช้าก่อนพระตื่นออกบิณฑบาตเป็นการเตือนให้ญาติโยมรับรู้และเตรียมอาหารสำหรับใส่บาตร

ที่มาของ “โป่งกลางกาฬสินธุ์” มีเรื่องที่คุณรู้และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์เล่าสืบต่อมาว่า ท้าวพรหมโคตรซึ่งพาครอบครัวอพยพจากประเทศลาว มาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านกลางหมื่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ทำเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีขึ้น โดยใช้ไม้หมากเลื่อม (ไม้เถาว์ล้อย่อย เรียกลำดับกันไปจำนวน 6 ท่อน (ลูก) นำไปแขวนไว้ที่เพิงพักตามหัวไร่ปลายนา ใช้ตีไล่สัตว์ไม่ให้มากวนพืชไร่ หรือใช้เคาะจังหวะเป็นท่วงทำนองลายที่ผู้ตีจินตนาการขึ้นตามอารมณ์ ดีฟังเล่นกันในหมู่คนที่ออกไปทำไร่ ทำนาเลี้ยงสัตว์ ยังไม่ได้นำเข้าปตีในหมู่บ้าน เนื่องจากมีความเชื่อว่า เครื่องตีประเภทนี้เป็นเครื่องตีที่คล้ายเกราะหรือกลอง ที่มีไว้ตีเพื่อแจ้งเหตุหรือลางร้าย ซึ่งหากนำเข้าปตีในหมู่บ้านจะทำให้เกิดเหตุร้ายฝนไม่ต้องตามฤดูกาล

ต่อมาท้าวพรหมโคตร ได้ถ่ายทอดวิธีการทำและตีเกราะล่อนี้ให้แก่นายปาน ซึ่งนายปานได้ปรับปรุงเกราะล่อที่มีอยู่เพียง 6 ลูกเป็น 9 ลูก ดีไล่ลายเป็นทำนองพ็นๆ ไม่มีแบบอย่างชัดเจน เมื่อนายปานถึงแก่กรรม นายขานน้องชายได้สืบทอดวิธีการทำเกราะล่อและการตีเกราะล่อจนได้รับยกย่องว่าเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านนี้ และได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ผู้สนใจโดยทั่วไปในจำนวนนี้มีนายเปลื้อง ฉายรัศมี ชาวบ้านผู้หนึ่งซึ่งสนใจได้ศึกษารับการถ่ายทอดความรู้ ทั้งในการทำเกราะล่อและการตีเกราะล่อไว้อย่างละเอียด จนเกิดความรอบรู้เป็นอย่างดียิ่ง นอกจากนี้จะตีลายดั้งเดิมที่เรียนรู้อีกมาแล้ว ยังตีออกลายอื่นๆที่คิดแถมออกไปอีกหลายลาย เกราะล่อจึงกลายเป็นเครื่องดนตรีเดี่ยวพื้นบ้านที่ถือเป็นธรรมชาติที่สุดขั้นหนึ่งในขณะนั้นแต่ยังเล่นสนุกสนานกันนอกหมู่บ้าน

จนประมาณ พ.ศ.2490 นายเปลื้อง ฉายรัศมี ได้นำเกราะล่อเข้าไปตีในหมู่บ้าน โดยนำไปตีร่วมกับการเล่นดนตรีอีสานชิ้นอื่นๆ ซึ่งเป็นดนตรีที่มีความสนุกสนานรื่นเริง เป็นที่ชื่นชอบและนิยมกันมากในท้องถิ่น และชุมชนนั้นๆ มากขึ้นโดยลำดับ

พ.ศ.2500 นายเปลื้อง ฉายรัศมี ได้พัฒนารูปแบบของเกราะล่อ เริ่มตั้งแต่ เรียกชื่อใหม่ว่า “โป่งกลาง” (โป่งฮาง) หมายถึง เครื่องตีที่นำมาผูกร้อยเรียงเป็นราวส่วนไม้ที่ใช้ทำลูกโป่งกลางก็เปลี่ยนมาจากไม้เลื่อม มาใช้ไม้มะหาด(ไม้หมากหาด) เพราะเป็นไม้เนื้อแข็ง อายุการใช้งานในการตีนานกว่า ที่สำคัญที่สุดคือ หากใช้ไม้มะหาดที่ยืนต้นตายนานปีและเนื้อไม้แห้งสนิทดีแล้ว ลูกโป่งกลางจะไม่บวมง่าย เสียงก็จะไม่ค่อยเพี้ยนทำให้ไม่ต้องคอยปรับเสียงให้เข้ากับเครื่องดนตรีชิ้นอื่นๆในวงบ่อยๆ สำหรับไม้ตีโป่งกลาง ใช้ไม้พุงหรือไม้ประดู่ เพราะเหนียวและแข็งแรงไม่หักง่าย ในช่วงนี้ นายเปลื้องได้พัฒนาจำนวนลูกโป่งกลางจาก 9 ลูกเป็น 12 ลูก ทำให้สามารถไล่บันไดเสียงได้เพิ่มขึ้น การปรับเสียงในการบรรเลงลายก็ทำได้เพิ่มขึ้น

พ.ศ.2502 นายเปลื้องได้เพิ่มลูกโป่งกลางจาก 12 ลูกเป็น 13 ลูก ทำให้บันไดเสียงเพิ่มจากเดิม 5 เสียงเป็น 6 เสียง คือเพิ่มเสียงฟา ขึ้นมาหนึ่งเสียง ทำให้การบรรเลงร่วมกับดนตรีชิ้นอื่นๆ ไพเราะและเป็นสากลมากขึ้น และในช่วงนี้ปรากฏมีลายโป่งกลางเกิดขึ้นหลายๆลาย เช่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลายกาเต้นก้อน ลายน้าโดนตาด ลายลมพัดไผ่ ลายแมงกู่ตอมดอก เป็นต้น (“ลาย” หมายถึง เพลงในภาษาไทยกลาง)

ตำนานของเพลงโปงลาง ท่วงทำนองของเพลงจามภาพพื้นบ้านอีสานที่ใช้ตีโปงลาง เรียกว่า “ลาย” มีอยู่ทั้งหมด 5 ลาย แบ่งเป็นการบรรเลงลายหลักๆ มีอยู่ 2 ท่วงทำนอง คือ ลายทางยาว และลายทางสั้น

-ลายทางยาว มีท่วงทำนองช้า เปรียบได้กับการขับหมอลำแบบเอนทอดเสียง ซึ่งการบรรเลงโปงลางจะเป็นลักษณะของการพรม ผ่อนน้ำหนัก หนักเบา ลายที่จัดอยู่ในลายทางยาวคือ ลายสี่ใหญ่ (ลายอ่านหนังสือใหญ่) ที่มีเสียงต่ำ และลายสี่น้อย มีท่วงทำนองเสียงสูงลายหลัก อีก 3 ลายคือ ลายสร้อย มีท่วงทำนองเสียงสูงลายไปซ้าย มีท่วงทำนองเสียงต่ำ ทั้ง 3 ลายนี้ จัดเป็นลายครู หรือลายหลักของแคนที่ใช้เป็นต้นเสียงโปงลาง

-ส่วนลายทางสั้น มีท่วงทำนองเร็วกระชับ ส่วนใหญ่ใช้กับการลำหมอลำกลอนที่สำคัญนั้น การบรรเลงโปงลาง มิได้จำกัดอยู่ที่สายหนึ่งสายใดโดยเฉพาะตายตัว สามารถนำมาผสมผสานกัน ให้เกิดท่วงทำนองอย่างหลากหลาย

การถ่ายทอดดนตรีโปงลาง หรือดนตรีพื้นบ้านอีสาน ส่วนใหญ่ใช้การจำเป็นหลัก บอกกับ ประสบการณ์ความเคยชิน และไหวพริบ ผสมผสานกันแล้วถ่ายทอดออกมาเป็นท่วงทำนอง จังหวะ และน้ำหนักย่อมเกิดอารมณ์ของผู้บรรเลงที่จำสั่งให้เพลงไพเราะมากน้อยเพียงใด

การตีโปงลาง ปกติแล้วจะใช้คนตี 2 สองคน คนที่ตีออกลายที่เป็นท่วงทำนองเรียกว่า “หมอลำเคาะ” ส่วนอีกคนหนึ่งจะเคาะเสียงประสานเพียงสองเสียง คือ เสียงกำกับเสียงมีเป็นลูกกลอง หรือลูกชัต เพื่อให้เกิดเสียงสอดประสานที่ไพเราะยิ่งขึ้น ในบางแห่งจะเรียกคนเคาะว่า “หมอลำเฟฟ” และเรียกดนตรีประสานว่า “หมอลำเฟฟ” แล้วแต่เนื่องจากเรียกขานกันมานานจนหาต้นตอที่ชัดเจนได้ยาก

การประสมวงของดนตรีโปงลาง

พ.ศ.2502 นายประชุม อินทรตุล ป่าไม้อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความสนใจ ดนตรีพื้นเมืองอีสาน ด้วยเกรงว่าจะสูญหายเพราะผู้คนไม่ให้ความสนใจขาดการเอาใจใส่ทำนุบำรุง ประจวบกับเวลานั้น “โปงลาง” ที่นายเปลื้อง ฉายรัศมี ได้พัฒนาปรับปรุงขึ้นมานั้น เป็น ดนตรีขึ้นแปลกและเป็นที่น่าสนใจ จึงได้นำดนตรีขึ้นอื่นๆของอีสาน อันได้แก่ แคน พิณ กลอง ฉาบ และเครื่องประกอบจังหวะอื่นๆ มาเล่นประสมวงกัน ออกทำนองลายพื้นบ้านอีสาน และมีการพ่อนพื้นเมืองประกอบ และได้้นำออกแสดงเพื่อต้อนรับ ฯพณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีและคณะ เมื่อครั้งเดินทางมาตรวจราชการที่บ้านนาคู อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี พ.ศ.2502

พ.ศ.2505 นายเปลื้อง ฉายรัศมี ได้รวบรวมผู้สนใจในการเล่นดนตรีอีสานจัดตั้งเป็นวง ขึ้น โดยให้โปงลางเป็นเครื่องดนตรีขึ้นหลัก เรียกว่าวงโปงลาง รับแสดงในงานเทศกาลต่างๆ และได้รับความสนใจจากผู้ชมขยายออกไปเรื่อยๆ จากความเชี่ยวชาญและความตั้งใจจริงที่จะพัฒนาดนตรีโปงลางนี้ นายเปลื้อง ฉายรัศมี จึงได้รับการคัดเลือกเป็นศิลปินแห่งชาติ ในปี 2530

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พ.ศ.2511 นายประชุม อินทรตุล ได้ก่อตั้งวงดนตรีพื้นเมืองขึ้น ให้ชื่อว่า “วงโปงลางกาฬสินธุ์” โดยมอบหมายให้นายเปลื้อง ฉายรัศมี เป็นผู้ฝึกสอนและควบคุมการบรรเลง นอกจากนี้จะเป็นการบรรเลงดนตรีและเครื่องประกอบจังหวะแล้ว ยังมีการฟ้อนและการแสดงประกอบ ส่วนใหญ่จะถ่ายทอดวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชาวอีสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวผู้ไทยซึ่งเป็นกลุ่มชนที่ผูกพันกับโปงลางมาตั้งแต่แรก และวงโปงลางกาฬสินธุ์ได้ถูกนำออกแสดงให้ประชาชนได้ชมเป็นครั้งแรก ในวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2511 บริเวณที่ว่าการอำเภอตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบวงโปงลาง

เดิมโปงลาง เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเดี่ยวในปี พ.ศ.2505 นี้เอง นายเปลื้อง ฉายรัศมี ได้นำมาเล่นประสมกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานชิ้นอื่นๆ จนเกิดเป็น “วงโปงลาง” ขึ้น ซึ่งมีเครื่องดนตรีหลักๆ ประกอบด้วย

โปงลาง	ใช้ดำเนินทำนองเป็นเครื่องดนตรีหลังของวง
แคน	ใช้ดำเนินทำนองคู่กับโปงลาง เป็นเสียงประสาน หรือบางครั้งให้ท่วงทำนองล้อกับโปงลาง
พิณโปร่ง	ใช้ดีดเล่นทำนองประกอบแคน
กลองรำมะนา	เป็นตัวกำกับจังหวะและเน้นความครึกครื้นเพิ่มขึ้น
โหวด	ให้เสียงเป็นลูกเล่น ประสานกับเสียงแคน หรือล้อกับแคน
ฉาบ	ให้เสียงสอดประสาน เพิ่มความน่าฟัง สนุกสนานยิ่งขึ้น
กั๊บแก๊บ	ใช้เป็นเครื่องประกอบจังหวะ เพิ่มความสนุกสนานแก่ผู้ชมเพราะมีลีลาการตีลายรูปแบบ เช่น ใช้วิธีวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย ได้แก่ คอก เข้า ศีรษะ ไหล่ เท้า เป็นต้น เน้นในเรื่องของลีลาและความสวยงาม
กลองหาง	เป็นการตีจังหวะ เป็นการตีด้วยมือ กำปั้น คอกถอง เน้นลีลาที่งดงาม น่าดู
โห่ซอ	(โห่สวรรค์) การละเล่นใช้การดึงเส้นหนังยางที่ผู้รัดพาดปากโห่ จะเกิดเสียงทุ้ม โห่ซอส่วนใหญ่จะเน้นลีลาท่วงทำนองการดีดของสาวดีดโห่มากกว่า จะเน้นให้เกิดเสียงเพื่อร่วมในการบรรเลงผสมกับเครื่องดนตรีชิ้นอื่นของวง
กลอง	เป็นเครื่องประกอบจังหวะที่ช่วยเสริมภาพรวมของวงในการบรรเลง เพื่อให้รูปแบบของวงสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การบรรเลงประสมวงโปงลางเป็นแบบซิมโฟนี่ คือ การบรรเลงมีเน้นการประสมประสานความกลมกลืนของดนตรีทุกชิ้น ไม่ได้เน้นดนตรีชิ้นใดชิ้นหนึ่งให้โดดเด่นออกมาโดยเฉพาะ

การบรรเลงลายเพลงอีสานโดยเครื่องดนตรีพื้นเมืองเหล่านี้ ในตอนแรกผู้ฟังหลายคนไม่คุ้นเคยจะรู้สึกกรกฎ แต่พอฟัง ๆ ไปแล้วจะรู้สึกท่วงทำนองของดนตรีแต่ละชิ้นจะมีลักษณะเฉพาะตัว แต่จะบรรเลงสอดประสานเข้าด้วยกันคล้าย ๆ กับการรวมกันของดิน น้ำ ลม ไฟ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นับญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขุนเขา แมกไม้ สายธาร ท้องทุ่ง ชีวิตและสรรพสัตว์ รวมทั้งวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นธรรมชาติและดำเนินมาแต่โบราณของคนอีสาน

การเผยแพร่ชื่อเสียงโปงลาง

ในปี พ.ศ.2525 กรมศิลปากร ได้อนุมัติให้ก่อตั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ด้านนาฏศิลป์ แก่กุลบุตรกุลธิดาของประชาชนในจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดใกล้เคียง ดนตรีพื้นเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งโปงลางเป็นสาขาวิชาหนึ่งที่เห็นและส่งเสริมในเรื่องการเรียนการสอน และการอนุรักษ์เผยแพร่แก่สาธารณชนทั่วไป จนเป็นที่ยอมรับกันว่า ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสานเป็นที่รู้จัก เป็นที่ชื่นชม และเป็นที่ยกย่องสรรเสริญแก่การที่จะดำรงรักษาไว้ให้เป็นสมบัติของคนไทยทั้งชาติ

ดังนั้น วงดนตรีโปงลางของวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ จึงเป็นวงมาตรฐานที่คนทั่วไปยอมรับว่าเป็นศักดิ์ศรีของจังหวัด จะเห็นได้จากการที่มีบุคคลสำคัญมาเยือนกาฬสินธุ์ทางราชการก็จะจัดให้มีการแสดงวงดนตรีโปงลางของวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ให้คณะผู้มาเยือนได้ชมอยู่เสมอ สร้างความประทับใจเป็นอย่างยิ่ง และนอกจากนั้นวงดนตรีโปงลางดังกล่าวยังได้เป็นตัวแทนของจังหวัดกาฬสินธุ์และของประเทศไทย ไปแสดงเผยแพร่ในต่างประเทศมากมาย หลายประเทศ ไม่ว่าจะเป็นยุโรป เอเชีย และอเมริกา สร้างความชื่นชมให้ชาวต่างประเทศที่นิยมในการอนุรักษ์ดนตรีพื้นเมืองเป็นอย่างยิ่ง

งามองค์พระเทพรัตน์	วรณัฐกุมารี
ปราดเปรื่องเมลิองอี-	รพีพิธิวิสิฐสม
ยอดศิลปินแก้ว	ธ จะล้วนนิยมชม
โปงลาง ก็ข้ามคม	เสนาะดีเพราะปรีชา
เครื่องสีและตีเป่า	พิเคราะห์เข้า ณ ปรัชญา
ร่วมทรงประเลงพา-	หฤหรรษ์พระขวัญเอ๋ย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จทรงโปงลาง ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์

เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2533

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2533 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จทรงโปงลางที่วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ในงานศิลปวัฒนธรรมสี่ภาค ลายที่ทรงร่วมบรรเลง คือ “ ลายเตี้ยโง ” และ “ ลายลมพัดพร้าว ” ที่พลิ้วหวานจับใจให้เกิดความปลาบปลื้มในพระกรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้

ดังนั้น จังหวัดกาฬสินธุ์จึงกำหนดเอาวันที่ 26 กุมภาพันธ์ ของทุกปี เป็นวันเริ่มงานเทศกาลมหรหรรรมโปงลาง แพรว และงานกาชาด ประจำปีจังหวัดกาฬสินธุ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การส่งเสริมโปงลางกาฬสินธุ์

จากความสำคัญของดนตรีโปงลางตามที่กล่าวมาแล้ว จังหวัดกาฬสินธุ์จึงได้พัฒนาดนตรีโปงลางให้เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดกาฬสินธุ์ตลอดมา นอกจากจะจัดให้เป็นการเรียนการสอนในหลักสูตรของวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์แล้ว ยังได้ส่งเสริมให้มิวสิกดนตรีโปงลางและจัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษาทั่วทั้งจังหวัด จะเห็นได้ชัดเจนจากที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ตั้งงบประมาณในด้านนี้ เพื่อจัดซื้อจัดหาเครื่องดนตรีโปงลางให้แก่โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียน ในปีงบประมาณ 2535 นอกจากนั้นในกลุ่มประชาชนและเยาวชนนอกโรงเรียนก็ได้สนใจในดนตรีเอกลักษณ์ของตนเอง โดยรวมตัวกันตั้งวงดนตรีโปงลางตามหมู่บ้านและตำบลต่าง ๆ ขึ้นอย่างมากมาย

จุดนี้เองที่ทำให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบและดูแลในเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดให้มีการประกวดวงดนตรีโปงลางเพื่อให้นักเรียนนักศึกษา ประชาชน ได้มีโอกาสฝึกฝนและแสดงความสามารถให้ปรากฏแก่สาธารณชน โดยในปี พ.ศ. 2533 จัดให้ประกวดดนตรีโปงลางเป็นปีแรก มิวสิกดนตรีส่งเข้าประกวด 8 วง วงที่ได้รับรางวัลชนะเลิศคือ คณะหนุ่มมะพร้าวห้ามสาวดอกคูณ อำเภอภูผินารายณ์ ในปี 2534 ได้พัฒนาการประกวดขึ้นโดยได้รับงบประมาณเพิ่มเติมจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นเงิน 40,000 บาท และได้รับการสนับสนุนจากธนาคารกสิกรไทย และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ร่วมสมทบทำให้การประกวดมีรางวัลสูงขึ้น ผู้คนสนใจมากขึ้น วงที่ชนะเลิศคือ โรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์

จากการเริ่มต้นในปี 2534 ทำให้ทุกฝ่ายเริ่มมองเห็นความสำคัญของการประกวดดนตรีโปงลางมากขึ้น สมาชิกสภาจังหวัดได้มองเห็นความสำคัญและสนับสนุนมากขึ้น ดังนั้นจึงมีการวางแผนการจัดงานมหกรรมโปงลาง แพรว และกาชาด ตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา โดยปรับชื่อจากงานกาชาดและงานประจำปีจังหวัดกาฬสินธุ์และกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาดนตรีโปงลางเพิ่มขึ้น ที่น่าจะกล่าวถึง ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้เพิ่มงบประมาณจาก 40,000 บาท ขึ้นเป็น 400,000 บาท เป็นการเพิ่มแบบหลายเท่าตัว แสดงว่ามุ่งพัฒนาการประกวดดนตรีโปงลางอย่างจริงจัง
2. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นเลขานุการของงานมหกรรมโปงลางฯ ได้ขอพระราชทานถ้วยรางวัลชนะเลิศโปงลาง เพื่อมอบแก่วงดนตรีโปงลางที่ชนะเลิศ ซึ่งได้รับพระราชทานเมื่อเดือนมกราคม 2535 จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
3. มีการจัดขบวนแห่ประกอบพิธีเปิดและการประกวดขบวนแห่ขึ้นเป็นปีแรกเมื่อ พ.ศ. 2534
4. แบ่งการประกวดดนตรีโปงลางในปี 2535 ออกเป็น 3 ระดับ จำนวน 33 วง วงที่ชนะเลิศระดับประถมศึกษา ได้แก่โรงเรียนโพนสว่าง อำเภอสหัสขันธ์ ระดับมัธยมศึกษาได้แก่โรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์ และระดับประชาชนทั่วไปได้แก่คณะหนุ่ม

มะพร้าวห้ามสาวดอกคูณ อำเภอภูผินารายณ์ ซึ่งได้รับรางวัลถ้วยพระราชทานสมเด็จพระ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์การเขียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่อนุญาตให้เผยแพร่ขึ้นด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระเทพรัตนราชสุตาฯสยามบรมราชกุมารีเป็นวงแรก จากการพัฒนาแบบก้าวกระโดด และความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย จึงอาจกล่าวได้ว่า ปี 2535 เป็นปีทองของ “โปงลาง” อย่างแท้จริง

ชื่อเสียงของวงโปงลาง ของจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นที่รู้จักและกล่าวขวัญถึง ประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ สนใจและติดต่อบวงโปงลางที่ชนะเลิศในแต่ละระดับไปแสดงเพื่อเผยแพร่ในจังหวัดของตน ต่อมาเมื่อมีการประกวดดนตรีโปงลางมัธยมศึกษาในระดับประเทศขึ้น วงดนตรีโปงลางโรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์ ได้รางวัลชนะเลิศการประกวดดนตรีเยาวชนพื้นบ้านระดับมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย และได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนเยาวชนคนไทยเดินทางไปร่วมการประกวดดนตรีเยาวชนพื้นบ้านนานาชาติระดับมัธยมศึกษาครั้งที่ 1 ณ เมืองฮิสเมียร์ ประเทศตุรกี ระหว่างวันที่ 7-11 กันยายน พ.ศ.2535 ผลปรากฏว่า วงดนตรีโปงลางโรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์ได้นำความสำเร็จและชื่อเสียงกลับมาสู่ประเทศไทยและจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยได้รับรางวัลเกียรติยศประเภทการแสดงยอดเยี่ยม (MISEENSCANE) (To the group that stages the play best) กลับมาเป็นเกียรติยศและศักดิ์ศรีของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์

จากความสำเร็จในการจัดงานมหกรรมโปงลาง แพรว และงานกาชาด ปี 2535 จังหวัดกาฬสินธุ์จึงได้พัฒนารูปแบบการจัดงานให้ยิ่งใหญ่ทั้งนี้เรื่องจากปี 2536 เป็นปีแห่งการเฉลิมฉลอง 200 ปีเมืองกาฬสินธุ์ด้วย ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพิ่มงบประมาณสนับสนุนเป็น 500,000 บาท
2. เปลี่ยนสถานที่จัดงานจากหน้าศาลากลางจังหวัดซึ่งเคยคับแคบเป็นสนามหน้าโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์
3. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสนับสนุนโดยพิมพ์โปสเตอร์แจกจ่ายทั่วประเทศจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี 2534-2535
4. ปรับขบวนแห่ให้เห็นเอกลักษณ์ของจังหวัดใน 4 หัวข้อหลัก คือ “เมืองฟ้าแดดสูงยาง โปงลางเลิศล้ำ วัฒนธรรมผู้ไท ผ้าไหมแพรวา”
5. มีการแสดงการฟ้อนชุด “รำแพรวา” โดย ผู้แสดงจากวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ 500 คน
6. มีการนำโปงลางมาบรรเลงประกอบพิธีเปิดจำนวน 100 ลาง โดยความร่วมมือของวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์และโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์
7. มีการแสดง แสดงเสียงเป็นตำนาน “ตามรอยบรรพชนคนกาฬสินธุ์” โดยวิทยาลัยนาฏศิลป์และผู้แสดงรับเชิญอีกหลายท่าน
8. มีการประกวดดนตรีโปงลาง โดยแบ่งเป็น 3 ระดับคือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและระดับประชาชน

และในปีต่อมาได้มีการสืบสานพัฒนาดนตรีโปงลางให้โดดเด่นยิ่งขึ้น ทั้งในเรื่องการจัดงานมหกรรมโปงลางฯ และกรรถ่ายทอดโดยวิธีอื่น ๆ เพราะ “โปงลาง” เป็นสมบัติล้ำค่าของชาวเมืองกาฬสินธุ์ที่สืบทอดกันมาช้านานเพื่อรักษาเอาไว้ให้คงอยู่ แต่ในปัจจุบันได้มีการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพลัทธิที่มีมาตั้งแต่บรรพกาล ที่สามารถถ่ายทอดวิญญาณแห่งศิลปะของมนุษย์ออกมาได้อย่างถูกต้องชัดเจน ลีลา สำเนียง จังหวะที่ปลูกเร้าให้คนอีสานลุกขึ้นมาต่อสู้กับการดำเนินชีวิต ให้มีความเจริญรุ่มกับวิถีชีวิตเพื่อความอยู่รอด เอาชนะธรรมชาติที่แห้งแล้งโหดร้ายทารุณให้สำเร็จ ท่วงทำนองลีลาสายโปงลางได้รับการขับกล่อมเป็นคู่ชีวิตอีสานให้ยาวนานไปตราบนานเท่านาน.

จากการศึกษาเอกสารข้างต้น ทำให้ทราบถึงพัฒนาการของการนำเครื่องดนตรีพื้นบ้าน มาประกอบเป็นวงดนตรีและผสมผสานศิลปะการฟ้อนรำและการละเล่นตามรูปแบบวิถีอีสานได้อย่างกลมกลืนจนสร้างชื่อเสียงให้ผู้คนทั่วโลกรู้จัก ดนตรีโปงลาง ล้วนเป็นภูมิปัญญาที่ควรค่าแก่การต่อยอดสืบสาน ประกอบด้วยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายกับกลยุทธ์ในการสนับสนุนของภาครัฐที่สร้างฐานการร่วมดำรงศิลปะของท้องถิ่นของตนไว้อย่างเหนียวแน่น นอกจากนี้ทำให้ทราบรายละเอียดในการจัดกิจกรรมพื้นบ้านในงานเทศกาลสำคัญของชาวกาฬสินธุ์ กิจกรรมการประกวดต่างๆ โดยเฉพาะการประกวดวงดนตรีโปงลางในระดับนักเรียน อันเป็นรายละเอียดที่เกี่ยวข้องในการผลิตภาพยนตร์ครั้งนี้

ประวัติครูดนตรีโปงลาง : ครูอลงกต คำโสภา

ด้านประวัติส่วนตัว

ชื่อ-นามสกุล นายอลงกต คำโสภา

วัน เดือน/ ปีเกิด 16 มีนาคม 2475 (ปัจจุบันอายุ 77 ปี)

สถานที่เกิด บ้านหนองสอ ตำบลลำปาว อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่อยู่ปัจจุบัน 235 หมู่ 14 บ้านสุขสวัสดิ์ ตำบลหลุบ อำเภอเมืองจังหวัด

กาฬสินธุ์ หมายเลขโทรศัพท์ 08-9279-9200

ด้านประวัติการศึกษา

ระดับประถมศึกษา

ปี 2487 จบการศึกษาชั้น ประถมปีที่ 4 จากโรงเรียนชุมชนหนองสอพิทยาคาร

ปี 2488 พักการเรียนเนื่องจากขาดแคลนทุนการศึกษา

ระดับมัธยมศึกษา-วิชาชีพครู

ปี 2487-2491 ได้รับทุนหลวง เข้าเรียนวุฒิ ปบ.(ประกาศนียบัตรประโยคครูประชาบาล เทียบเท่า ม.3 จบแล้วบรรจุเป็นครูได้เลย) จบการศึกษาเมื่อเดือนมีนาคม 2492

ปี 2498 สอบได้ ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมูล (สอบ 3 ชุดวิชา)

ปี 2504 สอบได้ ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม (สอบ 3 ชุดวิชา)

ระดับอุดมศึกษา (ป.ตรี ป.โท ป.เอก)

ปี 2522-2524 ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ที่วิทยาลัยครูมหาสารคามวิชา เอกภาษาไทย

วิชาโท ประถมศึกษา ภาคสมทบ เรียนเสาร์-อาทิตย์ และภาคฤดูร้อนเรียนเวลาปกติและพักผ่อนที่จังหวัดมหาสารคาม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านอาชีพ/การทำงาน

ชีวิตอาชีพข้าราชการครู

เมื่อเดือนมีนาคม ปี 2492 จบการศึกษาวุฒิปบ.(ประกาศนียบัตรประโยคครูประชาบาล) ยังไม่ได้เข้ารับราชการ เนื่องจากยังไม่มีตำแหน่งบรรจุ ยึดอาชีพตัดผมและทำนา เพื่อดูแลตนเองและช่วยครอบครัว

ปี 2493 มีตำแหน่งบรรจุ แต่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ จึงต้องรอต่อไป

ปี 2494 อายุครบเกณฑ์การบรรจุ แต่ทางการยังไม่มีตำแหน่งประกอบกับเป็นช่วงสงคราม

ปี 2496 วันที่ 8 ฤดูหนาว บรรจุเข้ารับราชการ ตำแหน่ง ครูจัตวา อันดับ 1 ที่โรงเรียนบ้านโจดนาตาล ตำบลโพธิ์ อำเภอกำแพง จังหวัดกาฬสินธุ์ อัตราเงินเดือน 30 บาท

ปี 2498 วันที่ 1 ตุลาคม ย้ายมาดำรงตำแหน่ง ที่ โรงเรียนน้ำเกลี้ยงกลุ่มพิทยา ตำบลนามะเขือ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ อัตราเงินเดือนขณะนั้น 40 บาท ต่อมาสอบได้ วุฒิ ครู พ. : ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมูล (สอบ ๓ ชุดวิชา) ได้ปรับเงินเดือนเป็น 500 บาท

ปี 2504 วันที่ 1 สิงหาคม ย้ายมาดำรงตำแหน่ง ที่โรงเรียนบึงวิชัยสงคราม ตำบลไผ่ อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ และสอบได้ วุฒิ พบ. : ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษประถม ได้ปรับเงินเดือนเป็น 600 บาท

ปี 2505 วันที่ 1 ตุลาคม ย้ายมาดำรงตำแหน่ง ที่โรงเรียนปลาเค้าวิทยาคาร ตำบลบึงวิชัย อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ (เงินเดือนเท่าเดิม) เพราะอยากมาอยู่ใกล้บ้าน

ปี 2511 เดือนมกราคม ย้ายมาดำรงตำแหน่ง โรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร สอบได้วุฒิ พม. : ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม ได้ปรับเงินเดือนเป็น 1,000 บาท

ปี 2512 เดือนมกราคม ย้ายมาดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่โรงเรียนบ้านนาดอกควาย อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ เงินเดือนขยายถึง 1,200 บาท ในปี 2515 ซึ่งเป็นขั้นสูงสุดของตำแหน่งครูใหญ่ชั้นตรีที่นั้น ไม่สามารถขยายถึงขั้นโทได้

ปี 2515 เดือนมกราคม ย้ายกลับมาดำรงตำแหน่งครูน้อย (สายผู้สอน) ที่โรงเรียนเดิม คือ โรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาคาร เพื่อปรับตำแหน่งเป็นครูชั้นโท ระหว่างนี้ครูอลงกต ได้ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ที่วิทยาลัยครูมหาสารคามภาคสมทบ เรียนวันเสาร์-อาทิตย์ (252-2524) และภาคฤดูร้อนทุกปีเรียนวันปกติ ต้องมาพักอยู่ที่จังหวัดมหาสารคาม

ปี 2525 เดือนกันยายน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี วุฒิกการศึกษา คบ. วิชาเอกภาษาไทย วิชาโท ประถมศึกษา (ต้องเขียนผลงานเปรียบเสมือน วิทยานิพนธ์ ส่งเป็นรายงาน ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจรับรองผลเพื่อขอจบและปรับเงินเดือนเป็นอัตรา 3,500 บาท

ปี 2526 เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ที่ สวนอัมพร

ปี 2527 วันที่ 1 กันยายน ย้ายกลับมาดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ที่ โรงเรียนบ้านนาดอกควาย อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ อีกครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปี 2530 วันที่ 9 มีนาคม ย้ายมาดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนค่ายลูกเสือนิคมลำปาว ตำบลภูดิน อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ทำผลงานเสนอปรับตำแหน่งจาก อาจารย์ใหญ่ ระดับ 5 เป็นระดับ 6 อัตราเงินเดือน 8,000 บาท

ปี 2536 วันที่ 30 กันยายน เกษียณอายุราชการ อัตราเงินเดือนสุดท้าย 14,479 บาท ปัจจุบันรับเงินบำนาญที่อัตรา 14,444 บาท

ด้านผลงาน/ประสบการณ์

พื้นเดิม ครอบครัว สนใจการเล่นดนตรีพื้นบ้าน พิณ แคน มาตั้งแต่เด็กแต่ไม่มีโอกาส ได้สัมผัสใกล้ชิด หลังจากจบการศึกษา วุฒิ ป.บ. เทียบเท่า ม.๓ ด้วยทุนหลวง ในปี ๒๕๑๒ แล้ว ระหว่างรอการบรรจุเข้ารับราชการนั้น ได้ประกอบอาชีพตัดผมและทำนา เพื่อดูแลตนเองและครอบครัว จึงมีโอกาสรู้จัก คุณเคยกับนักดนตรีพื้นเมือง ในโอกาสต่างๆ บ้างตามประสานุ่่ม จึงได้เริ่มฝึกดนตรีพื้นบ้านด้วยตนเองเรื่อยมา เช่น พิณ แคน ต่อมา ฝึกเล่นขลุ่ย และศึกษาเรื่อง โน้ตดนตรีไทย โดย ครูลงกตได้ ขอความรู้จากครูดนตรีไทย ชื่อ ครูแปลก สุทธิทรัพย์ โรงเรียนบ้านนาจาน อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ เพราะนักดนตรีสมัยก่อน เป่าได้ เล่นได้ แต่ไม่ทราบว่า เสียงที่เล่นออกมาเป็นเสียงใดหลังจากนั้นจึงได้ เทียบเสียงแคนกับดนตรีไทย คือขลุ่ย ทราบว่าแคน มีโน้ตเสียงใดบ้าง และต่อมา ก็เทียบได้ว่า โป่งกลางมีเสียงใดบ้าง ฝึกการเขียนบันทึกโน้ตและลายเพลงต่างๆ เป็นโน้ต

ประมาณปี 2502-2511 ขณะที่นายประชุม อินทรตุล ข้าราชการป่าไม้อำเภอ ยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ซึ่งเป็นผู้เห็นคุณค่าดนตรีพื้นเมือง เกรงจะขาดการดูแลอนุรักษ์ จึงได้ ค้นหา รวบรวม นักดนตรีพื้นบ้านที่มีฝีมือ ตั้งวงดนตรีพื้นเมืองขึ้น โดยได้สนับสนุนลงทุนซื้อแคน ชื่อไม้มาทำโป่งกลาง (จ้างคนงานทำ)นักดนตรีในวงนั้น ประกอบ ด้วยผู้มีฝีมือดังนี้ 1. นาย เปลื้อง ฉายรัศมี เป็นคนตีโป่งกลาง 2. นายสมพงษ์ ถิ่นแสนดี ตีพิณ (มาจากตำบลหนองกุง อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์) 3. นายนาค คานฤทธิ์ เป่าแคน (มาจากบ้านโคกคอน ตำบล ลำพาน อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์) ต่อมาเพิ่มนายคำ ถิ่นแสนดี ตีกลองโทน และนาย แสง ถิ่นแสนดี เป่าแคน ตั้งวงดนตรีพื้นเมืองขึ้น โดยเฉพาะการนำโป่งกลางที่พัฒนาจาก “เกราะลอ” ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชาวบ้านมีการพัฒนาขึ้นอยู่ทั่วไปอยู่แล้ว จาก 2-3 ลูกถึง 7-8 ลูกบ้าง แขนงไว้ตามเถียงนา ตีใส่แคนได้ (ตีเล่นเป็นเพลงเข้ากับการเป่า แคน) เดิมทีนั้นเป็น รูปลักษณะเดิมทำจากการนำท่อนไม้มามัดต่อๆ กัน ไม่มีการเจาะรูร้อย เหมือนในปัจจุบัน ทั้งนี้ภูมิปัญญาดั้งเดิมมีองค์ความรู้ที่สืบทอดกันมาอยู่แล้วโดยใช้ไม้หมาก เลื่อมหรือถ้าอยากให้คุณภาพดี เสียงไม่เพี้ยนต้องใช้ไม้มะหาดตายยืนต้นมาทำ

เมื่อปี 2511 นายเปลื้อง ฉายรัศมีได้คิดทำโป่งกลาง 12 ลูกขึ้นมาใช้กับวงดนตรี “โป่งกลางกาฬสินธุ์” ทำให้เล่นเพลงบรรเลงพื้นเมืองได้ หลากหลายขึ้นและได้รับความสนใจ มาก จนได้ออกรายการวิทยุกระจายเสียง และบันทึกแผ่นเสียง

จุดเริ่มต้น : ก่อตั้งวงโป่งกลางหนองสอ

ในปี 2517 ครูลงกตและพี่น้อง ซึ่งสนใจเล่นดนตรีพื้นบ้านเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงคิดอยากตั้งวงดนตรีโป่งกลางขึ้นบ้าง ซึ่งประกอบกิริที่ตนเป็นครูในโรงเรียนบ้านเกิดตนเองด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และพี่ชาย อาจารย์วัชรินทร์ คำโสภา เป็นครูใหญ่มีผู้เคารพนับถือมาก น่าจะมีกำลังพอที่จะสร้างวงให้ประสบความสำเร็จได้ จึงชวนกันไปชมการแสดงของ“วงโปงลางกาฬสินธุ์” ครั้งนั้น ครูใหญ่ชวนผู้ช่วย ครูรองกตและภารโรงไปด้วย เพื่อไปศึกษารูปแบบการประกอบวง หลังจากกลับมาเริ่มแรก ต้องมีโปงลางที่จะใช้ในการประกอบวง จึงได้ทำโปงลางขึ้นเอง โดยให้ภารโรง (นายฝั่ง อิ่มแก้ว) บ้านหนองสอ หาไม้มะหาด มา 1 ท่อน ยาว 3 วา เลื่อยตัดเป็นท่อนๆ ยาวท่อนละ 60 เซนติเมตร เส้นผ่า ศูนย์กลาง 7 เซนติเมตร หนา 4 เซนติเมตร หน้าตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า บากกลางลงไปแล้วล่องตี โดยล่องผิวดล่องถูก ลูกสุดท้ายประมาณครึ่งหนึ่งของลูกแรกทั้งหมด 12 ลูก เสียงแรก เป็นเสียง มี ซอล ลา โด เร มี ซอล ลา โด เร มี ซอล (โปงลางสูตรนี้ ซึ่งคิดโดย นายเปลื้อง ฉายรัศมี เป็นครั้งแรกมี 12 ลูก 5 เสียง) เมื่อทำโปงลางสำเร็จ เริ่มตั้งวงดนตรี โดยมีนายแหยม คานฤทธิ เป้าแคน (น้องนายนาค วงโปงลางกาฬสินธุ์) นายไพฑูรย์ อิ่มรักษา ตัดพิณ ครูในโรงเรียน ตึกลองโพน) เริ่มแรกของการออกแสดง เป็นวงดนตรีโดดๆ ไม่มีการร้อง-การรำประกอบ และเล่นดนตรีสายพื้นบ้านทั่วไป เริ่มมีงานแสดงในหมู่ญาติมิตรและงานบุญในละแวกบ้าน และค่อยๆ มีชื่อเสียง ในที่สุด “วงโปงลางหนองสอ” ก็ชนะเลิศในการประกวดงานกาชาด ปี 2517 โดย มีนายวิเชียร เมฆสวรรค์ เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์

ผลงานการคิดสร้างสรรค์พัฒนางานดนตรี

การประยุกต์ทำฟ้อนรำ เข้าประกอบวงดนตรีเป็นวงแรก ครูรองกตเป็นคนช่างคิด ไม่เคยหยุดนิ่ง ชอบสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆตลอดเวลา ประกอบกับมีทีมงานครูที่มุ่งมั่นสนใจพัฒนางานดนตรีอย่างจริงจัง โดยเฉพาะครูนาฏศิลป์ เริ่มแรกคิดเพียงว่า ถ้าจะมีการฟ้อนรำประกอบวงดนตรีน่าจะสร้างความสนใจและทำให้ผู้ชมเกิดสุนทรีย์ในการชมมากขึ้น จึงได้ร่วมกันคิดรายละเอียดของการเปิดวงด้วยท่าไหว้ ท่าฟ้อนชุดต่างๆ ให้สัมพันธ์กับสายเพลงที่บรรเลง การแต่งตัวของนางรำด้วยชุดผ้าพื้นเมือง การจัดลำดับการฟ้อนให้สอดคล้องกับการบรรเลงไม่ให้ฟ้อนเด่นกว่าดนตรีแต่ให้มีความผสมกลมกลืนและเพิ่มคุณค่าทางศิลปะการแสดง วงโปงลางหนองสอเป็นวงแรกที่มีการฟ้อนรำประกอบวงดนตรีโปงลาง และทำให้การฟ้อนรำมีบทบาทในการบรรเลงดนตรีโปงลางนับแต่นั้นมา

ปี 2518 ครูรองกตร่วมกับทีมงาน ได้ประยุกต์ การรำ การร้องประกอบวงขึ้นเป็นวงแรก โดยประยุกต์ผสมผสาน ทำรำที่สื่อถึงวิถีชีวิตอีสาน ดั้งนั้นทำรำที่คณะครูเพื่อนๆ คิดขึ้น คิดท่าทางมาจากการเลียนแบบธรรมชาติ เช่น แมงกูดอมดอกไม้ ลมพัดพร้าว การทำมาหากิน ล่าหาผักหวาน สื่อถึงประเพณี เช่น เชื้อบั้งไฟ โดยจัดชุดรำเป็นชุดละ 6-8 คน จนขยายเป็น 12 คนบ้างตามความเหมาะสม มี ครูวงเต๋อน คำโสภา (หลานสาว) ครูวัชรินทร์ คำโสภา (พี่ชาย) ครูเสาวลักษณ์ โปธิแท้ และครูพิทย ตลภักดี ช่วยคิดค้นท่ารำ และฝึกนักเรียนชั้น ป. 5-7 เป็นนางรำ (สมัยนั้นนางรำวัยนี้เป็นสาวแรกรุ่นแล้ว) ซึ่งมีความสดใสดงงามน่าชมมาก จนทำให่วงดนตรีมีชื่อเสียง น่าสนใจเพราะเป็นแนวคิดใหม่ในวงการอย่างแท้จริง ต่อมาวงอื่นๆ ก็มีการเลียนแบบ แต่ยังไม่สามารถเทียบความงดงามได้เพราะวงอื่นๆ ไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีครูนักเรียนที่มีความสามารถ ก็อาจรวบรวมสาวชาวบ้านที่สนใจมาฝึกซ้อมซึ่งวงอื่นๆ ขณะนั้นยังเป็นรองวงโปงลางหนองสออยู่มาก

นวัตกรรมเบสโห่ ครูอลงกตผู้คิดนำโห่ของมาประกอบวงดนตรีโปงลางเป็นคนแรก

เมื่อวงดนตรีโปงลางหนองสอพัฒนา นำการพ่อนำมาประกอบ และนำศิลปะพื้นบ้านอื่นๆ มาสอดแทรก จนมีชื่อเสียง ได้รับความสนใจมาก ครูอลงกตก็คิดสนุกและคิดพัฒนางวงอย่างไม่หยุดหย่อน จากการที่ครูอลงกตได้ศึกษาดนตรีสากลมีความรู้ในเรื่องการจัดสมดุลของเครื่องดนตรีระดับเสียงต่างๆ ครูทราบตลอดเวลาว่าในวงดนตรีชาติเครื่องดนตรีที่ให้เสียงเบส ถ้ามีเสียงเบสได้คงจะดี และนึกถึงตอนที่เคยเป็นเด็กๆ เคยไปเลี้ยงวัวและ พากันเล่นตามประเด็ก ทำหลุมดินลึกประมาณ 1 คืบ ขุดกลงข้างใน นำใบไม้หนามาปิดไว้ แล้วหาเครือไม้ล้มลม มารูดใบออกเหลือแต่แกนขาว ผูกปลายไม้ 2 ด้านตอกลงดิน ข้างละ 1 คอก หาไม้มาค้ำกลาง เอาคันดีสายเครือไม้ มีเสียงดังปุงๆ เคาะเล่น ถ้าสายหย่อนจะให้เสียงต่ำ ถ้าสายตึงจะให้เสียงสูง ตุ่ม ตุ่ม จึงคิดหาอุปกรณ์ที่ทำให้เกิดเสียงดังกล่าว คิดได้ว่า โห่ของขนาดเล็กใหญ่ (โห่ปลาร้า) น่าจะใช้ได้ จึงทดลองเอายางหนังสติก มาพาดแล้วเอาขมามามัดขอบโห่ตึงให้ตึง ก็เกิดดังเป็นเสียงสูงต่ำได้ จริง จึงทดลองติดสลักกันไปมาเป็นเสียงสูงๆ ต่ำๆ เล่นคนเดียวบนบ้านจนเพลิน ขณะนั้นไม่ทราบว่า มีเด็กๆ ได้ยินเสียง คิดว่ามีการตีกลอง มีการแสดงที่ไหน จึงพากันวิ่งมาดู วงโปงลางหนองสอจึงมีการติดโห่ประกอบวงเป็นวงแรก ครั้งแรกนั้น ใช้ผู้ชายตีตี มือเบสโห่และใช้ไมโครโฟนจ่อเพื่อให้เสียงดังที่พอที่อุ่มวงดนตรีได้ ต่อมายางหนังสติกหนาเกินไปจึงใช้ยางในรถจักรยานยี่ห้อ(สีแดง) ซึ่งให้เสียงแต่ขาดง่าย และพัฒนามาเป็นยางในรถมอเตอร์ไซด์แทน ซึ่งให้เสียงดีเช่นกัน แต่ทนทานใช้ได้นาน เดิมเริ่มใช้ 2 ลูกและพัฒนามา 4 ลูก 5 ลูก โดยใช้ขนาดของโห่มาจัดเป็นเสียงตามลำดับ ต่อมาเมื่อพัฒนาลีลาการตีโห่ของนักดนตรีชายมาเป็นนักดนตรีหญิงคิดเพิ่มลีลาให้หน้าดูยิ่งขึ้น เป็นการพัฒนานวัตกรรมใหม่ที่มีความนิยมมาจนทุกวันนี้ ต่อมาเมื่อการคิดนำเครื่องดนตรีสากลมาร่วมในวง การนำเบสจริงมาใช้การตีโห่จึงเปลี่ยนจากการเป็นเครื่องดนตรี มาเป็นเครื่องประกอบการแสดง

นวัตกรรมการยี่นตีโปงลาง

แต่เดิมนักตีโปงลางมักใช้การนั่งตีเพราะการเกิดโปงลางในทุกห้องที่ภาคอีสานมีมานาน มีการใช้ประโยชน์ในการเตือนภัย ใช้เป็นสัญญาณ รูปร่างโปงลางมีรูปแบบต่างกันตามความถนัด เช่น ที่ภาคอีสานตอนใต้มีการทำโปงลางเรียงลูกเล็กที่สุดไว้ข้างบน ในประเทศลาว เรียงขนาดกันพื้นเป็นแถว มีการตีแบบอังกะลุง ใช้ไม้กระทุ้งตามเสียงที่ผู้เล่นรับผิดชอบ ใช้คนเล่นหลายคน โปงลางที่พัฒนาต่อมา เพิ่มลูกเป็นหลายเสียงขึ้นแต่ก็ยังมีไม้ที่เสียง และใช้ตีเล่นจึงใช้แขนตามเถียงนา นั่งเล่น ดังนั้นการนำมาประกอบวง จึงใช้การนั่งเล่น และมีเสาไม้แขนเอียงเล็กน้อย (พบตามภาพถ่ายเก่าๆ) แต่เมื่อนักดนตรีคนอื่นๆ ยืนเล่น โปงลางนั่งอยู่คนเดียว ก็เกิดความรู้สึกขัดๆ จึงได้พัฒนาโดยหาโต๊ะ-เก้าอี้มาตั้งเพื่อยกโปงลางขึ้น และยกตัวคนให้สูงเพียงระดับกับเพื่อนในวง และในที่สุดจึงได้พัฒนาเสาไม้ให้ตั้งสูงชันมากขึ้น และนักดนตรียี่นตี ซึ่งได้รับการทักท้วงจากผู้ชมในระยะแรกว่านักดนตรียี่นตีคร่อมเครื่องดนตรีบ้างแต่ในที่สุดวงอื่นๆ ก็ทำตามกันมาจนกลายเป็นความนิยม และล่าสุดครูอลงกตก็พัฒนามาใช้เสาเหล็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลดการใช้ไม้และเพิ่มลูกล้อเพื่อสะดวกในการขนย้าย เนื่องจากลูกศิษย์ตัวเล็ก ๆ ยกไม่ไหวจะได้เห็นเสาโป่งกลางไปได้ง่ายขึ้น

ผลงาน การเป็นครูสอนโป่งกลางคนแรกในสถาบันภาคอีสาน

ปี 2520 ได้เผยแพร่วงดนตรี ที่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม และเริ่มต้นการรับเชิญไปสอนดนตรีพื้นเมืองโป่งกลางเป็นครั้งแรกเนื่องจากมีนักศึกษา 5 คน ซึ่งต้องเป็นตัวแทนไปแสดงเผยแพร่วัฒนธรรมพื้นบ้านที่ประเทศญี่ปุ่น เป้าหมาย คือ นักศึกษาเหล่านี้ต้องสามารถบรรเลงลายพื้นบ้านได้อย่างน้อย 4-5 ลาย (ลายลำเพลิน ลายภูไท ลำดั่งหวาย ลำแม่มายก ล้อมลูก และลายเตี้ยหัวโนนตาล) มีข้อแม้ว่าตลอดเดือนเมษายน มีที่พักให้ ให้ค่าตอบแทนวันละ 50 บาท ให้สอนเครื่องพิน แคน โป่งกลาง ให้นักศึกษากลุ่มนี้ เครื่องดนตรีอื่นๆ มหาวิทยาลัยดำเนินการจัดหาเอง ถ้านักศึกษายังไม่เล่นไม่ได้ ครูลงกตต้องเดินทางไปด้วย จากการสอนนักศึกษาพัฒนาจนสามารถเล่นได้ ทั้งนี้มีคณะอาจารย์ ประกอบด้วย อาจารย์อภิศักดิ์ โสมอินทร์ อาจารย์ จารุวรรณ ธรรมวัตร อาจารย์บุญเลิศ สดสุขชาติ และอาจารย์ วิณา วิสะเพ็ญ ควบคุมกำกับดูแลให้กำลังใจตลอดการสอน ย้ำว่าใครดัดดวงได้เท่าไรให้ดัดดวงเอาความรู้ที่ครูถ่ายทอดให้ ในที่สุด ครูลงกต ไม่ได้ไปประเทศญี่ปุ่นด้วยเหตุผลสอนนักศึกษาเล่นดนตรีได้ดีจนอาจารย์พอใจ และสามารถทำหน้าที่เป็นตัวแทนไปแสดงได้อย่างประทับใจ

ความภาคภูมิใจของครูลงกต ในปี 2521การพระราชทานปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ดร.ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ ได้เชิญให้ครูลงกต นำนักศึกษา 200 คน จัดแสดงดนตรี ดีโป่งกลางและพ็อนรำประกอบในการส่งเสริมพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ สนามกลางแจ้งหน้าอาคาร 1 นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างสูงล้นที่ทรงประทับฟังจนการบรรเลงสิ้นสุดจึงเสด็จพระราชดำเนินกลับ

ปี 2521-24 ระหว่างศึกษาต่อที่วิทยาลัยครูมหาสารคาม ได้สร้างคุณูปการโดยช่วยสอนดนตรีพื้นเมือง และตั้งวงดนตรี แกนอีสาน ซึ่งเป็นวงดนตรี ของ “วิทยาลัยครูมหาสารคาม” ได้ในปี 2521 โดยมี อาจารย์สำเร็จ คำโหมง เป็นผู้ควบคุมวง อาจารย์ปรีชา จันทร์เทพ นักศึกษาร่วมรุ่น ขณะนั้นเป็นสมาชิกในวงดนตรี (ต่อมาได้บรรจุเป็นอาจารย์ที่วิทยาลัยแห่งนี้) เนื่องจากครูลงกตมีประสบการณ์ในการทำงาน สร้างวง นอกจากการสอนโดยตรงแล้ว ทางวิทยาลัยครูยังได้ใช้เทคโนโลยีถ่ายวีดีโอไว้ ระหว่างสอนเพื่อนำไปใช้สอนขยายผลต่อได้

ครูลงกตได้ศึกษาด้านดนตรีสากลเป็นวิชาเลือกเพื่อเพิ่มเติมความรู้และมีความรู้ ความเข้าใจสามารถเชื่อมโยงเปรียบเทียบเสียงโน้ตสากลกับโน้ตดนตรีพื้นเมืองได้อย่างลึกซึ้ง สามารถแยกแยะเสียงต่างๆ ของเครื่องดนตรีประเภทสากล รู้จักดนตรีหลากหลายประเภทมากขึ้น ฟังดนตรีออกทำให้มั่นใจในหลักการสอนดนตรีมากยิ่งขึ้น ยิ่งกว่านั้นได้มีโอกาสสัมผัสเครื่องดนตรีสากล เช่น ไวโอลิน จากท่านอาจารย์สำเร็จ คำโหมงซึ่งเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญเครื่องดนตรีชนิดนี้อย่างยิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครูโปงกลางคนแรกของวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์

ปี 2525 วันที่ 1 มิถุนายน 2525 วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ ซึ่งเปิดทำการสอนเป็นปีแรก ได้ขอตัวครูลงกต โดย ทำหนังสือไปที่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผ่านมาที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสั่งการให้ไปช่วยราชการสอนดนตรีโปงกลาง ที่ วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ โดยสอนในภาคเช้า ส่วนภาคบ่ายให้กลับมา ปฏิบัติหน้าที่ที่โรงเรียนเดิม ได้ค่าตอบแทนชั่วโมงละ 40 บาท/วันละ 3 ชั่วโมง โปงกลางร่างแรกของวิทยาลัยนาฏศิลป์ เป็นโปงกลางฝีมือของครูลงกต ที่ทำขึ้นจำหน่ายให้กับทางวิทยาลัย ราคา 4,500บาท หลังจากสอนได้เป็นเวลา 1ปี ชาวบ้านได้เรียกร้องให้กลับมาบริหารโรงเรียนตามเดิม ครูลงกตอยู่ในภาวะที่ลำบากใจยิ่ง จึงตัดสินใจเลือกกลับมาโรงเรียน ในขณะที่ทางวิทยาลัยนาฏศิลป์เองก็เดือดร้อน เนื่องจากไม่มีครูสอน นายสำเริง จิตรจง ผู้อำนวยการวิทยาลัย จึงขอร้องให้ช่วยหาครูที่พอจะสอนได้มาแทนจึงจะยอมให้กลับโรงเรียน ครูลงกตได้ไปขอร้อง นายเปลื้อง ฉายรัศมี โดยไปอ้อนวอนอยู่ถึง 3-4 ครั้ง เนื่องจากเป็นเพื่อนที่เคยเที่ยวด้วยกัน พบกันตามงาน อายุเท่ากันและพอใจในฝีมือ นายเปลื้อง ปฏิเสธ เพราะไม่กล้าไม่รู้วิธีสอน พูดภาษาไทยกลางไม่ได้และไม่มีความรู้เรื่องโน้ตดนตรี แต่เป็นผู้มีความสามารถมีฝีมือในการเล่นดนตรีโปงกลาง (ในการสร้างเครื่องดนตรีโปงกลางนั้น นักดนตรีพื้นบ้านรวมทั้งนายเปลื้องใช้วิธีเทียบเสียงจากเครื่องดนตรีพื้นเมืองอื่นๆ เช่น แคน โดยที่ไม่จำเป็นต้องรู้โน้ต) ครูลงกตจึงได้ให้กำลังใจ ขอให้นายเปลื้อง ได้ลองไปศึกษาสังเกตวิธีสอนของตน ท่านผู้อำนวยการเองก็พาไปนั่งดูครูลงกตสอนอยู่เป็นเวลา 15 วัน นายเปลื้องก็จัดบันทึกวิธีการสอนตามที่ครูจำเป็นต้องใช้ นอกจากนี้นายเปลื้องยังได้ขับรถมอเตอร์ไซด์ติดตามมาเรียนที่บ้านของครูลงกต ในบางวันครูลงกตก็ไปเยี่ยมเยียนนายเปลื้องถึงบ้านและได้แนะนำวิธีการแกะโน้ตเพลงอื่นๆ ที่ต้องการเล่นเพิ่มเติม ขณะนั้นที่วิทยาลัยนาฏศิลป์มีนักเรียนเพียง 105 คน เมื่อเห็นว่าพอเข้าใจแล้วครูลงกตจึงได้ขอลากลับมาปฏิบัติราชการที่โรงเรียนตามเดิม จนนายเปลื้อง ฉายรัศมี ได้ใช้หลักสูตรการสอนที่ครูลงกตได้วางไว้สร้างผู้คนที่สืบต่อทางด้านโปงกลาง จนมีชื่อเสียง และได้รับการยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติ ซึ่งไม่อาจปฏิเสธได้เลยว่าครูลงกตนั้นเป็นครูและผู้ส่งเสริมอยู่เบื้องหลัง ครูเปลื้อง ฉายรัศมีให้ยิ่งใหญ่ในวงการจนได้รับรางวัลสูงสุด ตำราหลักสูตรการสอนดนตรีโปงกลางที่ทุกคนได้เรียนจากครูเปลื้องนั้น ก็ล้วนมาจากครูคนเดียว คือ ครูลงกตนั่นเอง (แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม : ปัจจุบัน ผู้ช่วยผู้อำนวยการลัดดาวรรณ สิงห์เรือง ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการเรื่องค่าตอบแทนให้ครูลงกต สมัยเริ่มสอนโปงกลาง ยังปฏิบัติงานอยู่ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์)

ปี 2527 ได้รับเชิญไปสอนดนตรีวงโปงกลางที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์ สมัยผู้อำนวยการประมวล เปลื้องไธสง เป็นเวลา 1 เดือน มีนักเรียน 15 คน จนสามารถตั้งวงได้ หนึ่งในนั้น ชื่อ อ.สุภาพ (จ๋านามสกุลไม่ได้) ได้เป็นครูสอนต่อที่นั่น

ปี 2536 ได้รับเชิญไปสอนดนตรีวงโปงกลางที่โรงเรียนมัธยม โพธิ์นิมิต อำเภอปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี เป็นเวลา ๑ ปี โดยมีค่าตอบแทนเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท โดยผู้อำนวยการเจริญ โคนสีอำนวย เป็นคนบ้านโคกสี ขอนแก่น ติดต่อให้ เมื่อตั้งวงดนตรีได้

เข้มแข็งแล้วจึงขอลากลับบ้าน เนื่องจากไม่คุ้นชินกับสังคมคนเมือง

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปี 2537-2547 พักจากการรับสอนดนตรีวงโปงลางชั่วคราว แต่ยังทำโปงลางให้กับสถาบันที่สั่งทำ และยังคงเดินทางบ่อยๆ รับส่งคนงานไปทำงานต่างจังหวัด (อาชีพเสริมหลังเกษียณ) แต่ยังคงดูแลวงดนตรีโปงลางหนองสออย่างต่อเนื่องในขณะนั้นได้มอบหมายให้ นายนพรัตน์ คำโสภา ลูกชายคนเล็กซึ่งได้รวมก่อตั้งวงมาด้วยกันรับผิดชอบเป็นหัวหน้าวงตัวเองเปลี่ยนมาเป็นผู้จัดการวง เช่น จัดการปรับซ่อม ดูแลเครื่องดนตรี การเทียบตั้งเครื่องดนตรีให้ได้มาตรฐานซึ่งต้องปรับแต่งอยู่เรื่อยๆ

ด้านรางวัล/เกียรติคุณ ที่ได้รับการยกย่อง

ครูอลงกต ได้นำพา วงดนตรี โปงลางหนองสอ พัฒนาคิดค้นรูปแบบเพื่อสร้างความสนใจ โดยเฉพาะการนำสื่อพื้นบ้านผสมผสานเผยแพร่ในการแสดง จนได้รับรางวัลมากมายอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ก่อตั้งวงดนตรีเมื่อปี 2517 ดังมีรายละเอียดที่พอรำลึกได้หรือคงเหลือปรากฏตามหลักฐานต่อไปนี้

- พ.ศ. 2517 ชื่อรางวัล ชนะเลิศ การประกวด วงดนตรีโปงลาง
ได้รับจาก ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์
- พ.ศ.2527 ชื่อรางวัล โล่เกียรติคุณ รางวัลดีเด่นประจำปี 2526ในการผลิตผลงานเพื่อเยาวชน ประเภทสื่อชาวบ้าน เมื่อ 21 กันยายน 2527
ได้รับจาก ประธานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (ลงนามโดย พลเอกประจวบ สุนทรากร รองนายกรัฐมนตรี)
- พ.ศ.2530 ชื่อรางวัล โล่เกียรติคุณ การบรรเลงดนตรีพื้นเมือง “โปงลาง”
ได้รับจาก ศูนย์วัฒนธรรม จังหวัดกาฬสินธุ์ มอบให้คณะโปงลางหนองสอ เนื่องในงานกาชาดและงานประจำปีของจังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2530
- พ.ศ.2533 ชื่อรางวัล โล่เกียรติคุณ การประกวดวงดนตรีพื้นเมือง
ได้รับจาก ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น (นายศักดิ์ อ้อพงษ์) ในงานเทศกาลไหมและประเพณีผูกเสี่ยว และงานกาชาด จังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2533
- พ.ศ.2535 ชื่อรางวัล โล่เกียรติคุณ รองชนะเลิศอันดับ 1การประกวดดนตรีโปงลางประเภทประชาชน ในงานมหกรรมโปงลางแพรวา และกาชาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้รับจาก ท่าน พต. ดาวเรือง นิษรัตน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ 26 กุมภาพันธ์ -5 มีนาคม 2535
- พ.ศ. 2536 ได้รับการเชิดชูเกียรติ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม ให้เป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน สาขา ศิลปหัตถกรรม (ช่างโปงลาง) จังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2536
- พ.ศ.2539 ชื่อรางวัล ชนะเลิศ การประกวดวงดนตรีโปงลาง ชิงถ้วยรางวัลพระราชทาน จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการประกวดวงดนตรีโปงลาง ในงาน มหกรรมโปงลางแพรวา และงานกาชาดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2539

เอกสารนี้เป็นฉบับร่างที่จัดทำขึ้นเพื่อทำคุณประโยชน์ต่อชุมชนสังคมและประเทศชาติ) ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในวัยเกษียณ ครอบงมกตมีเวลา ที่จะได้เผยแพร่งานที่ครุรักและชอบเป็นชีวิตจิตใจได้เต็มที่ แต่ครุเองก็ยังมีภาระทางครอบครัว ที่ครุต้องทำงานหนักหลังการเกษียณบางครั้ง แต่เมื่อครุมีเวลาก็หันกลับมาทุ่มเทให้กับดนตรีโปงลางอีก สิ่งที่ครุได้ฝากไว้ให้กับแผ่นดิน คือ การแสดงดนตรีเพื่อเกียรติภูมิของชาวอีสาน

ปี 2520 วงดนตรี “โปงลางหนองสอ” ได้รับเชิญให้ไปแสดงที่ โรงละครแห่งชาติ ซึ่งเป็นมหกรรมวัฒนธรรมดนตรีอีสาน แสดง 3 วัน วันละ 4 รอบๆ ละ 1 ชั่วโมง ร่วมกับ วงกันตรึมจากบุรีรัมย์ วงกลองยาวจากมหาสารคาม ลำพญาแฉน จากอุดรธานี

ปี 2523 วงดนตรี “โปงลางหนองสอ” ได้รับเชิญไปแสดงที่วิทยาลัยครู เชียงใหม่ และสถาบันต่างๆ ทั่วประเทศ เช่น ภาคใต้ ที่อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การสอนและตั้งวงดนตรีให้กับครูดนตรี เยาวชน ชุมชนและผู้สนใจที่เชิญมา หรือขอมาให้ความช่วยเหลือ หรือเป็นที่ปรึกษา จัดหาเครื่องมือที่ขาดแคลน

ปี 2521-24 ระหว่างศึกษาต่อที่วิทยาลัยครูมหาสารคาม ได้สร้างคุณูปการโดย ช่วยสอนดนตรีวงโปงลางดนตรีพื้นเมือง และตั้งวงดนตรี แกนอีสาน ซึ่งเป็นวงดนตรี ของวิทยาลัยครูมหาสารคาม” ได้ในปี 2521 โดยมี อาจารย์สำเร็จ คำโม่ เป็นผู้ควบคุมวง อาจารย์ปรีชา จันทร์เทพ นักศึกษาร่วมรุ่น ขณะนั้นเป็นสมาชิกในวงดนตรี (ต่อมาได้บรรจุเป็น อาจารย์ที่วิทยาลัยแห่งนี้) เนื่องจากครอบงมกตมีประสบการณ์ในการทำงาน สร้าง นอกจากการสอนโดยตรงแล้ว ทางวิทยาลัยครูยังได้ใช้เทคโนโลยีด้วยวีดีโอไว้ ระหว่างสอน เพื่อนำไปใช้สอน ขยายผลต่อได้

ปี 2523มีชื่อเสียงมาก ได้รับเชิญให้ไปแสดงดนตรีวงโปงลางในมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒเป็นประจำ แสดงที่ห้องประชุมบ้าง ที่โรงอาหารบ้าง ให้กับนักศึกษาหรือแขก ที่มาเยี่ยมชม

ปี 2524 ได้รับเชิญจาก ดร.พา อักษรเสื่อ ไปสอนดนตรีวงโปงลางที่วิทยาลัย ครูเลย ในช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อน เดือนเมษายน จนตั้งวงดนตรีได้สำเร็จ ทั้งนี้ ทางวิทยาลัย ครูเลยได้ขอตัว นายเหล็ก อิมสำอางค์ ซึ่งเป็นนักดนตรีพื้นเมืองที่ติดตามครูลงกตไปเป็นครู ช่วยสอนดนตรีวงโปงลางดนตรี ให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นแกนนำดูแลวงดนตรีต่อไป โดยให้ทำหน้าที่สอนแต่บรรจุดำแหน่งนักการ

ปี 2525 ได้รับเชิญไปสอนดนตรีวงโปงลางที่วิทยาลัยครูอุดรธานี ในช่วงปิด ภาคเรียนเวลา 15 วัน จนตั้งวงได้ทั้งนี้ นักศึกษาส่วนหนึ่งพอมือพื้นฐานอยู่แล้ว เพียงฝึกทักษะ เพิ่มและช่วยจัดรูปวงดนตรีให้สมบูรณ์

ปี 2527 ได้รับเชิญไปสอนดนตรีวงโปงลางที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดกาฬสินธุ์ สมัยผู้อำนวยการประมวล เป็เลียนไธสง เป็นเวลา 1 เดือน มีนักเรียน 15 คน จนสามารถตั้งวงได้ หนึ่งในนั้น ชื่อ อ.สุภาพ (จ่านามสกุลไม่ได้) ได้เป็นครูสอนต่อที่นั่น

ปี 2536 ได้รับเชิญไปสอนดนตรีวงโปงลางที่โรงเรียนมัธยม โพธิ์นิมิต อำเภอ ปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี เป็นเวลา 1 ปี โดยมีค่าตอบแทนเดือนละ 10,000 บาท โดย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้อำนวยการเจริญ โคนสีอำนวย เป็นคนบ้านโคกสี ขอนแก่น ติดต่อนให้ เมื่อตั้งวงดนตรีได้
เข้มแข็งแล้วจึงขอลากลับบ้าน เนื่องจากไม่คุ้นชินกับสังคมคนเมือง

ปี 2548 ได้รับเชิญให้สอนดนตรีวงโปงลางในโรงเรียนต่างๆ ดังนี้

โรงเรียน/ที่อยู่	จำนวนครู/ นักเรียนที่เรียน	จำนวนเวลา
โรงเรียนกุดอ้อสุขสวัสดิ์ ต.หลุบ อ.เมือง	6/21	80 ชั่วโมง
โรงเรียนพรเสียบอนุกุล ต.ห้วยโพธิ์	8/70	50 ชั่วโมง
โรงเรียนมิตรภาพ ๓๒ ต.เหนือ อ.เมือง (ผอ.นาย ทองคำ พารประเดิม)	11/80	40 ชั่วโมง
โรงเรียนวัดไชยสุนทร เขตเทศบาล(ผอ.นายปรีชา พลยิ่ง)	3/90+ผอ.	40 ชั่วโมง
โรงเรียนโคกล่าม ต.ไผ่ อ.เมือง	8/50	40 ชั่วโมง
โรงเรียนบ้านหาดสงเคราะห์ เพื่อเข้าประกวด(ดร.แก้ว เวียง)	1/10	40 ชั่วโมง
โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรค์ สอนให้หลาน อ.ธงชัยเพื่อ ไปตั้งวงในโรงเรียนและมีชื่อเสียงโด่งดัง	ครู 1	
โรงเรียนอนุบาลกาฬสินธุ์ (ครึ่งวัน/3 ชม.เสาร์อาทิตย์) ผอ.ชาตรี ถาวรรัตน์ จนตั้งวงออกงานได้	1/30	3 เดือน
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนลาดหลุมแก้ว ปทุมธานี นายบุญเสริม สุดชาครผู้ควบคุม หลานสาวได้ทำงานที่ นั้นสอนพื่อนรำต่อ	1/15	3 เดือน
โรงเรียนอนุบาลธพลศึกษา(เอกชน) ป.4-6	90	3 สัปดาห์
หนองเรือโนนสำราญ อ.เสลภูมิ จ.ร้อยเอ็ด 2 สัปดาห์ สัปดาห์ที่ 3 ตามมาเรียนที่บ้านครู		

ปีต่อมา ครูได้จัดบ้านเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านโปงลาง เปิดสอนเด็ก ๆ ในหมู่บ้าน
หรือผู้สนใจ ใกล้เคียง ให้มาเรียนโปงลาง คิดค่าครูชั่วโมงละ 10 บาท เพื่อให้เด็ก ๆ รู้สึกว่าต้อง
มีค่าครู แม้จะเป็นเงินเพียงน้อยนิดและเห็นคุณค่าของการฝึกฝน ถ้าให้ฟรีเด็กก็ไม่รู้สึกถึง
คุณค่าและไม่รับผิดชอบในการฝึก ซึ่งที่จริงแล้ว เด็ก ๆ จะเล่นฝึกซ้อมอยู่ที่บ้านของครูในวัน
เสาร์อาทิตย์ตั้งแต่เช้าจนค่ำ ดังนั้นเงินค่ากับข้าวที่ครูจัดหาให้เด็ก ๆ ได้เรียนเล่น กินข้าวอยู่ที่
บ้านครูนั้น ครูหมดเปลืองมากเท่าไรครูเองก็ไม่เคยนึกถึง ขอให้เด็ก ๆ ได้มาเรียน
จนกระทั่งเมื่อเห็นว่าเด็กมีความสามารถ จึงได้ตั้งวงโปงลางซูปเปอร์จิวให้กับเด็ก ๆ และนำ
เด็ก ๆ ออกแสดง รับงานให้โดยนักดนตรีมือโปงลางตัวหลักขณะนี้กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
3 นักดนตรีตัวเล็กที่สุดอยู่ชั้นอนุบาล ครูได้ทำโปงลางชุดเล็กๆ ไว้สำหรับเด็ก ๆ ที่สนใจเข้า
ไปตีที่บ้าน ถ้าอยากเป็นเร็วโดยคิดค่าเช้าวันละ 20 บาท เป็นการตั้งราคาเพื่อไม่ให้เด็กทิ้งขว้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องมือ แต่ต้องฝึกความรับผิดชอบในการนำหนักดนตรีออกงาน ครูลงกตฝึกให้นักดนตรีน้อยๆ ชนเครื่องดนตรีเอง ตั้งเครื่องดนตรีเอง นางรำต้องฝึกแต่งตัวเอง แต่งหน้าพื้นฐานเอง ทุกคนเป็นเจ้าของวงดนตรีมีสิทธิและหน้าที่เท่าเทียมกัน โดยครูออกแบบเครื่องดนตรีให้มีล้อ เช่น ขาดังโป่งกลางเป็นโครงเหล็กติดล้อ เด็กๆ สามารถขึ้นไปได้สะดวก ขณะนี้ครูยังเปิดสอนและมีเด็กๆ ไปเรียนกับครูเต็มบ้าน โดยเฉพาะช่วงปิดเทอม เด็กๆ เรียกคุณครูว่า “อาจารย์ปู่” และเรียก คุณครูพิทัย ดลภักดี คู่ชีวิตของครูซึ่งช่วยสอนการพ้อนรำให้นางรำของวงว่า “อาจารย์ย่า”

ปัจจุบันครูลงกตยังเตรียมไม้ไว้ทำโป่งกลางรอบบ้านครู และตื่นตั้งแต่ตี 4 เพื่อมาชุดไม้ไว้ทำโป่งกลาง แม้ว่าครูสุขภาพไม่ค่อยดี และเริ่มมีอาการของโรคเส้นเลือดหัวใจอุดตันเป็นโรคประจำตัวที่กำลังร้ายแรงขึ้นเรื่อยๆ แต่ครูก็ยังมุ่งมั่น มีชีวิตชีวาอยู่ตลอดเวลาที่เล่าขานถึงสิ่งที่รักที่ชอบอยู่ไม่ขาดปาก ครูลงกตเป็นคนอารมณ์ดี สามารถจดจำผู้คนและเรื่องราวในชีวิตได้เป็นอย่างดี สิ่งที่ครูใฝ่ฝันเวลานี้ คือ “อยากให่วงดนตรีเด็กๆ ได้ก้าวสู่เวทีการประกวดในเมืองใหญ่ๆ สักครั้ง”

การสร้างเครื่องดนตรี ครูได้ฝึกฝีมือและความรับผิดชอบต่อศิลปะพื้นบ้าน โดยอนุรักษ์การผลิตโป่งกลางสูตร 12 ลูก 5 เสียง ชนิดเดียวจำหน่ายให้กับผู้สนใจ โดยครูให้เหตุผลว่า ถ้าครูทำโป่งกลาง 13 ลูกมีโน้ตเสียงฟาเพิ่มขึ้นมา ศิษย์ของครูก็จะนำไปเล่นเพลงสารพัด บางครั้งก็ไปแกะเล่นบรรเลงเพลงที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสมดั่งนั้น เมื่อได้ยินครูก็เสียใจเครื่องดนตรีโป่งกลางเป็นของอีสาน สอนลูกหลานให้เล่นเพลงพื้นบ้านของเราให้ได้ดีกว่า ไม่จำเป็นต้องเล่นเพลงของคนอื่นก็ได้ แต่คนอื่นที่เขาผลิตและใช้เล่นเพลงดีๆ เพราะๆ ครูก็เห็นด้วย แต่ครูไม่ยอมผลิตให้ใคร ดั้งนั้นโป่งกลางที่ครูลงกตผลิตขึ้นจึงมีเพียง 12 ลูก 5 เสียง ใครที่ติดต่อซื้อเครื่องดนตรีจากครูๆ ก็ยินดี สอนให้ บางครั้งก็ติดตามไปสอนให้บ้านที่มีระยะทางไกลๆ จนเป็นหรือจนตั้งวงได้ ผลงานที่ครูสอนเพื่อสร้างวงดนตรีโป่งกลางไว้มีจำนวนมาก

จากการที่ข้าพเจ้าได้เดินทางไปสัมภาษณ์ครูลงกต มีจุดประสงค์เพื่อเรียนรู้ความเป็นมาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสำเร็จในการสร้างวงโป่งกลางให้มีชื่อเสียงโด่งดัง หลังจากนั้นจะติดตามไปศึกษาเรื่องราวชีวิตของครูสอนดนตรีโป่งกลางระดับโรงเรียนงที่มีชื่อเสียง กลับกลายเป็นได้พบกับครูดนตรีตัวจริงที่ไม่ต้องไปศึกษาที่ใดอีก จากการฝังตัวเก็บเกี่ยวข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ข้าพเจ้าพบความผูกพันระหว่างนักเรียนเล็กๆ กับอาจารย์ปู่-อาจารย์ย่า ปฏิกริยาที่ให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ที่ครูได้ปลูกฝังเด็กๆ ให้ปฏิบัติต่อแขกที่เยือนอย่างมีมารยาทไม่เคอะเขินต่างจากเด็กชนบททั่วไป พบการจัดการ จัดแจง จัดเตรียมการซ่อมเอง โดยเด็กๆ เป็นกระบวนการทำงานของเด็กๆ ที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน ข้าพเจ้าพบการบอกสอนตลอดเวลาจากอาจารย์ปู่โดยการให้ปฏิบัติทันทีและให้เหตุผลประกอบว่า เหตุใดปู่จึงสอนให้ทำเช่นนั้นเพราะอะไร ทำแล้วได้อะไร นำไปใช้อย่างไร ไม่มีที่ท่าที่ครูลงกตจะรำคาญหรือหงุดหงิดดูด่าว่ากล่าวเด็กคนใดเลย จึงเป็นความประทับใจสูงสุดของข้าพเจ้าที่มีต่อจิตวิญญาณและวิถีความเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครุฑนตรีของท่านผู้นี้และครูเป็นพลังผลักดันในการผลิตภาพยนตร์ เรื่อง “คีตาจารย์ โปงกลางทางครู” จนเสร็จสมบูรณ์ เพื่อเป็นเกียรติแก่บูรพาจารย์ดนตรีอีสานท่านอื่นๆ ด้วยความคารวะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

บทภาพยนตร์

การเขียนบทภาพยนตร์

การเขียนบท เป็นเสมือนหัวใจหลักของการผลิตภาพยนตร์ทั้งเรื่อง ซึ่งก่อนกระบวนการผลิตใดๆนั้น เรื่องราวในบทภาพยนตร์จะเป็นตัวอธิบายเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยละเอียด นอกจากนี้ บทภาพยนตร์ยังเป็นแนวทางให้กับทีมงานฝ่ายต่างๆ ในกองถ่าย อาทิเช่น ฝ่ายภาพ ฝ่ายศิลป์ ฝ่ายเสียง ฝ่ายการแสดงและฝ่ายตัดต่อเป็นต้น ให้แต่ละคนเข้าใจว่าต้องทำอะไรบ้าง ในหน้าที่ความรับผิดชอบของตน จำเป็นต้องนำมาตีความและทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ว่าจะถ่ายทอดเรื่องราวของตัวละครให้เป็นภาพที่สื่อสารได้ครบถ้วนตามความหมายที่ตั้งใจได้อย่างไร เพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกันและผลิตภาพยนตร์ที่มีความสมบูรณ์ที่สุด

ในบทภาพยนตร์เรื่องนี้ เริ่มจากความสนใจส่วนตัวเกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้านของข้าพเจ้าเองจึงได้เริ่มศึกษาค้นคว้า หาข้อมูล โดยเน้นที่การสัมภาษณ์พูดคุยกับแหล่งข้อมูลบุคคลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อแสวงหากรณีศึกษา เริ่มจากนักดนตรีพื้นบ้านที่รู้จักกันอยู่แล้ว จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมและเริ่มขยายวงกว้างขึ้นทำให้ได้รู้จักศิลปินพื้นบ้านท่านอื่นๆ จนกระทั่งได้เข้าไปสัมภาษณ์ ครูเปลื้อง ฉายรัศมี ศิลปินแห่งชาติ แต่ช่วงเวลาที่ข้าพเจ้าได้เข้าไปพูดคุยสัมภาษณ์กลับเป็นช่วงสุดท้ายของชีวิตศิลปินท่านนี้ ไม่นานนักครูเปลื้องก็ถึงแก่กรรม ในระหว่างนั้นข้าพเจ้ากลับบังเอิญได้พบกับศิลปินอีกท่านหนึ่งซึ่งเป็นครูสอนดนตรีพื้นบ้านของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์เป็นคนแรก และครูศิลปินผู้นี้กลายเป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้าเข้าไปสัมผัสชีวิตจริงของตัวท่าน ซึ่งเป็นทั้ง ครูและศิลปินในคนเดียวกัน โลกของครูโง่งกลางที่ข้าพเจ้าได้สัมผัสอยู่นี้ เป็นวิถีชีวิตและความผูกพันระหว่าง ครูรุ่นปู่-กับวงดนตรีโง่งกลางและเส้นทางสู้ฝันของเด็กๆ ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือครูศิลปินท่านนี้ได้แสดงพลังให้เห็นเป็นประจักษ์ว่า แม้ครูลงทุนแรง พ่อแม่ลงทุนใจ เด็กลงทุนเวลา ก็สร้างเด็กได้เป็นกลุ่มเป็นก้อนผูกพันยั่งยืน หัวใจของการผลิตภาพยนตร์ในครั้งนี้ จึงอยากสื่อแสดงให้เห็นว่าหากโลกนี้มีครูดีที่ตั้งใจสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมให้กับเด็กๆ ของไทยอยู่ทั่วทุกมุมแล้ว เด็กๆ จะสร้างพลังขึ้นมาด้วยตัวของเขาเองพลังของเด็กๆ ยิ่งใหญ่เกินกว่าที่ผู้ใหญ่คาดคิด

จากข้อมูลและประสบการณ์ที่ค้นคว้ามาร้อยเรียงเป็นเรื่องราว คิดจัดลำดับ ผูกเหตุการณ์ต่างๆ เข้าด้วยกัน และนำเอาความเป็นดนตรีพื้นบ้าน ความสนุกสนานของเครื่องดนตรีและผู้เล่นตัวเล็กๆ เข้ามาร่วมด้วยเพื่อให้เรื่องราวดูมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น เมื่อเนื้อเรื่องทั้งหมดลงตัวในบางส่วนแล้ว จึงได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกำหนดประเด็นและจุดที่ต้องการนำเสนอ

ในบทภาพยนตร์หนึ่งเรื่อง เราต้องมีเป้าหมายหลักหรือเนื้อหาเป็นจุดเริ่มต้นการเขียน ซึ่งเรียกว่าประเด็น ของเรื่อง ที่ต้องชัดเจนแน่นอน เพราะหากกำหนดเรื่องราวโดยเริ่มจากการอยากถ่ายทอดในสิ่งที่เราสนใจโดยตรงแล้วการทำงานในส่วนอื่นก็จะง่ายขึ้นไปตามลำดับ

ประเด็นที่ต้องการนำเสนอในภาพยนตร์เรื่องนี้คือ หัวใจของความเป็นครู ที่ตั้งใจพ่่าสอนเพื่อส่งศิษย์สู่ฝั่งฝัน แม้ในวาระสุดท้าย ตนจะไม่ได้อยู่ดูความสำเร็จของศิษย์ก็ตาม โดยการพัฒนาบทนั้น มุ่งเน้นไปที่การทำให้ผู้ชมเข้าใจและเข้าถึงเนื้อเรื่อง หลักๆ คือ

1. ช่วงเวลาในการสั่งสอนฝึกฝน ลูกศิษย์ อย่างเป็นขั้นเป็นตอนและเห็นกระบวนการอย่างชัดเจน โดยเริ่มจากการประชุมพูดคุยเพื่อสร้างความเป็นกันเอง จากนั้นก็เป็นการท่องนัดดนตรีพื้นบ้าน ซึ่งเขียนด้วยลายมือลงบนแผ่นกระดาษ เริ่มให้เด็กเลือกชิ้นเครื่องดนตรีและจับเครื่องดนตรีจริงในลำดับต่อไป และเริ่มเล่นร่วมกันเป็นวงจนเกิดความชำนาญ

2. ต้องการให้ผู้ชมเห็นความพยายามและความตั้งใจของครู ที่มีต่อศิษย์ แม้ว่าตนเองจะสูญเสียการได้ยินเพราะอุบัติเหตุ แต่ยังคงเฝ้ามอง คิดหาวิธีการสอนและอยู่เคียงข้างลูกศิษย์ไม่ห่าง

อีกส่วนหนึ่งที่สำคัญ คือ จุดที่ต้องการนำเสนอ นั่นคือ ฉากการประกวดวงดนตรี ซึ่งเด็กๆ นักแสดงหลักจะต้องเข้าร่วมการประกวดแข่งขันวงดนตรีพื้นบ้านประจำปีกับวงดนตรีที่เป็นเจ้าภาพในการประกวดซึ่งได้รับชัยชนะมาหลายเวที ซึ่งจุดนี้จะต้องคิดวิธีการอย่างรอบคอบ เนื่องจากเป็นจุดเน้นในการสื่อสารมณัของผู้ชมให้เหมือนกันกับคณะกรรมการด้วย สิ่งสำคัญคือต้องทำให้คนดูเชื่อว่าวงดนตรีวงนี้มีดีจริงๆ มีความน่ารัก สดใส สมวัย และสมควรได้รับตำแหน่งชนะเลิศในการประกวด อีกทั้งงาน Production ก็ต้องทำให้ผู้ชมเชื่อถือ และคล้อยตามเนื้อเรื่องด้วย

การค้นคว้าข้อมูล (RESEARCH)

เมื่อได้ประเด็นที่ชัดเจนแล้วการค้นคว้าหาข้อมูล เป็นขั้นตอนการเขียนบทภาพยนตร์ อันดับแรกที่ต้องทำ ถือเป็นสิ่งสำคัญหลังจากพบประเด็นของเรื่อง จึงลงมือค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อเสริมรายละเอียดเรื่องราวที่ถูกต้อง สมจริง ชัดเจน และมีมิติมากขึ้น คุณภาพของภาพยนตร์จะดีหรือไม่จึงอยู่ที่รายละเอียดในการค้นคว้าหาข้อมูลด้วย

จากที่ได้กล่าวไว้ จุดเริ่มต้นของภาพยนตร์เรื่อง “คีตาจารย์ โปงกลางทางครู” เกิดจากจุดเล็กๆ คือความสนใจส่วนตัวของข้าพเจ้าเท่านั้น ซึ่งมีได้มีการเก็บข้อมูลใดๆ ไว้ก่อน ดังนั้นจึงต้องเริ่มศึกษาและหาข้อมูลใหม่เกือบทั้งหมด โดยเริ่มจากการหาประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับวงการการแสดงดนตรีพื้นบ้าน จากนั้นก็เริ่มเข้าไปพูดคุยและสัมภาษณ์ศิลปินดนตรีพื้นบ้านอีสาน จนกระทั่งได้มีโอกาส ไปสัมภาษณ์ ครูเปลื้อง ฉายรัศมี ศิลปินแห่งชาติ ผู้ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นต้นกำเนิดของโปงลาง แต่ยังไม่ทันได้พูดคุยมากมาย ไม่นาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครูเปลื้องก็ถึงแก่กรรม แต่ในระหว่างนั้น ข้าพเจ้าได้พบกับครูศิลปินอีกท่าน ซึ่งมีเรื่องราวชีวิตที่น่าสนใจ จึงได้เข้าไปพูดคุย ทำความรู้จัก และเข้าไปใกล้ชิดกับวงดนตรีพื้นบ้านของครูศิลปินท่านนี้ จึงทำให้ทราบถึงขั้นตอนการสอน ลำดับ ประวัติความเป็นมาของเครื่องดนตรีโปงลาง เห็นระยะเวลา กว่าจะมาเป็นวงดนตรีที่สวยงาม

ข้าพเจ้าเลือกจังหวัดขอนแก่นเป็นสถานที่ถ่ายทำเพราะเป็นสถานที่ๆ มีความเหมาะสมเข้ากับบรรยากาศของเนื้อเรื่อง นักแสดงหลัก นักแสดงสมทบ และเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงสามารถจัดหาได้ง่ายจากที่นี่ ทำให้หมดปัญหาในเรื่องของการเดินทางและตัดกังวลผู้ปกครองของนักแสดงซึ่งเป็นเด็กวัยประถมเสียส่วนใหญ่ อีกทั้งยังเป็นบ้านเกิดของตน ทำให้มีความคุ้นเคย สะดวกต่อการทำงาน แต่อย่างไรก็ตาม เรื่องที่สำคัญยังต้องศึกษาอย่างละเอียดในเรื่องของดนตรีอีสาน สายเพลง เครื่องดนตรีต่างๆ ทำรำ การฝึกซ้อมรวมไปถึงการรวมวง วิถีชีวิตนักดนตรี เพราะเส้นเรื่องและเหตุการณ์ทั้งหมดดำเนินอยู่บนการแสดงและการฝึกซ้อมดนตรีเป็นหลัก

การสร้างตัวละคร (CHARACTERIZATION)

ตัวละครเป็นองค์ประกอบหลักของการเล่าเรื่องในงานภาพยนตร์ การทำให้ตัวละครมีความน่าสนใจทำได้โดยสร้างความน่าเชื่อถือ สมจริง และสามารถเข้าใจได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดลักษณะนิสัย ของตัวละครหลัก เพื่อกำหนดธรรมชาติของการกระทำหรือการตอบสนองที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ของเรื่อง เพราะการที่คนใดคนหนึ่ง มีการกระทำหรือตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นการเผยให้เห็นลักษณะนิสัยของคนๆ นั้น และเช่นเดียวกัน ถ้าผู้ใดก็ตามที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ก็ยากจะเดาได้ว่าพฤติกรรมของคนผู้นั้นจะแสดงออกอย่างไรภายใต้สภาพแวดล้อมหนึ่งๆ ดังนั้นลักษณะนิสัยกับการกระทำจึงเป็นสิ่งที่ควบคู่กันและยากที่จะแยกจากกันได้

ปัจจัยในการสร้างตัวละครนี้มีดังนี้

1. ชื่อ
2. ภูมิลำเนา
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ
5. ฐานะ
6. ความต้องการ
7. ทักษะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวละคร “อาจารย์ปู่”

เป็นชายชราใจดี อาศัยอยู่กับลูกสาว ที่บ้านไม้ชานเมือง รักความสงบสุข และที่ขาดไม่ได้คือเสียงดนตรี อาจารย์ปู่มีความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรีได้ทุกชิ้นในวงดนตรีพื้นบ้านโปงลาง ครูเพียงคนเดียวจึงสามารถสอนลูกศิษย์ได้ทุกคน ทำให้มีความสนิทสนมกับลูกศิษย์ทุกๆ คน ครูมีเคียดต้องการหรือเรียกร้องสิ่งใดๆ จากศิษย์ของตน มีเพียงสิ่งเดียวที่อยู่ในหัวใจของครูก็คือ การได้ส่งลูกศิษย์ของตนสู่ฝั่งฝัน ให้ทุกคนรักและเล่นดนตรีด้วยหัวใจ

ตัวละคร “ครูเอี้ยง”

เป็นลูกสาวของอาจารย์ปู่ อยู่กับพ่อเพียง 2 คน ไม่แต่งงาน มีความสามารถในการพ้อนรำ จึงเป็นครูฝึกสอนนางรำในวงดนตรีพื้นบ้านโปงลาง อีกทั้งยังเป็นคนที่คอยดูแลอาจารย์ปู่มาโดยตลอดทั้งทางกายและทางใจ เป็นคนรักพ่อมาก ครั้งหนึ่งครูเอี้ยงเกือบจะตัดสินใจผิดพลาดยกเลิกการประกวดวงดนตรีพื้นบ้านของเด็กๆ เพราะอาจารย์ปู่ป่วยมากและไม่สามารถจะได้ยินเสียงใดๆ ได้อีก แต่ก็ด้วยคำขอของอาจารย์ปู่ ที่ยังต้องการจะเห็นเด็กๆ เล่นดนตรี ทำให้ครูเอี้ยงคิดใหม่และกลับมาดูแลเด็กอีกครั้ง

ประเด็นหลัก(THEME)

หัวใจของความเป็นครู

ครูผู้อุทิศชีวิตสั่งสอนศิษย์ และต้องการจะเห็นศิษย์ของตนสู่ฝั่งฝันตามที่ตั้งใจ ถึงแม้ครูจะไร้ลมหายใจไปก่อนถึงเวลาแห่งความสำเร็จของศิษย์ก็ตาม

โครงเรื่อง

“อาจารย์ปู่” ครูที่ได้อุทิศตนทุ่มเทพร่ำฝึกสอนลูกศิษย์ตัวเล็กๆ และดนตรีที่ตนรักให้ได้เข้าสู่การประกวดแข่งขันวงดนตรีพื้นบ้านตามความฝันของพวกเขา โดยเริ่มจากการประชุมวางแผนการสอนและซ้อม ท่องโน้ตดนตรี เลือกเครื่องดนตรี จับเครื่องดนตรีชิ้นเอกของตน จนกระทั่งรวมกันเป็นวงได้ และในระหว่างการฝึกซ้อมครูเกิดอุบัติเหตุทำให้สูญเสียการได้ยิน แต่ด้วยหัวใจที่เต็มเปี่ยม ครูยังคงเฝ้ามองและคิดหาวิธีถ่ายทอดเพื่อให้เด็กๆ ได้ฝึกซ้อมต่อไป ทั้งนี้มีลูกสาวของครูเป็นผู้ให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือครูโดยตลอด ถึงแม้ครูจะไร้ลมหายใจไปก่อนถึงเวลาแห่งความสำเร็จของศิษย์ก็ตามแต่จิตวิญญาณของครูยังคงอยู่กับเด็กๆ ตลอดไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทภาพยนตร์ (SCREENPLAY) ครั้งที่ 1

เรื่อง คีตาจารย์ โปงกลางทางครู

Scene 1 เลิกเรียน ภายใน/ ห้องเรียน/ เย็น

ณ ห้องเรียน ชั้น ป. 4/2 ของโรงเรียนเทศบาลกุตอ้อ ในช่วงโมงเรียนสุดท้าย มีนักเรียน ยี่สิบคน นั่งอยู่ในห้อง ส่วนหนึ่งตั้งใจฟังครูสอน มองกระดานอย่างใจจดใจจ่อ อีกส่วนหนึ่ง นั่งเล่นและพูดคุยกับเพื่อน แต่”แม่ค” นั่งมองออกไปข้างนอก รอเวลาเลิกเรียน ไม่สนใจฟังครู ไม่มองกระดาน ครูยังคงสอนไปเรื่อยๆ เมื่อเสียงระฆังดังสมาธิของเด็กๆก็กระเจิดกระเจิง ทุกคนรีบเก็บของ เก็บหนังสือลงใต้โต๊ะและยัดใส่กระเป๋า โดยเฉพาะแม่ค เมื่อคว่ำกระเป๋าได้ ก็วิ่งออกไปก่อนเพื่อน

แม่ค

แม่ค เดียวก่อน

แม่คหยุดที่หน้าบ้านได้ห้องเรียนเมื่อได้ยินเสียงเพื่อนเรียก แล้วหันไปมองหาที่มาของเสียง

แม่ค

จะรีบไปไหน

แม่ค

จะรีบไปตีโปงกลาง ไปก่อนนะ

พูดเสร็จแม่คก็รีบวิ่งลงบันได ยังไม่ทันได้รอแม่คพูดต่อ

แม่ค

เราก็จะไปซื้อมราเหมือนกัน รอก่อน เดี่ยวใส่รองเท้าก่อน

แม่คคว้าจักรยานแล้วปั่นออกไป

แม่ค

(ตะโกนกลับมาหาแม่ค) เจอกันบ้านปู่

ตัดไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Scene 2 บ้านปู่ ภายนอก/ บ้านอาจารย์ปู่/ เย็น

แม่ศรีจกัรยานมาถึงที่หน้าบ้านอาจารย์ปู่ บ้านไม้สองชั้นที่ไกลจากโรงเรียนออกไปเล็กน้อย ได้ดูบ้านมีเด็ก ๆ รุนราวคราวเดียวกับแม่คืออยู่ประมาณยี่สิบคน บางคนถือเครื่องดนตรี บางคนนั่งคุยกัน นางรำกำลังซ้อมรำอย่างตั้งใจ นับจังหวะแล้วให้สัญญาณเพื่อรำพร้อม ๆ กัน ส่วยอาจารย์ปู่และอาจารย์ย่าอยู่ข้างบนบ้านกำลังเดินลงมาเพื่อดู และคุมซ้อมเด็ก ๆ

แม่ศรี

ปู่ สวัสดีครับ ย่าสวัสดีครับ

ปู่

เข้าแม่ศรี มาแล้วหรือ สวัสดี ๆ ลูก

ปู่พูดพร้อมกับยกมือรับไหว้

ย่า

กินอะไรมาแล้วยังแม่ศรี

แม่ศรี

ยังครับย่า วันนี้ผมรีบออกมาจากห้องเรียน ผมออกคนแรกเลยนะย่า

ย่ายิ้มแล้วเดินลงมาได้ดูบ้านพร้อมปู่ ดูเด็ก ๆ ซ่อม

Scene 3 ความฝัน ภายใน / หน้าบันไต่บ้านอาจารย์ปู่ / กลางวัน

อาจารย์ปู่และเด็ก ๆ เดินขึ้นมาบนบ้าน โดยมีนักดนตรีและนางรำวิ่งนำขึ้นมา ตามด้วยอาจารย์ปู่ซึ่งเดินมาพร้อมนักดนตรีตัวเล็ก ๆ ทุกคนพูดคุย ยิ้ม หัวเราะ หยอกล้อกันด้วยความสนุกสนาน บางคนถือเครื่องดนตรีและเดินตามมาที่หลัง โดยทุกคนเดินขึ้นมาบนบ้านและมานั่งเพื่อฟังอาจารย์ปู่พูดและชี้แจงเรื่องการประกวดวงดนตรีพื้นบ้าน

อาจารย์ปู่

เด็ก ๆ ตกลงว่าวันประกวดของเรา คือ วันที่ 24 นะ

เด็ก ๆ มองหน้าและซุบซิบกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาจารย์ปู่

เอ๊า ๆ เจียบก่อน ฟังปู่ก่อน ปู่อยากให้พวกเราทุกคนตั้งใจฝึกซ้อม
สามัคคีกัน ผลงานของเราจะได้เป็นที่พอใจ พวกเราจะสู้ม๊าย

เด็กทุกคน

สู้...

อาจารย์ปู่

ดีแล้ว ให้มันได้อย่างนี้สิ

จากนั้นปู่และลูกศิษย์ก็พูดคุยกันตามเรื่องราวของทางวง ปัญหาหรืออุปสรรค

Scene 4 ฝึกซ้อม ภายใน /บ้านอาจารย์ปู่ / กลางวัน

อาจารย์ปู่สอนเด็ก ๆ อย่างเป็นขั้นตอนโดยเริ่มจากการให้ท่องโน้ตดนตรีพื้นฐาน เด็กบางคนตั้งใจท่องแต่บางคนก็ท่องด้วยความเบื่อหน่าย บางคนเกาหัวเนื่องจากจำไม่ได้ บางคนใจจดใจจ่อด้วยความพยายาม จากนั้นอาจารย์ปู่ให้เด็กแต่ละคนเลือกเครื่องดนตรีของตนโดยมีอาจารย์ปู่อยู่ข้าง ๆ คอยให้คำปรึกษา จากนั้นก็เริ่มซ้อมรายเครื่องโดยปู่ฝึกหัดให้เองทุกคน ปู่สอนโดยการแสดงให้ดู และให้ลูกศิษย์ทำตาม ทั้งโปงลาง แคน พิณ โหวด ฉาบ กลอง รำมะนา จากนั้นจึงให้เด็กเล่นด้วยตัวเอง แต่ในระหว่างการฝึกซ้อมที่ยาวนานผ่านไปหลายต่อหลายวัน อาจารย์ปู่เองก็สุขภาพทรุดโทรมลงเรื่อยๆ ด้วยโรคชรา ปู่เริ่มหน้ามืด หายใจติดขัดบ้าง ไอบ้าง แต่ก็ยังนั่งดูและอยู่ข้าง ๆ เด็ก ๆ ไม่ห่าง ครูเอียงเองก็ฝึกซ้อมรำให้เด็กผู้หญิงด้วยความตั้งใจ เด็กบางคนก็ท้อแต่สุดท้ายก็ทำได้ทุกคน

ตัดไป

Scene 5 โปงลางทางครู ภายนอก/ใต้ถุนบ้าน/กลางวัน

ย้ายกถาดกับข้าวออกมาจากครัวโดยมีนางรำเดินถือจานชามเดินตามออกมาช่วยกันถือหม้อหุงข้าว ยกหม้อแกงออกมาบริเวณที่ซ้อมดนตรีกันอยู่

ย่า

เด็ก ๆ พักกินข้าวกันก่อนดีกว่า

ย่ามองไปทางปู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ย่า

เข้าปู่ บอกให้เด็กฝึกกินข้าวกินปลาได้แล้ว เตี้ยวกี๋หิว
เป็นลมเป็นแล้งกันพอดี เอ๊ะ แล้วแม่ล่ะ

ย่าพูดพลาถองหาแม่ค

ปู่

แม่คมันตีไม่ได้ เลยแอบไปซ้อมอยู่หลังบ้านคนเดียว

ย่า

หรือ

ปู่

จั้นเตี้ยวไปดูมันหน่อยดีกว่า เรียกมากินข้าวด้วย

ปู่เดินไปตามแม่คที่หลังบ้าน เห็นแม่คกำลังพยายามตีโป่งลงอย่างใจจดใจจ่อ แต่ก็ตีผิดทุกที เพราะแม่คตีด้วยอารมณ์โมโห ที่ตนเองจำไม่ได้ และเล่นไม่ได้ตั้งใจ ต่อเพลงไม่ทันเพื่อน ปู่มองดูอยู่ห่างๆ ลักพัก จึงเดินเข้าไปหา แม่คจึงหยุดตีแล้วมองหน้าปู่ ปู่ยื่นมือขอไม้โป่งลงจากแม่ค แม่คยื่นให้

ปู่

ตีตามปู่นะ

แล้วปู่ก็เริ่มบรรเลงในบทเพลงเดียวกันอย่างช้าๆ ด้วยความตั้งใจ เสียงดังฟังชัดทุกเสียงทุกโน้ต แม่คมองด้วยความชื่นชม และพอจะยิ้มออกได้บ้าง หลังจากที่หน้าบูดมานาน

Scene 6 รั้วร้อน ภายนอก / ลานบ้านด้านล้าง / กลางวัน

เด็กชนเครื่องดนตรีลงมาจากบ้าน ทุกคนในชุดนักเรียนช่วยกันเพื่อเตรียมตัวไปแข่งขันดนตรี แบกกระเป๋า แบกของ แบกเครื่องดนตรี และกล่องเครื่องแต่งกายของวง ไปที่รถ

Scene 7 ประกวต ภายใน / หลังหอประชุม/ กลางวัน

ท่ามกลางบรรยากาศการประกวด คนเต็มหอประชุมอีกทั้งวงคู่แข่งที่หน้ากลัวตัวโตๆ

พิธีกร

ครับขอเสียงปรบมือให้วงดนตรีที่มาจากโรงเรียนเทศบาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้านศรีฐานด้วยครับความสามารถของน้องๆ ไม่ธรรมดา
 เลยนะครับสำหรับวงต่อไปนะครับเป็นวงดนตรีที่เป็นเจ้าภาพ
 ในการประกวดครั้งนี้ อีกทั้งยังไปคว้าแชมป์มาแล้วหลายเวที
 เชิญพบกับวงดนตรีเจ้าภาพจากโรงเรียน เทศบาลบ้านตูมครับ

เสียงปรบมือดังสนั่นหอบประซุ่ม วงดนตรีจากโรงเรียนเทศบาลบ้านตูมเดินแถวขึ้นเวทีอย่างเป็นทางการ
 ระเบียบเรียบร้อย แต่ละคนตัวโตๆ และดูหยิ่งในตัวเอง วงดนตรีเด็กๆ ศิษย์อาจารย์ปู่ มองตาม
 ด้วยความประหม่า ย่าเห็นท่าไม่ดีจึงปลอบใจลูกศิษย์

ย่า
 ไม่เป็นไร ทำของเราให้ดีที่สุด ลู่ว

ขณะเดียวกันปู่เหลือบไปเห็นว่า อาจารย์ยอดมาเป็นกรรมการในการประกวดครั้งนี้ อาจารย์
 ยอดเองก็เห็นว่าเด็กๆ เป็นศิษย์อาจารย์ปู่แต่ก็ไม่ได้เข้ามาทักทายพูดคุยกัน

แฟลชแบ็ค

Scene 8 ครูสอน ภายนอก/ กระท่อมปลายนา/ กลางวัน

อาจารย์ปู่และอาจารย์ยอดนั่งเป่าแคน ดัด พิณ เล่นดนตรีอยู่ที่กระท่อมปลายนาด้วยกันอย่างมี
 ความสุข ทั้งคู่สลับกันเล่นเครื่องดนตรีไปมา โดยส่วนใหญ่ อาจารย์ปู่จะเล่นมากกว่า อาจารย์ยอดจะเป็น
 ฝ่ายผู้ชมแล้วคอยช่วยเคาะจังหวะ โดยใช้โปงแขวนคอว้าว อันเล็กๆมาเคาะให้เกิดเสียงพอเป็นจังหวะได้
 จากนั้นอาจารย์ปู่ก็นำเอาโน้ตมาสอนแก่อาจารย์ยอด เริ่มสอนจริงจัง โดยให้อ่านโน้ต ท่องโน้ต และเล่น
 เครื่องดนตรีตามโน้ต จากนั้น สูดทำย อาจารย์ปู่เอาโปงมาสอนแก่อาจารย์ยอด เพื่อให้อาจารย์ยอด
 เป็นผู้ช่วยสอนของตนบ้างในบางครั้ง เนื่องจากตนเองทำงานหนักมาก อีกทั้งยังต้องคุมวงเด็ก แต่หาก
 สอนให้แก่อาจารย์ยอด จะได้มีคนแบ่งเบาภาระ

ตัดไป

Scene 9 ยืนยัน ภายใน/ ห้องประชุมทางวิชาการ/ กลางวัน

ในการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ซึ่งกำลังถกเกี่ยวกับปัญหา
 เรื่องที่มาและต้นกำเนิดของเครื่องดนตรี โปงกลาง ทั้งอาจารย์ปู่และอาจารย์ยอดได้รับเชิญให้ไป
 ร่วมงาน แต่ในขณะนั้นอาจารย์ยอดได้เป็นอาจารย์ประจำแทนอาจารย์ปู่แล้ว ทั้งคู่ไม่คุยกัน
 เนื่องจากอาจารย์ยอด เอาผลงานเข้าตัวเพียงฝ่ายเดียวโดยไม่กล่าวถึงอาจารย์ปู่ ในการประชุม
 ครั้งนี้ อาจารย์ยอดได้นั่งด้านหน้าอย่างสมเกียรติ แต่อาจารย์ปู่กลับได้นั่งอยู่หลังๆ แทบจะไม่มี
 ความหมายสำคัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้อำนวยการเขต

อาจารย์ยอดยืนยันใหม่ว่าเป็นคนคิดค้นและพัฒนา โป่งกลาง

อาจารย์ยอดไม่กล้าตอบ ได้แต่มองหน้า ผู้อำนวยการเขต

ผู้อำนวยการเขต

เฮ้ ว่ายังไงเล่า

อาจารย์ยอด

ครับ ผมยืนยัน

อาจารย์ยอดพูดด้วยน้ำเสียงที่ไม่สู้ดีนัก อาจารย์ปู่เมื่อได้ยินก็ได้แต่ก้มหน้า

ตัดไป

Scene10 ประกวด ภายใน / หอประชุม/ กลางวัน

วงดนตรีเจ้าภาพเล่นเสร็จ สวยงามอลังการ วงดนตรีศิษย์อาจารย์ปู่เตรียมตัวขึ้นเวที แม้จะประหม่าแต่ก็สู้

พิธีกร

แห่ม สมกับที่เป็นวงเจ้าภาพจริง ๆ ครับ สวยงามอลังการเหมือนเคย เอาล่ะครับ ตอนนีก็มาถึงวงดนตรีที่เป็นการแสดงรายการสุดท้ายของการประกวดครั้งนี้ เพื่อไม่เป็นการเสียเวลา เชิญทุกท่านพบกับ วงดนตรีจากโรงเรียนเทศบาล บ้านกุดอ้อครับ

เสียงปรบมือดังขึ้นพร้อมเสียงดนตรีจากวงดนตรีบ้านกุดอ้อ ที่แสดงได้อย่างสวยงามสนุกสนาน และมีชีวิตชีวา น่ารักสดใสสมวัย ทั้งคณะกรรมการและคนดูต่างชอบใจ เมื่อจบการแสดงทุกคนปรบมือเสียงดังสนั่นด้วยความพอใจ

พิธีกร

คุณผู้ชมครับ เวลานี้เป็นเวลาที่ทุกท่านรอคอย ผลการประกวดอยู่ในมือของผมแล้วครับ และวงดนตรีที่ชนะเลิศการประกวดในปีนี้เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วงดนตรีทุกวงต่างลุ้นและตื่นเต้นกับการประกาศผล ทุกคนบีบมือกันแน่น ในช่วงเวลาเดียวกัน
วิญญาณของอาจารย์ปู่ก็มองจากด้านหลังผู้ชมมาที่เวทีเช่นกัน ปู่ยิ้มแล้วมองเด็ก ๆ

พิธีกร

คือ วงดนตรีที่มาจากโรงเรียน เทศบาลบ้านกุดอ้อครับ

เด็ก ๆ กระโดดโลดเต้นด้วยความดีใจ ส่งเสียงร้องด้วยความยินดีกอดกันบางคนหัวเราะบางคน
ร้องให้ด้วยความสุขเคล้าน้ำตา อาจารย์ปู่มองอยู่ไกล ๆ ด้วยความชื่นชม ยิ้มอย่างมีความสุขและ
ภูมิใจอย่างที่สุด แล้วค่อย ๆ หายไป

เฟด ต่ำ

จบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทภาพยนตร์(SCREENPLAY) ครั้งที่ 2

เรื่อง คีตาจารย์ โป่งกลางทางครู

Sequence Title

ภาพได้ดูที่บ้านอาจารย์ปู่ ยามค่ำคืน ทั้งนักดนตรีและนางรำกำลังซ้อมดนตรีกันด้วยความตั้งใจ ไม่มีใครกลับบ้าน นักดนตรีนั่งเล่นดนตรีกันอย่างไม่เป็นระเบียบ นางรำยืนแถวหน้า นับจังหวะและซ้อมรำกันเป็นแถวอย่างเป็นระเบียบ ทันใดนั้นก็มียเสียงโครมดังจากบนบ้าน ทำให้การซ้อมทุกอย่างต้องหยุดชะงัก

ครูเอี้ยง(VO)

ใครก็ได้มาช่วยปู่หน่อยเร็ว

เด็กเมื่อได้ยินเสียงตะโกนของครูเอี้ยงด้วยความตกใจจึงรีบ วิ่งขึ้นไปบนบ้าน แต่บางคนยังคงยืนมองด้วยอาการตกใจ

ภาพอาจารย์ปู่นอนล้มลงที่พื้นหน้าห้องเก็บอุปกรณ์เครื่องดนตรี โดยมีเครื่องดนตรีวางอยู่เบื้องหลังอย่างเป็นระเบียบ เบื้องหน้าอาจารย์ปู่มีไม้โป่งกลางหล่นอยู่ 1 คู่ ใกล้ๆ มีจดหมายหนังสือขึ้นชื่อเรื่อง “คีตาจารย์ โป่งกลางทางครู”

ภาพ Fade to black

Scene 1 ความเศร้า ภายใน/ บนบ้านอาจารย์ปู่ /กลางวัน

พลอยและเบน นางรำทั้งสองคลานเข้าเข้ามาหาครูเอี้ยงที่นั่งเศร้าหน้าตา เหงื่อลอยอยู่เพียงผู้เดียวที่ริมระเบียง

พลอย

ครูขา วันนี้ซ้อมมัย

ครูเอี้ยงยังคงนั่งเฉย เหงื่อลอยและไม่ตอบ พลอยมองหน้าเบนแล้วหันไปทางครูเอี้ยงอีกครั้ง

พลอย

ถ้าอย่างงั้นขอไปดูปู่คะ

ครูเอี้ยงยังคงไม่ตอบ ไม่แม้กระทั่งมองลูกศิษย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พลอยและเบน เดินไปที่ประตูห้องของอาจารย์ปู่ที่เปิดแง้มไว้เล็กน้อยทั้งคู่มองไปยังปู่ ที่ดู ร่างกายอ่อนแอมาก สักพักทั้งคู่ก็เดินออกไป

ครูเอี้ยง
พรุ่งนี้ครูจะไปยกเลิกการประกวด

ทั้งพลอยและเบนชะงัก

ครูเอี้ยง
ปู่คงจะไม่ได้ยินเราอีกแล้วแหละ
เมื่อพูดเสร็จครูเอี้ยงก็ก้มหน้าร้องไห้

หมอ(VO)
หมอขอให้คุณทำใจนะคะ คุณพ่อของคุณสูญเสียการได้ยิน
เพราะอุบัติเหตุ นะคะ หมอก็พยายามอย่างถึงที่สุดแล้ว
หมอเสียใจด้วยจริงๆ ค่ะ

พลอยและเบนเดินลงบันไดบ้านด้วยความเศร้าและผิดหวัง

Scene 2 ความฝัน ภายใน / หน้าบันไต่บ้านอาจารย์ปู่ / กลางวัน

อาจารย์ปู่และเด็กๆ เดินขึ้นมาบนบ้าน โดยมีนักดนตรีและนางรำวิ่งนำขึ้นมา ตามด้วย อาจารย์ปู่ซึ่งเดินมาพร้อมนักดนตรีตัวเล็กๆ ทุกคนพูดคุย ยิ้ม หัวเราะ หยอกล้อกันด้วยความ สนุกสนาน บางคนถือเครื่องดนตรีและเดินตามมาที่หลัง โดยทุกคนเดินขึ้นมาบนบ้านและมา นั่งเพื่อฟังอาจารย์ปู่พูดและชี้แจงเรื่องการประกวดวงดนตรีพื้นบ้าน

อาจารย์ปู่
เด็กๆ ตกลงว่าวันประกวดของเรา คือ วันที่ 24 นะ

เด็กๆ มองหน้าและซุบซิบกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาจารย์ปู่

เอ้าๆ เจียบก่อน ฟังปู่ก่อน ปู่อยากให้พวกเราทุกคนตั้งใจฝึกซ้อม
สามัคคีกัน ผลงานของเราจะได้เป็นที่พอใจ พวกเราจะสู้ม๊าย

เด็กทุกคน

สู้...

อาจารย์ปู่

ดีแล้ว ให้มันได้อย่างนี้สิ

จากนั้นปู่และลูกศิษย์ก็พูดคุยกันถามเรื่องราวของทางวง ปัญหาหรืออุปสรรคที่มี ฯลฯ

ตัดไป

Scene 3 ฝึกซ้อม ภายใน /บ้านอาจารย์ปู่ / กลางวัน

อาจารย์ปู่สอนเด็กๆ อย่างเป็นขั้นตอนโดยเริ่มจากการให้ท่องโน้ตดนตรีพื้นบ้าน เด็กบางคนตั้งใจท่องแต่บางคนก็ท่องด้วยความเบื่อหน่าย บางคนเกาหัวเนื่องจากจำไม่ได้ บางคนใจจดใจจ่อด้วยความพยายาม จากนั้นอาจารย์ปู่ให้เด็กแต่ละคนเลือกเครื่องดนตรีของตนโดยมีอาจารย์ปู่อยู่ข้างๆ คอยให้คำปรึกษา จากนั้นก็เริ่มซ้อมรายเครื่องโดยปู่ฝึกหัดให้เองทุกคน ปู่สอนโดยการแสดงให้ดู และให้ลูกศิษย์ทำตาม ทั้งโปงลาง แคน พิณ โหวด ฉาบ กลอง รำมะนา จากนั้นจึงให้เด็กเล่นด้วยตัวเอง แต่ในระหว่างการฝึกซ้อมที่ยาวนานผ่านไปหลายต่อหลายวัน อาจารย์ปู่เองก็สุขภาพทรุดโทรมลงเรื่อยๆ ด้วยโรคชรา ปู่เริ่มหน้ามืด หายใจติดขัดบ้าง ใบบ้าง แต่ก็ยังนั่งดูและอยู่ข้างๆ เด็กๆ ไม่ห่าง ครูเอียงเองก็ฝึกซ้อมรำให้เด็กผู้หญิงด้วยความตั้งใจ เด็กบางคนก็ท้อแต่สุดท้ายก็ทำได้ทุกคน

ตัดไป

Scene 4 เพลงอีกครั้ง ภายใน/บ้านอาจารย์ปู่/ เย็น

เด็กๆ ในชุดพลหลังเลิกเรียน กำลังซ้อมดนตรีกันด้วยความตั้งใจโดยมีอาจารย์ปู่อยู่ข้างๆ คอยดูไม่ห่าง ปู่ยังคงไอ แต่ยังยืนไหว

อาจารย์ปู่

เอ้าลูกๆ วันนี้พอเท่านี้ก่อนนะ อีกครั้งเพลงเดี่ยวปู่จะต่อให้ทีหลัง
ไปๆ กลับบ้านกันได้

เด็ก ๆ สวัสดีอาจารย์ปู่แล้วถือเครื่องดนตรีไปเก็บ อาจารย์ปู่ไออย่างรุนแรง นักดนตรี
มองไปที่ปู่ด้วยความสงสาร

ตัดไป

Scene 5 โปง ภายใน/ หน้าห้องอาจารย์ปู่/ คำ

ปู่หนึ่งถือโปงคล้องคอไว้ อันเล็ก ๆ อยู่ในมือมีไม้ โปงกลางเคาะจังหวะ 1 อัน พิมมือโปงกลาง มือ 1
ของวงเดินเข้ามาหนึ่งข้าง ๆ ปู่

พิม
อะไรเธอปู่

พิมมองโปงเล็กๆ ด้วยความสงสัย

อาจารย์ปู่
อ้อ อันนั้นเค้าเรียกว่าโปง เมื่อก่อนใช้ตีบอกเหตุร้าย
เป็นต้นกำเนิดของโปงกลางนี่แหละ

พิมยังคงมองด้วยความสงสัย

อาจารย์ปู่
หรือจะเอามาเคาะเป็นจังหวะก็ได้นะ อย่างนี้

ปู่สาธิตการเคาะจังหวะ พิมมองแล้วยิ้มด้วยความเพลิดเพลิน

อาจารย์ปู่
นี่ พิม ปู่มีไม้โปงกลางอยู่คู่หนึ่ง เป็นไม้ยูงอย่างดี ปู่จะเอาให้พิม

พิมยิ้มรับ

อาจารย์ปู่
เข้าไปตีโปงกลางให้ปู่ฟังหน่อยซิ

พิม

จ๊ะ ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิมพ์เดินไปตีโป่งกลางที่แขวนไว้ข้างเสา ปู่เคาะโป่งตามจังหวะ ทั้งสองคนเล่นดนตรีด้วยกันอย่างมีความสุข

ตัดไป

Scene 6 รีบร้อน ภายนอก / ลานบ้านด้านล่าง / กลางวัน

เด็กชนเครื่องดนตรีลงมาจากบ้าน ทุกคนในชุดนักเรียนช่วยกันเพื่อเตรียมตัวไปแข่งขันดนตรี แบกกระเป๋า แบกของ แบกเครื่องดนตรี และกล่องเครื่องแต่งกายของวง ไปที่รถ

Scene 7 ร้อนรน ภายใน/หน้าห้องอาจารย์ปู่ / กลางวัน

ครูเอี้ยงเดินออกมาจากห้องปู่ด้วยอาการกังวลใจ ในมือถือโทรศัพท์มือถือและกดเบอร์

ครูเอี้ยง

ค่า..พี่แวว พี่มาตอนนี้ได้ไหม เอี้ยงจะพาเด็กๆ ไปประกวดแล้ว
พ่ออยู่คนเดียว ย่าอยู่ที่หัวเตียงนะคะ ค่ะๆ ขอบคุณมากค่ะ

ครูเอี้ยงวางโทรศัพท์แล้วรีบเดินตามเด็กๆ ไป แต่ในใจก็ยังไม่หมดความกังวล

ตัดไป

Scene 8 ประกวด ภายใน / หอประชุม/ กลางวัน

ท่ามกลางบรรยากาศการประกวด คนเต็มหอประชุมอีกทั้งวงคู่แข่งที่หน้ากลัวตัวโตๆ

พิธีกร

ครับขอเสียงปรบมือให้วงดนตรีที่มาจากโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐานด้วยครับความสามารถของน้องๆ ไม่ธรรมดาเลยนะครับ สำหรับวงต่อไปนะครับเป็นวงดนตรีที่เป็นเจ้าภาพในการประกวดครั้งนี้ อีกทั้งยังไปคว้าแชมป์มาแล้วหลายเวที เชิญพบกับวงดนตรีเจ้าภาพจากโรงเรียน เทศบาลบ้านตุ้มครับ

เสียงปรบมือดังสนั่นหอประชุม วงดนตรีจากโรงเรียนเทศบาลบ้านตุ้มเดินแถวขึ้นเวทีอย่างเป็นทางการเรียบร้อย แต่ทุกคนตัวโตๆ และดูหยิ่งในตัวเอง วงดนตรีเด็กๆ คิษย์อาจารย์ปู่มองตามด้วยความประหม่า

ครูเอี้ยงเห็นท่าไม่ดีจึงปลอบใจลูกศิษย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครูเอี้ยง

ไม่เป็นไร ทำของเราให้ดีที่สุด สู้

แล้วยิ้มให้ลูกศิษย์ของตน ทันใดนั้นก็มီးเสียงโทรศัพท์เรียกเข้า

ครูเอี้ยง

คะ เตี่ยวันนี้เลยเหรอคะ ค่ะๆ จะรีบไปคะ

ครูเอี้ยงสีหน้าเป็นกังวลและร้อนรนมาก หันไปหาเบน เด็กที่โตที่สุด

ครูเอี้ยง

เบน ครูฝากน้องๆ ด้วยนะ

แล้วครูเอี้ยงก็รีบออกไปจากหอประชุมโดยมิได้บอกกล่าวสิ่งอื่นใดแก่เด็กๆ เลย ขณะเดียวกันกับที่วงดนตรีเจ้าภาพจากเทศบาลบ้านตูมขึ้นแสดง ทุกอย่างดูเป็นระเบียบเรียบร้อย เพลงที่ใช้เป็นเพลงช้า สลับเร็วไม่มาก เมื่อจบการแสดงทุกคนปรบมือ

พิธีกร

แหม สมกับที่เป็นวงเจ้าภาพจริงๆ ครับ สวยงามอลังการเหมือนเคย เอาล่ะครับ ตอนนั้นก็มาถึงวงดนตรีที่เป็นการแสดงรายการสุดท้ายของการประกวดครั้งนี้ เพื่อไม่เป็นการเสียเวลา เชิญทุกท่านพบกับ วงดนตรีจากโรงเรียนเทศบาล บ้านกุดอ้อครับ

เสียงปรบมือดังขึ้นพร้อมเสียงดนตรีจากวงดนตรีบ้านกุดอ้อ ที่แสดงได้อย่างสวยงาม สนุกสนานและมีชีวิตชีวา น่ารักสดใสสมวัย ทั้งคณะกรรมการและคนดูต่างชอบใจ เมื่อจบการแสดงทุกคนปรบมือเสียงดังสนั่นด้วยความพอใจ

พิธีกร

คุณผู้ชมครับ เวลานี้เป็นเวลาที่ทุกท่านรอคอย ผลการประกวดอยู่ในมือของผมแล้วครับ และ วงดนตรีที่ชนะเลิศการประกวดในปีนี้ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วงดนตรีทุกวงต่างสู้และตื่นตัวกับการประกาศผล ทุกคนบีบมือกันแน่น ในช่วงเวลาเดียวกัน วิทยุณของอาจารย์ปู่ก็มองจากด้านหลังผู้ชมมาที่เวทีเช่นกัน ปู่ยิ้มแล้วมองเด็ก ๆ

พิธีกร

คือ วงดนตรีที่มาจากโรงเรียน เทศบาลบ้านกุดอ้อครับ

เด็ก ๆ กระโดดโลดเต้นด้วยความดีใจ ส่งเสียงร้องด้วยความยินดีกอดกันบางคนหัวเราะ บางคนร้องไห้ด้วยความสุขเคล้าน้ำตา อาจารย์ปู่มองอยู่ไกล ๆ ด้วยความชื่นชม ยิ้มอย่างมีความสุขและภูมิใจอย่างที่สุด แล้วค่อย ๆ หายไป

เฟด ด้า

จบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

งานก่อนการถ่ายทำ (Pre-Production)

ขั้นตอนที่ถือเป็นเรื่องสำคัญ และต้องใช้ความรอบคอบอย่างสูงในการจัดการ ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำนี้อาจดูเหมือนไม่ใช่เรื่องยาก แต่แท้จริงแล้วเป็นช่วงที่ต้องใช้ความละเอียดอย่างสูงในการเตรียมพร้อม ซึ่งจะส่งผลไปยังการผลิตภาพยนตร์โดยตรง หากมีการเตรียมงานที่ดีก็จะสามารถทำงานได้อย่างรวดเร็ว รัดกุม บรรลุผลเป็นขั้นตอนและมีประสิทธิภาพ สามารถแบ่งลักษณะงานออกเป็นส่วนต่างๆ ได้ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทถ่ายทำภาพยนตร์ (SHOOTING SCRIPT) ครั้งที่ 1

Scene 1 เลิกเรียน ภายใน/ ห้องเรียน/ เย็น

1.ไกล

โรงเรียนเวลาเย็น ใกล้เลิกเรียน

2.ปานกลาง

หน้าห้องเรียน 4/2

3.ปานกลาง

เด็ก ๆ นั่งเรียนในห้อง

4.ins.

เด็กตั้งใจเรียน เด็กคุยกัน

5.ใกล้

แม่คมองออกไปข้างนอก

6.ปานกลาง

ระฆังดัง เด็กรีบเก็บของ

7.ไกล

แม่ควิ่งออกมาจากประตูห้อง

แม่

แม่ค เดี่ยวก่อน

8.ปานกลาง

แม่คุยกับแม่ค

แม่

จะรีบไปไหน

แม่ค

จะรีบไปตีโป่งกลาง ไปก่อนนะ

9.ปานกลาง

แม่ควิ่งลงบันได

แม่

เราก็จะไปซื้อมร่าเหมือนกัน รอก่อน เดี่ยวใส่รองเท้าก่อน

10.ไกล

แม่คขี่จักรยานออกไป

แม่ค

(ตะโกนกลับมาหาแม่) เจอกันบ้านปู่นะ

ตัดไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Scene 2 บ้านปู่ ภายนอก/ บ้านอาจารย์ปู่/ เย็น

11.ปานกลาง

แม่คขี่จักรยานมาจอดหน้าบ้านปู่

12.ใกล้

ปู่อยู่บนบ้าน

13.ins

นักดนตรีและนางรำซ้อม อยู่ใต้ถุนบ้าน

14.ปานกลาง

อาจารย์ปู่อาจารย์ย่า กำลังเดินลงจากบันได แม่คเดินเข้าไปไหว้

แม่ค

ปู่ สวัสดีครับ ย่าสวัสดีครับ

ปู่

เฮ้แม่ค มาแล้วหรือ สวัสดีๆ ลูก

ย่า

กินอะไรมารียังแม่ค

แม่ค

ยังครับย่า วันนี้ผมรีบออกมาจากห้องเรียน ผมออกคนแรกเลยนะย่า

15.ไกล

ปู่ย่าเดินลงใต้ถุนบ้าน ไปดูเด็กๆซ้อมดนตรี

Scene 3 ความฝัน ภายใน / หน้าบันไดบ้านอาจารย์ปู่ / กลางวัน

16.ปานกลาง

อาจารย์ปู่คุยเรื่องประกวด

อาจารย์ปู่

เด็กๆ ตกลงว่าวันประกวดของเรา คือวันที่ 24 นะ

17.ปานกลาง

เด็กๆ มองหน้าและซุบซิบกัน

18.ใกล้

อาจารย์ปู่พูดต่อ

อาจารย์ปู่

เฮ้ๆ เจียบก่อน ฟังปู่ก่อน ปู่อยากให้พวกเราทุกคนตั้งใจฝึกซ้อม

สามัคคีกัน ผลงานของเราจะได้เป็นที่พอใจ พวกเราจะสู้ม๊าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น เมื่อได้รู้เห็นให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เด็กทุกคน
จะ...

19.ปานกลาง

ปู่ยิ้มแล้วพูดกับเด็ก ๆ

อาจารย์ปู่

ดีแล้ว ให้มันได้อย่างนี้สิ

20.ไกล

ปู่และลูกศิษย์ก็พูดคุยกันถามเรื่องราวของทางวง

Scene 4 ฝึกซ้อม ภายใน /บ้านอาจารย์ปู่ / กลางวัน

21.ปานกลาง

อาจารย์ปู่สอนท่องโน้ต

22.ใกล้

เด็กตั้งใจฟัง

23.ปานกลาง

เด็กงง เกาหัว

24.ปานกลาง

เด็ก ๆ มองกระดาษแล้วท่องตาม

25.ins

ปู่สอนดนตรีที่ละชิ้น เริ่มจาก โป่งกลาง แคน โหวต กลอง รำมะนา ฉาบ ฉิ่ง

26.ปานกลาง

ปู่นั่งพัก หอบ

27.ใกล้

ปู่ไอ

28.ปานกลาง

ครูเอียงฝึกตัดตัวให้นางรำ

29.ใกล้

นางรำฝึกเชิดหน้า

30.ไกล

นางรำฝึกรำเอง

ตัดไป

Scene 5 โป่งกลางทางครู ภายนอก/ใต้ถุนบ้าน/กลางวัน

31.ปานกลาง

ย้ายสถานที่กับข้าวออกมาจากครัวโดยมีนางรำเดินตาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

32. โกล้

ย่าเรียกเด็ก ๆ กินข้าว

ย่า

เด็ก ๆ พักกินข้าวกันก่อนดีกว่า

33. ปานกลาง

ย่ามองไปทางปู่

ย่า

เข้าปู่ บอกให้เด็กพักกินข้าวกินปลาได้แล้ว เตี้ยก็หิว

เป็นลมเป็นแล้งกันพอดี เฮ้ แล้วแม่ล่ะ

34. โกล้

ย่าพูดพลางมองหาแม่

ปู่

แม่ค้มันตีไม่ได้ เลยแอบไปซุ่มอยู่หลังบ้านคนเดียว

ย่า

เทร

ปู่

งั้นเดี่ยวไปดูมันหน่อยดีกว่า เรียกมากินข้าวด้วย

35. ปานกลาง

ปู่เดินไปตามแม่คที่หลังบ้าน

36. โกล้

แม่คกำลังพยายามตีโป่ง

37. ปานกลาง

ปู่เดินเข้าไป แล้วยื่นมือขอไม้โป่ง แม่คยื่นให้

ปู่

ตีตามปู่

38. ปานกลาง

ปู่บรรเลงโน้ตเพลงเดียวกันอย่างซ้ำ ๆ ด้วยความตั้งใจ

39. โกล

แม่คมองแล้วยิ้ม

ตัดไป

Scene 6 รีบร้อน ภายนอก / ลานบ้านด้านล่าง / กลางวัน

40. โกล

เด็กชนเครื่องดนตรีลงจากบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

41.ปานกลาง
เด็กหิวของพระรุงพระรัง
42.ไกล
เด็กรีบหิวของไปที่รถ

ตัดไป

Scene 7 ประกวต ภายใน / หลังหอประชุม/ กลางวัน

43.ไกล
ผู้เข้าประกวดนั่งรอ
44.ปานกลาง
พิธีกรพูดเข้ารายการ

พิธีกร

ครับขอเสียงปรบมือให้วงดนตรีที่มาจากโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน
ด้วยครับความสามารถของน้องๆ ไม่ธรรมดาเลยนะครับ
สำหรับวงต่อไปนะครับเป็นวงดนตรีที่เป็นเจ้าภาพในการประกวดครั้งนี้
อีกทั้งยังไปคว้าแชมป์มาแล้วหลายเวที เชิญพบกับ
วงดนตรีเจ้าภาพ จากโรงเรียน เทศบาลบ้านตุ้มครับ

45.ไกล
ผู้ชมในหอประชุมปรบมือ

46.ปานกลาง
โรงเรียนเทศบาลบ้านตุ้มเดินอย่างเป็นระเบียบ

47.ใกล้
วงดนตรีเด็กๆ คิษย์อาจารย์ปู่ มองตาม

48.ปานกลาง
ย่าปลอบ

ย่า

ไม่เป็นไร ทำของเราให้ดีที่สุด ลู

49.ใกล้
ย่ายิ้มให้ลูกศิษย์ของตน

50.ไกล
อาจารย์ยอด นั่งเป็นคณะกรรมการ

51.ปานกลาง
อาจารย์ปู่มองที่อาจารย์ยอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

52.ไกล

ทั้งคู่มองกัน แล้วอาจารย์ยอดหลบสายตาไป

ตัดไป

Scene 8 ครูสอน ภายนอก/ กระท่อมปลายนา/ กลางวัน

53.ไกล

อาจารย์ปู่และอาจารย์ยอดนั่งเป่าแคน ดัด พิณ เล่นดนตรีอยู่ที่กระท่อมปลายนา

54.ins

เล่นเครื่องดนตรี พิณ แคน โหวด และโปงลาง

55.ปานกลาง

อาจารย์ปู่สอนโปงลางอาจารย์ยอด

ตัดไป

Scene 9 ยืนยัน ภายใน/ ห้องประชุมทางวิชาการ/ กลางวัน

56.ไกล

ภายในห้องประชุม

57.ปานกลาง

ระหว่างการประชุม

ผู้อำนวยการเขต

อาจารย์ยอดยืนยันใหม่ว่าเป็นคนคิดค้นและพัฒนา โปงลาง

58.ปานกลาง

อาจารย์ยอดไม่กล้าตอบ ได้แต่มองหน้า ผู้อำนวยการเขต

ผู้อำนวยการเขต

เอ้า ว่ายังไงเล่า

อาจารย์ยอด

ครับ ผมยืนยัน

59.ใกล้

อาจารย์ปู่เมื่อได้ยินก็ได้แต่ก้มหน้า

60.ปานกลาง

อาจารย์ยอดนั่งลง และมองรอบข้าง

61.ไกล

คนทั้งห้องประชุมซุบซิบกัน

ตัดไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Scene10 ประทศ ภายใ / หอประชุม/ กลางวัน

62.ไกล

วงเทศบาลบ้านตุ้มเริ่มการแสดง

63.ปานกลาง

นางรำรำเป็นแถว

64.ใกล้

นักดนตรีตั้งใจเล่นไม่มองคนดู

65.ins

มือเล่นโปงลาง พิณ โหวด แคน

66.ปานกลาง

การแสดงช้าสลับเร็ว

67.ใกล้

กรรมการให้คะแนน

68.ปานกลาง

ผู้ชมมอง

69.ไกล

การแสดงใกล้จับ

70.ปานกลาง

ผู้ชมและกรรมการปรบมือ

71.ปานกลาง

พิธีกรกล่าวเข้าสู่วงสุดท้าย

พิธีกร

แหม สม่กับที่เป็นางเจ้าภาพจริง ๆ ครับ สวยงามอลังการเหมือนเคย
เอาละครับ ตอนนีก็มาถึงวงดนตรีที่เป็การแสดงรายการสุดท้ายของ
การประทศครั้งนี้ เพื่อไม่เป็การเสียเวลา เชิญทุกท่านพบกับ วงดนตรี
จากโรงเรียนเทศบาล บ้านกุดอ้อครับ

72.ไกล

เริ่มการแสดงนางรำเดินออกมาจากสองฝั่ง

73.ปานกลาง

นางรำแถวหน้ายิ้มสวยงาม

74.ปานกลาง

มือกลองตีอย่างสนุกสนาน

75.ใกล้

มือพิณเล่นโปงลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

76.ins

นักดนตรีเล่น พิณ โหวด แคน ฉิ่ง ฉาบ

77.ปานกลาง

นางรำ เชิงโปง

78.ใกล้

กรรมการงยหน้าดู

79.ปานกลาง

คนดูชะเง้อมอง

80.ปานกลาง

ครูถ่ายรูป

81.ไกล

การแสดงใกล้จับ

82.ปานกลาง

เด็กเล็กๆ ฟ้อนรำตาม

83.ปานกลาง

กรรมการเคาะจังหวะตาม

84.ไกล

จบการแสดง เดินออกจากเวที เสียงปรบมือดัง

85. ปานกลาง

พิธีกรพูดเข้าการตัดสิน

พิธีกร

คุณผู้ชมครับ เวลานี้เป็นเวลาที่ทุกท่านรอคอย
ผลการประกวดอยู่ในมือของผมแล้วครับ และ
วงดนตรีที่ชนะเลิศการประกวดในปีนี้ คือ

86.ปานกลาง

ผู้เข้าประกวดสั้น

87.ใกล้

วิญญานอาจารย์ปู้เดินเข้ามาด้านหลังคนดู

88.ไกล

แทนสายตาอาจารย์ปู้มองไปที่เวที

89.ปานกลาง

พิธีกรประกาศผล

พิธีกร

คือ วงดนตรีที่มาจากโรงเรียน เทศบาลบ้านกุดอ้อครับ

90.ปานกลาง

เด็กเกรงใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

91.ใกล้

กรรมการปรบมือ

92.ปานกลาง

คนดูปรบมือดีใจ

93.ใกล้

อาจารย์ปุ่นองแล้วยิ้มด้วยความชื่นชม

เฟดต้า

จบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทถ่ายทำภาพยนตร์ (SHOOTING SCRIPT)ครั้งที่ 2

Sequence Title

1.ไกล

เด็กๆ ซ้อมอยู่ใต้ถุนบ้านทั้งนักดนตรีและนางรำ

2.ปานกลาง

นางรำนับจังหวะ และรำเป็นแถว

3.ไกล

นักดนตรีนั่งไม่เป็นระเบียบ เสียงโครมดังทุกคนหันไปมองบนบ้าน แล้ววิ่งขึ้นบ้าน บางส่วนยืนงง

ครูเอี้ยง(VO)

ใครก็ได้มาช่วยปู่หน่อยเร็ว

4.ปานกลาง

ภาพปู่ล้มหน้าห้องเครื่อง ไม้โป่งกลางหล่นอยู่ด้านหน้า 1 คู่ (Fade to black)

Scene 1 ความเศร้า ภายใน/ บนบ้านอาจารย์ปู่ /กลางวัน

5.ปานกลาง

ครูเอี้ยงนั่งเศร้า

6.ไกล

พลอยและเบนเดินเข้ามา

7.ใกล้

พลอยถามครู

พลอย

ครูขา วันนี้ซ้อมมัย

8.ปานกลาง

ครูเอี้ยงเฉย

พลอย

ถ้าอย่างงั้นขอไปดูปู่หะคะ

9.ปานกลาง

พลอยและเบนเดินมาที่หน้าห้องปู่

10.ใกล้

พลอยและเบนมองเข้าไปในห้องสักครูแล้วเดินออกไป

11.ปานกลาง

ทั้งคู่เดินหันหลังกำลังจะลงไปข้างล่าง

ครูเอี้ยง

พรุ่งนี้ครูจะไปยกเลิกการประกวด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12.ไกล

พลอยและเบนชะงัก

13.ปานกลาง

ครูเอี้ยงพูดต่อ

ครูเอี้ยง

ปู่คงจะไม่ได้ยินเราอีกแล้วแหละ

14.ไกล

พลอยและเบนเดินคอตกลงไปข้างล่าง

Scene 2 ความฝัน ภายใน / หน้าบันไต่บ้านอาจารย์ปู่ / กลางวัน

15.ไกล

อาจารย์ปู่และเด็กๆ เดินขึ้นบ้าน

16.ปานกลาง

อาจารย์ปู่คุยเรื่องประवाद

อาจารย์ปู่

เด็กๆ ตกลงว่าวันประवादของเรา คือวันที่ 24 นะ

17.ปานกลาง

เด็กๆ มองหน้าและซุบซิบกัน

18.ใกล้

อาจารย์ปู่พูดต่อ

อาจารย์ปู่

เฮ้อๆ เจียบก่อน ฟังปู่ก่อน ปู่อยากให้พวกเราทุกคนตั้งใจฝึกซ้อม

สามัคคีกัน ผลงานของเราจะได้เป็นที่พอใจ พวกเราจะสู้มัย

เด็กทุกคน

สู้...

19.ปานกลาง

ปู่ยิ้มแล้วพูดกับเด็กๆ

อาจารย์ปู่

ดีแล้ว ให้มันได้อย่างนี้สิ

20.ไกล

ปู่และลูกศิษย์ก็พูดคุยกันถามเรื่องราวของทางวง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Scene 3 ฝึกซ้อม ภายใน /บ้านอาจารย์ปู่ / กลางวัน

21.ปานกลาง

อาจารย์ปู่สอนท่องโน้ต

22.ใกล้

เด็กตั้งใจฟัง

23.ปานกลาง

เด็กงง เกาหัว

24.ปานกลาง

เด็กๆ มองกระดาษแล้วท่องตาม

25.ins

ปู่สอนดนตรีที่ละชิ้น เริ่มจาก โป่งกลาง แคน โหวด กลอง รำมะนา ฉาบ ฉิ่ง

26.ปานกลาง

ปู่นั่งพัก หอบ

27.ใกล้

ปู่ไอ

28.ปานกลาง

ครูเอียงฝึกตัดตัวให้นางรำ

29.ใกล้

นางรำฝึกเชิดหน้า

30.ไกล

นางรำฝึกรำเอง

Scene 4 เพลงอีกครั้ง ภายใน/บ้านอาจารย์ปู่/ เย็น

31.ไกล

อาจารย์ปู่ดูเด็กฝึกซ้อม

32.ปานกลาง

ปู่มองเด็กด้วยรอยยิ้ม

33.ปานกลาง

ปู่บอกเด็กให้หยุด

อาจารย์ปู่

เฮ้อลู่ๆ วันนี้พอเท่านี้ก่อนนะ อีกครึ่งเพลงเดี๋ยวปู่จะต่อให้ทีหลัง
ไปๆ กลับบ้านกันได้

34.ใกล้

ปู่ไอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

35.ins

เด็กมองปู่

Scene 5 โปง ภายใน/ หน้าห้องอาจารย์ปู่/ คำ

36.ไกลปานกลาง

ปู่ นั่งถือโปงเล็ก

37.ปานกลาง

พิมเดินเข้าไปหาปู่

พิม

อะไรเหรอปู่

38.ใกล้

พิมมองโปงเล็กๆด้วยความสงสัย

39.ใกล้ปานกลาง

อาจารย์ปู่เล่าเรื่องโปง

อาจารย์ปู่

อ้อ อันนั้นเค้าเรียกว่าโปง เมื่อก่อนใช้ตีบอกเหตุร้าย

เป็นต้นกำเนิดของโปงสามนี้แหละ

40.ใกล้

พิมยังคงมองด้วยความสงสัย

41.ปานกลาง

อาจารย์ปู่อธิบายต่อ

อาจารย์ปู่

หรือจะเอามาเคาะเป็นจังหวะก็ได้ละ อย่างนี้

42.ใกล้

ปู่สาธิตการเคาะจังหวะ

43.ปานกลาง

พิมมองแล้วยิ้มด้วยความเพลิดเพลิน

อาจารย์ปู่

นี่ พิม ปู่มีไม้โปงกลางอยู่คู่หนึ่ง เป็นไม้ยูงอย่างดี

ปู่จะเอาให้พิม

44.ใกล้ปานกลาง

พิมยิ้มรับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

45.ปานกลาง

ปู่ให้พิมพ์โปงกลางให้ฟัง

อาจารย์ปู่

เข้าไปตีโปงกลางให้ปู่ฟังหน่อยซิ

พิมพ์

จ๊ะๆ

46.ไกล

พิมพ์เดินไปตีโปงกลางที่แขวนไว้ข้างเสา ปู่เคาะโปงตามจังหวะ ทั้งสองคนเล่นดนตรีด้วยกัน

Scene 6 รับประทานอาหาร / ลานบ้านด้านล่าง / กลางวัน

47.ไกล

เด็กชนเครื่องดนตรีลงจากบ้าน

48.ปานกลาง

เด็กหัวของพระรูงพระรูง

49.ไกล

เด็กรีบหัวของไปที่รถ

Scene 7 รับประทานอาหาร / หน้าห้องอาจารย์ปู่ / กลางวัน

50.ใกล้

ครูเอี้ยงออกจากห้องปู่

51.ใกล้

ครูเอี้ยงโทรศัพท์

ครูเอี้ยง

ค่า..พี่แวว พี่มาตอนนี้ได้ไหม เอี้ยงจะพาเด็กๆไปประกวดแล้ว
พ่อยู่คนเดียว ยายอยู่ที่หัวเตียงนะคะ ค่ะๆ ขอขอบคุณมากค่ะ

52.ปานกลาง

ครูเอี้ยงรีบเดินตามเด็กออกไป

Scene 8 ประกวด ภายใน / หอประชุม / กลางวัน

53.ไกล

ผู้เข้าประกวดนั่งรอ

54.ปานกลาง

พิธีกรพูดเข้ารายการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิธีกร

ครับขอเสียงปรบมือให้วงดนตรีที่มาจากโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน
ด้วยครับความสามารถของน้องๆ ไม่ธรรมดาเลยนะครับ
สำหรับวงต่อไปนะครับเป็นวงดนตรีที่เป็นเจ้าภาพในการประกวดครั้งนี้
อีกทั้งยังไปคว้าแชมป์มาแล้วหลายเวที เชิญพบกับ
วงดนตรีเจ้าภาพ จากโรงเรียน เทศบาลบ้านตูมครับ

55.ไกล

ผู้ชมในหอประชุมปรบมือ

56.ปานกลาง

โรงเรียนเทศบาลบ้านตูมเดินอย่างเป็นระเบียบ

57.ใกล้

วงดนตรีเด็กๆ ศิษย์อาจารย์ปู่ มองตาม

58.ปานกลาง

อาจารย์เอียงพลอบ

ครูเอียง

ไม่เป็นไร ทำของเราให้ดีที่สุด ลู

59.ใกล้

ครูเอียงยิ้มให้ลูกศิษย์ของตน ทันใดนั้นก็มึนเสียงโทรศัพท์เรียกเข้า

ครูเอียง

คะ เดี่ยวนี้เลยเหรอคะ ค่ะจะรีบไปคะ

60.ปานกลาง

ครูเอียงสีหน้าเป็นกังวลและร้อนรนมาก หันไปหาเบน

ครูเอียง

เบน ครูฝากน้องด้วยนะ

61.ปานกลาง

ครูเอียงเดินออกไป

62.ไกล

วงเทศบาลบ้านตูมเริ่มการแสดง

63.ปานกลาง

นางรำรำเป็นแถว

64.ใกล้

นักดนตรีตั้งใจเล่นไม่มองคนดู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

65.ins

มือเล่นโปงกลาง พิณ โหวด แคน

66.ปานกลาง

การแสดงซำสลับเร็ว

67.ใกล้

กรรมการให้คะแนน

68.ปานกลาง

ผู้ชมมอง

69.ไกล

การแสดงใกล้จับ

70.ปานกลาง

ผู้ชมและกรรมการปรบมือ

71.ปานกลาง

พิธีกรกล่าวเข้าสู่วงสุดท้าย

พิธีกร

แห่ม สม่กับที่เป็นวงเจ้าภาพจริง ๆครับ สวยงามอลังการเหมือนเคย
เอาละครับ ตอนนีก็มาถึงวงดนตรีที่เป็นการแสดงรายการสุดท้ายของ
การประกวดครั้งนี้ เพื่อไม่เป็นการเสียเวลา เชิญทุกท่านพบกับ วงดนตรี
จากโรงเรียนเทศบาล บ้านกุดอ้อครับ

72.ไกล

เริ่มการแสดงนางรำเดินออกมาจากสองฝั่ง

73.ปานกลาง

นางรำแถวหน้ายิ้มสวยงาม

74.ปานกลาง

มือกลองตีอย่างสนุกสนาน

75.ใกล้

มือพิณเล่นโปงกลาง

76.ins

นักดนตรีเล่น พิณ โหวด แคน ฉิ่ง ฉาบ

77.ปานกลาง

นางรำ เช็งโปง

78.ใกล้

กรรมการเงยหน้าดู

79.ปานกลาง

คนดูชะเง้อมอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

80.ปานกลาง

ครูถ่ายรูป

81.ไกล

การแสดงใกล้จับ

82.ปานกลาง

เด็กเล็กๆ ฟ้อนรำตาม

83.ปานกลาง

กรรมการเคาะจังหวะตาม

84.ไกล

จบการแสดง เดินออกจากเวที เสียงปรบมือดัง

85. ปานกลาง

พิธีกรพูดเข้าการตัดสิน

พิธีกร

คุณผู้ชมครับ เวลานี้เป็นเวลาที่ทุกท่านรอคอย
ผลการประกวดอยู่ในมือของผมแล้วครับ และ
วงดนตรีที่ชนะเลิศการประกวดในปีนี้เป็น คือ

86.ปานกลาง

ผู้เข้าประกวดลู่

87.ใกล้

วิญญานอาจารย์ปู่เดินเข้ามาด้านหลังคนดู

88.ไกล

แทนสายตาอาจารย์ปู่มองไปที่เวที

89.ปานกลาง

พิธีกรประกาศผล

พิธีกร

คือ วงดนตรีที่มาจากโรงเรียน เทศบาลบ้านกุดอ้อครับ

90.ปานกลาง

เด็กๆกระโดดดีใจ

91.ใกล้

กรรมการปรบมือ

92.ปานกลาง

คนดูปรบมือดีใจ

93.ใกล้

อาจารย์ปู่มองแล้วยิ้มด้วยความชื่นชม

เฟด ต้า

จบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแยกย่อยบท

การแยกบทออกมาเป็นรายละเอียดปลีกย่อย เป็นหน้าที่ของผู้กำกับที่จะต้องทำ รายละเอียดในทุกๆ ฉาก โดยจัดบันทึกเป็นรายการนักแสดงและสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นในแต่ละ ซีควอนซ์ อุปกรณ์เครื่องมือ ของประกอบฉาก สถานที่ถ่ายทำที่ตรงตามบท ซึ่งเป็นงานขั้นแรกสุดของการเตรียมการถ่ายทำ โดยแยกออกเป็นแต่ละ Sequence แต่ละ Scene และแต่ละ Shot เพื่อนำมาใช้ในส่วนต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารแยกย่อยบท (BREAKDOWN SHEET) ครั้งที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SHEET : 1	ภายนอก	ภายใน	BREAKDOWN SHEET	
ชื่อเรื่อง : "คีตาจารย์ โปงกลางทางครู"		วันที่ 4 ม.ค. 2551	กลางวัน	
ผู้กำกับ : พาฝัน สิงห์สุวรรณ		สถานที่ : โรงเรียนเทศบาลกุต้อ		
PRODUCTION : -		เวลา : 13.00 น.		
ตัวแสดงหลัก	ตัวแสดงพิเศษ	CREW CALL : 12.00 น.		
ปู่,ย่า,วงกุต้อ	-	ฉาก	หน้า	
		1	1	
อุปกรณ์ประกอบฉาก		เหตุการณ์		
เครื่องดนตรี,จักยาน		เลิกเรียน		
อุปกรณ์ถ่ายทำ		เครื่องแต่งกาย		
กล้อง DV digital PANASONIC ขาตั้งกล้อง				
บันทึก :				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SHEET : 2	ภายนอก	ภายใน	BREAKDOWN SHEET	
ชื่อเรื่อง : "คีตาจารย์ โปงกลางทางครู"		วันที่ 4 ม.ค. 2551	กลางวัน	
ผู้กำกับ : พาฝัน สิงห์สุวรรณ		สถานที่ : บ้านปู่		
PRODUCTION : -		เวลา : 13.00 น.		
ตัวแสดงหลัก	ตัวแสดงพิเศษ	CREW CALL : 12.00 น.		
ปู่,ย่า,วงศ์อ้อ	-	ฉาก	หน้า	
		2	2	
อุปกรณ์ประกอบฉาก		เหตุการณ์		
เครื่องดนตรี, จักยาน		แม่คไปบ้านปู่		
อุปกรณ์ถ่ายทำ		เครื่องแต่งกาย		
กล้อง DV digital PANASONIC ขาตั้งกล้อง				
บันทึก :				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SHEET : 3	ภายนอก	ภายใน	BREAKDOWN SHEET	
ชื่อเรื่อง : "คีตาจารย์ โป่งกลางทางครู"		วันที่ 5 ม.ค. 2551	กลางวัน	
ผู้กำกับ : พาฝัน สิงห์สุวรรณ		สถานที่ : บ้านปู่		
PRODUCTION : -		เวลา : 7.30 น.		
ตัวแสดงหลัก	ตัวแสดงพิเศษ	CREW CALL : 7.00 น.		
ปู่,ย่า,วงกุดอ้อ	-	ฉาก	หน้า	
		3,4,5,6	3,4,5,6	
อุปกรณ์ประกอบฉาก		เหตุการณ์		
เครื่องดนตรี,จักรยาน,รถยนต์		บอกข่าว,ซ้อม,สอนแม่ค,ไปประกวด		
อุปกรณ์ถ่ายทำ		เครื่องแต่งกาย		
กล้อง DV digital PANASONIC ขาตั้งกล้อง				
บันทึก :				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SHEET : 4	ภายนอก	ภายใน	BREAKDOWN SHEET	
ชื่อเรื่อง : "คีตาจารย์ โปงกลางทางครู"			วันที่ 6 ม.ค. 2551	กลางวัน
ผู้กำกับ : พาฝัน สิงห์สุวรรณ			สถานที่ : หอประชุมศาลากลาง	
PRODUCTION : -			เวลา : 8.30 น.	
ตัวแสดงหลัก	ตัวแสดงพิเศษ	CREW CALL : 6.00 น.		
ปู่,ย่า,วงกุดอ้อ	เบียร์,กรรมการ,ครู, คนดู,วงอนุบาล	ฉาก	หน้า	
		7,10	7,8,9	
อุปกรณ์ประกอบฉาก		เหตุการณ์		
เครื่องดนตรี,โต๊ะ+ป้ายกรรมการ		ประกวดดนตรี		
อุปกรณ์ถ่ายทำ		เครื่องแต่งกาย		
กล้อง DV digital PANASONIC ขาตั้งกล้อง				
บันทึก :				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารแยกย่อยบท (BREAKDOWN SHEET) ครั้งที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SHEET : 1	ภายนอก	ภายใน	BREAKDOWN SHEET	
ชื่อเรื่อง : "คีตาจารย์ โปงกลางทางครู"		วันที่ 14 ก.พ. 2551	กลางวัน	
ผู้กำกับ : พาฝัน สิงห์สุวรรณ		สถานที่ : โรงเรียนเทศบาลบ้านตูม		
PRODUCTION : -		เวลา : 8.30 น.		
ตัวแสดงหลัก	ตัวแสดงพิเศษ	CREW CALL : 6.00 น.		
ครูเอียง,ปู่,วงแก่น ตูม	เบียร์,กรรมการ,ครู, คนดู,วงวัดกลาง	ฉาก	หน้า	
		1,2	6,7,8,9	
อุปกรณ์ประกอบฉาก		เหตุการณ์		
เครื่องดนตรี,โต๊ะ+ป้ายกรรมการ		ประภวดดนตรี		
อุปกรณ์ถ่ายทำ		เครื่องแต่งกาย		
กล้อง DV digital PANASONIC DVX102 ขาตั้งกล้อง				
บันทึก :				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SHEET : 2	ภายนอก	ภายใน	BREAKDOWN SHEET	
ชื่อเรื่อง : “คีตาจารย์ โปงกลางทางครู”		วันที่ 15 ก.พ. 2551	กลางวัน	
ผู้กำกับ : พาฝัน สิงห์สุวรรณ		สถานที่ : คุ้มวัฒนธรรม		
PRODUCTION : -		เวลา : 9.30 น.		
ตัวแสดงหลัก	ตัวแสดงพิเศษ	CREW CALL : 7.30 น.		
ปู่,วงแก่นตุม,ครู เอี้ยง	-	ฉาก	หน้า	
		3	3,4	
อุปกรณ์ประกอบฉาก		เหตุการณ์		
เครื่องดนตรี,โน้ตติดผนัง		ซ้อมดนตรี		
อุปกรณ์ถ่ายทำ		เครื่องแต่งกาย		
กล้อง DV digital PANASONIC DVX102 ขาตั้งกล้อง				
บันทึก :				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SHEET : 3	ภายนอก	ภายใน	BREAKDOWN SHEET	
ชื่อเรื่อง : “คีตาคารย์ โปงกลางทางครู”		วันที่ 15 ก.พ. 2551	กลางวัน	
ผู้กำกับ : พาฝัน สิงห์สุวรรณ		สถานที่ : คุ้มวัฒนธรรม		
PRODUCTION : -		เวลา : 16.30 น.		
ตัวแสดงหลัก	ตัวแสดงพิเศษ	CREW CALL : 14.00 น.		
ปู,วงแก่นตุ้ม	พิม	ฉาก	หน้า	
		4,5	4,5,6	
อุปกรณ์ประกอบฉาก		เหตุการณ์		
เครื่องดนตรี,โปงกลางที่เสา,โปงเล็ก		ซ้อมดนตรี,พิมคุยกับปู		
อุปกรณ์ถ่ายทำ		เครื่องแต่งกาย		
กล้อง DV digital PANASONIC DVX102 ขาตั้งกล้อง				
บันทึก :				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SHEET : 4	ภายนอก	ภายใน	BREAKDOWN SHEET	
ชื่อเรื่อง : "คีตาจารย์ โปงกลางทางครู"		วันที่ 15 ก.พ. 2551	กลางคืน	
ผู้กำกับ : พาฝัน สิงห์สุวรรณ		สถานที่ : คุ้มวัฒนธรรม		
PRODUCTION : -		เวลา : 16.30 น.		
ตัวแสดงหลัก	ตัวแสดงพิเศษ	CREW CALL : 14.00 น.		
ปู่,วงแก่นตุ้ม,ครู เอี้ยง	-	ฉาก	หน้า	
		Sequence Title	1	
อุปกรณ์ประกอบฉาก		เหตุการณ์		
เครื่องดนตรี,ไม้โปงกลาง 1 คู่		ซอมนดนตรี,ปู่ล้ม		
อุปกรณ์ถ่ายทำ		เครื่องแต่งกาย		
กล้อง DV digital PANASONIC DVX102 ขาตั้งกล้อง				
บันทึก :				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SHEET : 5	ภายนอก	ภายใน	BREAKDOWN SHEET	
ชื่อเรื่อง : "คีตาจารย์ โปงกลางทางครู"		วันที่ 16 ก.พ. 2551	กลางวัน	
ผู้กำกับ : พาฝัน สิงห์สุวรรณ		สถานที่ : คุ้มวัฒนธรรม		
PRODUCTION : -		เวลา : 9.30 น.		
ตัวแสดงหลัก	ตัวแสดงพิเศษ	CREW CALL : 7.30 น.		
ครูเอี้ยง, วงแก่นตุม		ฉาก	หน้า	
		6,7	6	
อุปกรณ์ประกอบฉาก		เหตุการณ์		
เครื่องดนตรี, มือถือ, กระเป๋า, กล้อง		ชนเครื่อง, ครูเอี้ยงตามเพื่อน		
อุปกรณ์ถ่ายทำ		เครื่องแต่งกาย		
กล้อง DV digital PANASONIC DVX102 ขาตั้งกล้อง				
บันทึก :				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SHEET : 6	ภายนอก	ภายใน	BREAKDOWN SHEET	
ชื่อเรื่อง : “คิตาจารย์ โปงกลางทางครู”		วันที่ 16 ก.พ. 2551	กลางวัน	
ผู้กำกับ : พาฝัน สิงห์สุวรรณ		สถานที่ : คุ้มวัฒนธรรม		
PRODUCTION : -		เวลา : 13.00 น.		
ตัวแสดงหลัก	ตัวแสดงพิเศษ	CREW CALL : 7.30 น.		
ครูเอี้ยง,วงแก่นตุม ,ปู่	พลอย,เบน	ฉาก	หน้า	
		1,2	1,2,3	
อุปกรณ์ประกอบฉาก		เหตุการณ์		
เครื่องดนตรี		ครูเอี้ยงเศร้า,ปู่แจ้งเรื่องประกวด		
อุปกรณ์ถ่ายทำ		เครื่องแต่งกาย		
กล้อง DV digital PANASONIC DVX102 ขาตั้งกล้อง				
บันทึก :				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารเรียกตัวนักแสดง (CALL SHEET) ครั้งที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CALL SHEET

วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2551
 ผู้กำกับ นางสาวพาฝัน สิงห์สุวรรณ
 เรื่อง “คีตาจารย์ โปงกลางทางครู”

SET#	SET	ฉาก	นักแสดงนำ	กลางวัน/ กลางคืน	บท/ หน้า	สถานที่ถ่าย ทำ
		1. เลิกเรียน 2. บ้านปู่	ปู่ ย่า วงกุดอ้อ	กลางวัน	1.2	โรงเรียน เทศบาล กุดอ้อ
นักแสดงสมทบ		แสดงเป็นตัวละคร		เวลาเข้าฉาก		
ครู	ครู	ฉากที่ 1 เวลา 15.00 น. ฉากที่ 2 เวลา 16.30 น.				
ทีมงาน					เวลาเข้าฉาก	
อรรรรณญา, พาฝัน, ขวัญแก้ว, บัณฑิต, ปรัชญา และทีมกล้อง					8.00 น.	
การเปลี่ยนแปลงกำหนดการ				สภาพอากาศและสภาพภูมิศาสตร์		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CALL SHEET

วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2551
 ผู้กำกับ นางสาวพาฝัน สิงห์สุวรรณ
 เรื่อง "คีตาจารย์ โปงกลางทางครู"

SET#	SET	ฉาก	นักแสดงนำ	กลางวัน/ กลางคืน	บท/ หน้า	สถานที่ถ่าย ทำ
		3.ความฝัน	ปู่	กลางวัน	3	บ้านปู่
		4.ฝึกซ้อม	ย่า		4	
		5.โปงกลาง	วงกุดอ้อ		5	
		6.รีบร้อน			6	
นักแสดงสมทบ	แสดงเป็นตัวละคร			เวลาเข้าฉาก		
-	-	-	-	ฉากที่ 3 เวลา	7.00	น.
				ฉากที่ 4 เวลา	8.30	น.
				ฉากที่ 5 เวลา	13.30	น.
				ฉากที่ 6 เวลา	16.30	น.
ทีมงาน					เวลาเข้าฉาก	
อรรรรณญา, พาฝัน, ชวัลญแก้ว, บัณฑิต, ปรีชญา และทีมกล้อง					7.00 น.	
การเปลี่ยนแปลงกำหนดการ				สภาพอากาศและสภาพภูมิศาสตร์		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CALL SHEET

วันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2551
 ผู้กำกับ นางสาวพาฝัน สิงห์สุวรรณ
 เรื่อง "คีตาจารย์ โปงกลางทางครู"

SET#	SET	ฉาก	นักแสดงนำ	กลางวัน/ กลางคืน	บท/ หน้า	สถานที่ถ่าย ทำ
		10. ประกวต	ปุ๋ ย่า วงกุดอ้อ	กลางวัน	7	หอประชุม
นักแสดงสมทบ		แสดงเป็นตัวละคร		เวลาเข้าฉาก		
วสุธร กรรมกร ครู วงวัดกลาง นักเรียน		เบียร์ กรรมกร ครู วงวัดกลาง คนดู		ฉากที่ 10 เวลา	8.00 น.	
		ทีมงาน			เวลาเข้าฉาก	
		อรรรรณูา,พาฝัน,ขวัญแก้ว,บัณฑิต,ปรีชญา และทีมกล้อง			8.00 น.	
		การเปลี่ยนแปลงกำหนดการ		สภาพอากาศและสภาพภูมิศาสตร์		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารเรียกตัวนักแสดง (CALL SHEET) ครั้งที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CALL SHEET

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551
 ผู้กำกับ นางสาวพาฝัน สิงห์สุวรรณ
 เรื่อง “คิตาจารย์ โป่งกลางทางครู”

SET#	SET	ฉาก	นักแสดงนำ	กลางวัน/ กลางคืน	บท/ หน้า	สถานที่ถ่าย ทำ
		8. ประกวอด	ครูเอี้ยง ปู่ วงแก่นตุ้ม	กลางวัน	6-9	โรงเรียน เทศบาล บ้านตุ้ม
นักแสดงสมทบ		แสดงเป็นตัวละคร		เวลาเข้าฉาก		
วสุธร กรรมการ ครู วงวัดกลาง นักเรียนบ้านตุ้ม		เบียร์ กรรมการ ครู วงวัดกลาง คนดู		ฉากที่ 8 เวลา	8.00 น.	
ทีมงาน					เวลาเข้าฉาก	
อรรรรณญา, พาฝัน, ชวัลญ์แก้ว, บัณฑิต, ปรีชญา และทีมกล้อง					8.00 น.	
การเปลี่ยนแปลงกำหนดการ				สภาพอากาศและสภาพภูมิศาสตร์		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CALL SHEET

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551
 ผู้กำกับ นางสาวพาฝัน สิงห์สุวรรณ
 เรื่อง “คีตาจารย์ โป่งกลางทางครู”

SET#	SET	ฉาก	นักแสดงนำ	กลางวัน/ กลางคืน	บท/ หน้า	สถานที่ถ่าย ทำ
		3.ฝึกซ้อม 4.เพลงอีกครั้ง 5.โป่ง Sequence Title	ครูเอี้ยง ปู่ วงแก่นตุ้ม	กลางวัน กลางคืน	3,4 4 5,6 1	คุ้มวัฒนธรรม
นักแสดงสมทบ		แสดงเป็นตัวละคร		เวลาเข้าฉาก		
-				ฉากที่ 1 เวลา	9.30 น.	
				ฉากที่ 4 เวลา	16.30 น.	
				ฉากที่ 5 เวลา	18.00 น.	
				Sequence Title เวลา	19.30 น.	
ทีมงาน					เวลาเข้าฉาก	
อรรรรณญา,พาฝัน,ขวัญแก้ว,บัณฑิต,ปรีชญา และทีมกล้อง					9.30 น.	
การเปลี่ยนแปลงกำหนดการ				สภาพอากาศและสภาพภูมิศาสตร์		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CALL SHEET

วันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551
 ผู้กำกับ นางสาวพาฝัน สิงห์สุวรรณ
 เรื่อง “คีตาจารย์ โปงกลางทางครู”

SET#	SET	ฉาก	นักแสดงนำ	กลางวัน/ กลางคืน	บท/ หน้า	สถานที่ถ่าย ทำ
		6. ไร่ร้อน	ครูเอี้ยง	กลางวัน	6	คุ้มวัฒนธรรม
		7. ไร่ร่น	ปู่		6	
		1. ความเศร้า	วงแก่นตุ้ม		1,2	
		2. ความฝัน			2,3	
นักแสดงสมทบ		แสดงเป็นตัวละคร		เวลาเข้าฉาก		
-				ฉากที่ 6 เวลา 9.30 น.		
				ฉากที่ 7 เวลา 10.30 น.		
				ฉากที่ 1 เวลา 13.00 น.		
				ฉากที่ 2 เวลา 14.30 น.		
		ทีมงาน			เวลาเข้าฉาก	
		อรรรรรญา, พาฝัน, ขวัญแก้ว, บัณฑิต, ปรีชญา และทีมกล้อง			9.30 น.	
		การเปลี่ยนแปลงกำหนดการ		สภาพอากาศและสภาพภูมิศาสตร์		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดการงบประมาณในการถ่ายทำภาพยนตร์ ครั้งที่ 1

งบประมาณ (Budget)			
เรื่อง “ คีตาจารย์ โปงกลางทางครู”			
การเตรียมการจำนวน		3 วัน	
การถ่ายทำในสถานที่จริง		1 วัน	
ลำดับที่	รายการ	งบประมาณที่ใช้	หมายเหตุ
1.	ค่าเทป Mini DV	600.-	
2.	ค่าตัดแปลงชุดอุปกรณ์ไฟ,เคเบิลในระบบ	200.-	
3.	ค่าอาหาร,เครื่องดื่ม	500.-	
4.	ค่าเดินทาง		
4.1	-ค่าเดินทางคณะทำงาน	1000.-	
4.2	-ค่าเดินทางนักแสดง		
5.	ค่าตอบแทนและของที่ระลึกนักแสดงเด็ก	1000.-	
6.	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด,อุปกรณ์ประกอบฉาก	200.-	
7.	ค่าตอบแทนสถานที่	500.-	
8.	ค่าบำบัด,รักษาพยาบาลคณะทำงาน/	200.-	
9.	ค่าตอบแทนนักแสดงผู้ใหญ่	500.-	
10.	ค่าเช่าอุปกรณ์ถ่ายทำ	1000.-	
รวมทั้งสิ้น		5700.-	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดการงบประมาณในการถ่ายทำภาพยนตร์ ครั้งที่ 2

งบประมาณ (Budget)			
เรื่อง “ คีตาจารย์ โปงกลางทางครู”			
การเตรียมการจำนวน		5 วัน	
การถ่ายทำในสถานที่จริง		3 วัน	
ลำดับที่	รายการ	งบประมาณที่ใช้	หมายเหตุ
1.	ค่าเทป Mini DV	800.-	
2.	ค่าตัดแปลงชุดอุปกรณ์ไฟ,เคเบิลในระบบ	400.-	
3.	ค่าอาหาร,เครื่องดื่ม	2,500.-	
4.	ค่าเดินทาง		
4.1	-ค่าเดินทางคณะทำงาน	4,000.-	
4.2	-ค่าเดินทางนักแสดง	2,000.-	
5.	ค่าตอบแทนและของที่ระลึกนักแสดงเด็ก	3,000.-	
6.	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด,อุปกรณ์ประกอบฉาก	1,000.-	
7.	ค่าตอบแทนสถานที่	2,000.-	
8.	ค่าบำบัด,รักษาพยาบาลคณะทำงาน/	500.-	
9.	ค่าตอบแทนนักแสดงผู้ใหญ่	1,500.-	
10.	ค่าเช่าอุปกรณ์ถ่ายทำ	10,000.-	
รวมทั้งสิ้น		27,700.-	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การคัดเลือกนักแสดง

การคัดเลือกนักแสดงที่ดี จะช่วยให้ภาพยนตร์ประสบความสำเร็จได้อย่างมาก ในการคัดเลือกนักแสดงมารับบทบาทเป็นตัวละครในภาพยนตร์นั้น ผู้กำกับควรทำการทดสอบบทก่อนทุกครั้ง เพราะผู้กำกับจะเป็นผู้ที่ใช้เวลากับนักแสดงมากกว่าฝ่ายอื่นๆ จึงต้องทำงานร่วมกันได้อย่างฉันทมิตร เพื่อให้ได้เนื้อหาที่สมบูรณ์ที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณานักแสดง สำหรับภาพยนตร์เรื่องนี้คือ

มีความสามารถในการเล่นดนตรีพื้นบ้านและการฟ้อนรำ

เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแสดงดนตรีพื้นบ้านล้วนๆ ดังนั้นเรื่องนี่จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการคัดเลือกนักแสดง ในการคัดเลือก จึงต้องคัดเลือกครั้งเดียวเป็นหมู่คณะ คือคัดเลือกทั้งวง เพราะในการนำไปใช้แล้วการแสดงของเด็กจะต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวจึงต้องเป็นวงดนตรีที่คุ้นเคย ใกล้เคียง และมีความสนิทสนมกัน อีกทั้งยังต้องมีทักษะในเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นของตนเองอย่างสูง

พูดภาษาถิ่นได้

นักแสดงต้องพูดภาษาอีสานได้ เพราะเหตุการณ์ทั้งหมดดำเนินอยู่ในวิถีอีสาน อีกทั้งเกิดอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น ภาษาอีสานยังเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ บ่งบอกและชี้เฉพาะเจาะจงทำให้คนจำได้ และมีความน่าสนใจ

นักแสดงเด็กควรมีอายุตั้งแต่ 7-12 ปี

เนื้อเรื่องต้องการเห็นการแสดงของเด็กๆ เพราะต้องการสื่อถึงความสดใสน่ารัก สมวัย แต่มีความสามารถและมีพลังทำสิ่งสวยงามและสร้างสรรค์ได้เหมาะสมตามวัย

ลักษณะของรูปร่าง

เช่น หน้าตา ร่างกาย ภาษา การเคลื่อนไหวร่างกาย สุ่มเสียง บุคลิก ข้อจำกัดทางด้านสรีระของนักแสดงในงานภาพยนตร์ เป็นเรื่องที่สามารถหลีกเลี่ยงได้ โดยการกำหนดมุขล้อ หรือขนาดภาพช่วย นักแสดงควรมีโครงหน้าที่มีแนวของการแสดงออก โดยเฉพาะที่ดวงตา และริมฝีปาก ไม่จำเป็นต้องหล่อหรือสวย แต่ควรเป็นคนที่ถ่ายภาพแล้วดูดี

มีความเป็นธรรมชาติ

มีความเชื่อมั่น การเข้าสังคม ความดูดี การตอบสนองมีจังหวะ มีพลัง ควรมีการแสดงออกที่เป็นธรรมชาติ ดูเป็นพิมพ์เดียวกันกันตัวละคร ภาพลักษณ์ที่สามารถสะท้อนลักษณะของตัวละคร จังหวะ ลีลา ความได้สัดส่วนในภาพ กำลังความสามารถ ความกระปรี้กระเปร่า ความเป็นกันเอง เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบคัดเลือกรักแสดง ครั้งที่ 1

ภาพที่ 4.1 อาจารย์ปู่ อลงกต คำโสภา

ชื่อ	อลงกต คำโสภา	ชื่อเล่น	อลงกต
สัญชาติ	ไทย	อายุ	75 ปี
อาชีพ	ข้าราชการเกษียณ	ศาสนา	พุทธ
สีผม	ดำ		
ที่อยู่	-		
เบอร์โทรศัพท์	089-2799200		
รับบท	อาจารย์ปู่		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบคัดเลือกนักแสดง ครั้งที่ 1

ภาพที่ 4.2 อาจารย์ยา พิทัย คลภักดี

ชื่อ	พิทัย คลภักดี	ชื่อเล่น	พิทัย
สัญชาติ	ไทย	อายุ	65 ปี
อาชีพ	ข้าราชการเกษียณ	ศาสนา	พุทธ
สีผม	ดำ		
ที่อยู่	-		
เบอร์โทรศัพท์	081-0498479		
รับบท	อาจารย์ยา		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบคัดเลือกนักแสดง ครั้งที่ 2

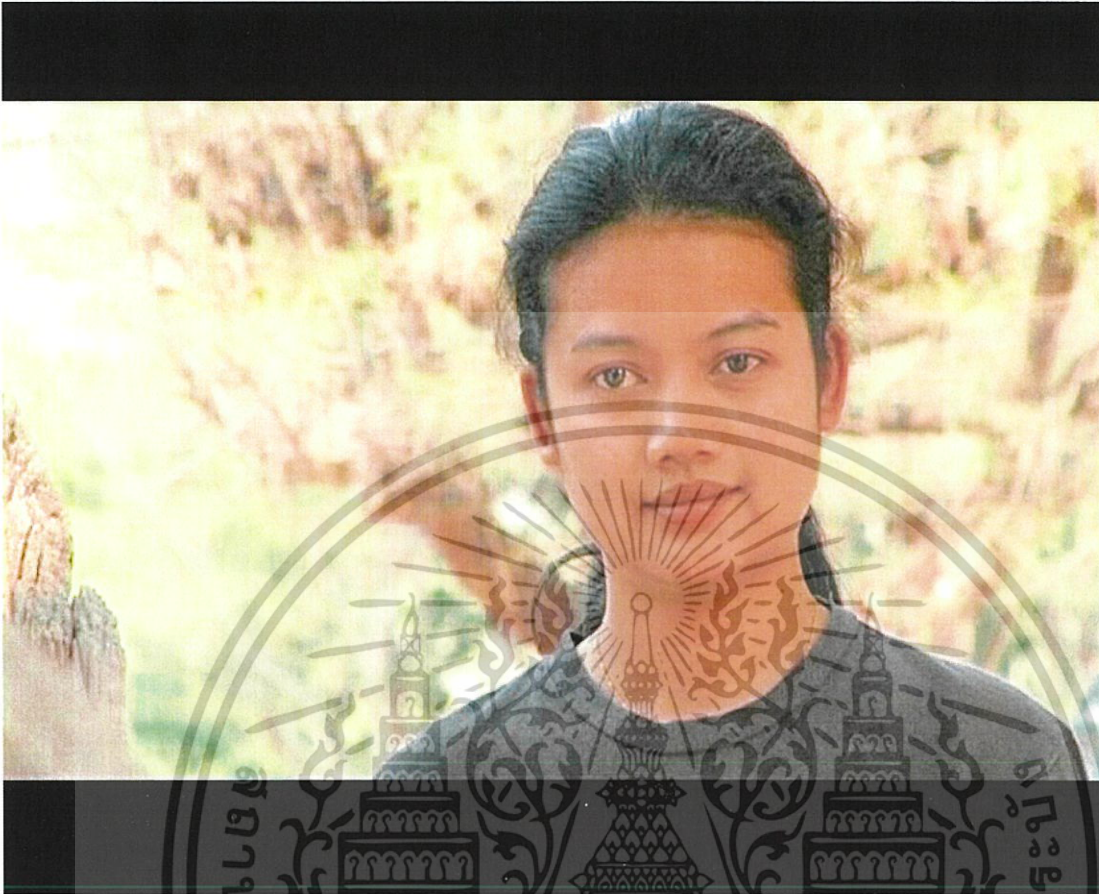

ภาพที่ 4.3 อาจารย์สันติ จักรเสน

ชื่อ	สันติ จักรเสน	ชื่อเล่น	สันติ
สัญชาติ	ไทย	อายุ	65 ปี
อาชีพ	ข้าราชการเกษียณ	ศาสนา	พุทธ
สีผม	ดำ		
ที่อยู่	179 หมู่ 6 ตำบลบ้านเปิด อ.เมือง จ.ขอนแก่น		
เบอร์โทรศัพท์	043-238776		
รับบท	อาจารย์ปู่		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบคัดเลือกนักแสดง ครั้งที่ 2

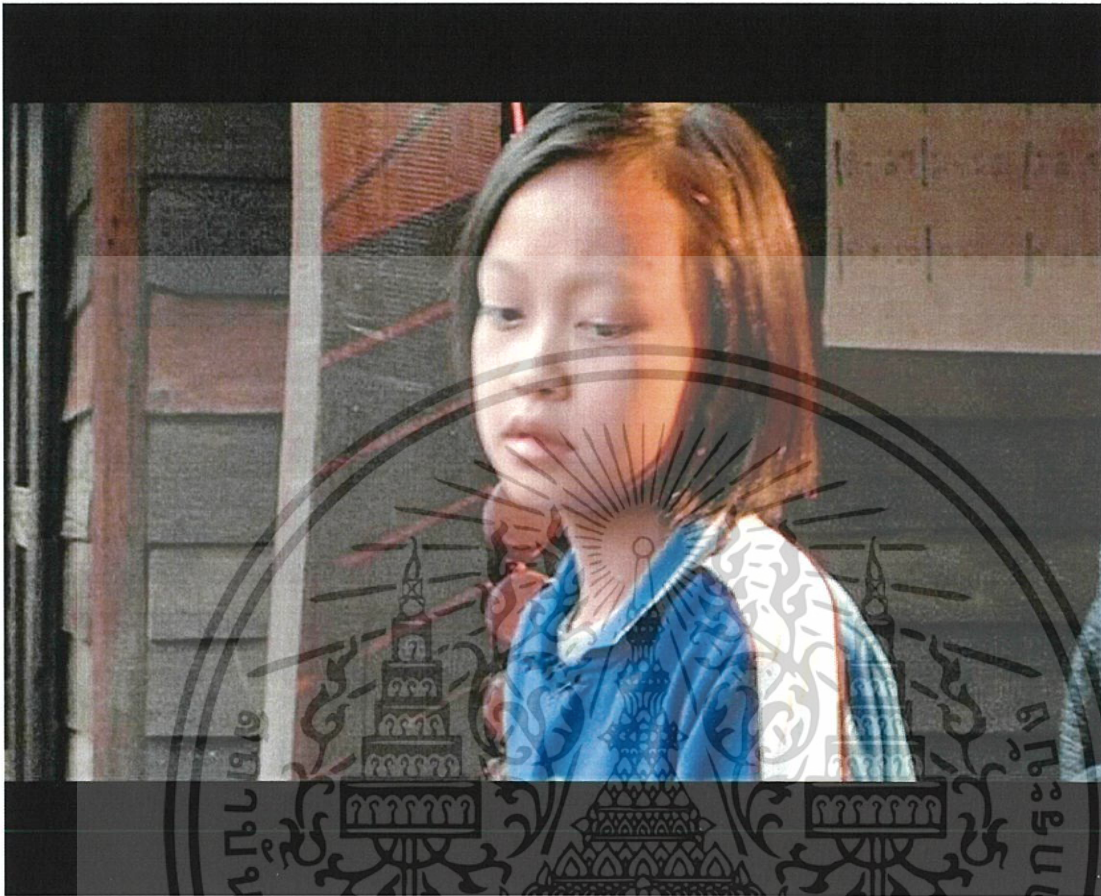

ภาพที่ 4.4 อาจารย์บุษบา คนยงค์

ชื่อ	บุษบา คนยงค์	ชื่อเล่น	นกเอี้ยง
ว.ด.ปเกิด	30 เมษายน 2523	อายุ	28 ปี
สัญชาติ	ไทย	ศาสนา	พุทธ
อาชีพ	รับราชการ		
สีผม	ดำ		
ที่อยู่	65/2 หมู่ 2 ตำบลพระลับ อ.เมือง จ.ขอนแก่น		
เบอร์โทรศัพท์	084-5442476		
รับบท	ครูเอี้ยง		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบคัดเลือกนักแสดง ครั้งที่ 2

ภาพที่ 4.5 ด.ญ.จุฑาทิพย์ วรรณยศ

ชื่อ	ด.ญ.จุฑาทิพย์ วรรณยศ	ชื่อเล่น	พิม
ว.ด.ปเกิด	18 สิงหาคม 2543	อายุ	11ปี
สัญชาติ	ไทย	ศาสนา	พุทธ
อาชีพ	นักเรียน		
สีผม	ดำ		
ที่อยู่	245/2 ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น		
เบอร์โทรศัพท์	043-252544		
รับบท	พิม		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานที่ถ่ายทำ

ในครั้งแรกข้าพเจ้าเลือกสถานที่ถ่ายทำอยู่แถบชานเมืองจังหวัดกาฬสินธุ์ เนื่องจากมีสภาพพื้นที่ตรงตามความต้องการของเนื้อเรื่องอีกทั้ง สะดวกต่อการเดินทางของนักแสดงทั้งหมด

ภาพที่ 4.6 บ้านชานเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ภาพที่ 4.7 โรงเรียนบ้านกุดอ้อ

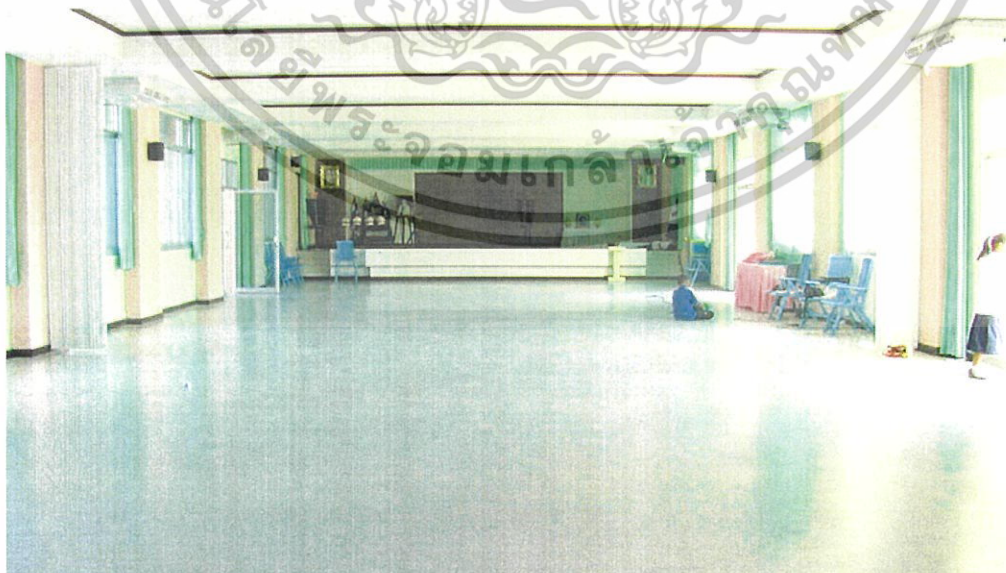
ภาพที่ 4.8 เวที ม.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในครั้งที่ 2 ข้าพเจ้าเลือกจังหวัดขอนแก่น เป็นสถานที่เกิดเหตุทั้งหมด เนื่องจากมีความเหมาะสมทางด้านกายภาพ มีลักษณะตรงตามที่เหตุการณ์และเนื้อเรื่องต้องการ อีกทั้งยังเป็นภูมิลำเนาของข้าพเจ้าเอง ทำให้มีความสะดวกในการเดินทางและการทำงาน เหตุการณ์ส่วนใหญ่ เกิดที่บ้านของตัวละครอาจารย์ปู่ในเรื่อง ซึ่งข้าพเจ้ากำหนดลักษณะเป็นบ้านไม้นอกเมืองหลังหนึ่ง ในหมู่บ้านแถบชานเมืองของจังหวัดขอนแก่น

ภาพที่ 4.9 คุ่มวัฒนธรรมโรงเรียนนครขอนแก่น

ภาพที่ 4.10 เวทีโรงเรียนเทศบาลบ้านต๋อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

การถ่ายทำภาพยนตร์

หัวใจสำคัญของขั้นตอนนี้ คือ ความมีสติและจดจ่อกับงาน ในการทำงานจริง แม้ว่าแผน
ที่วางไว้จะรอบคอบเพียงไร ผู้กำกับภาพยนตร์ต้องเตรียมตัวให้พร้อม เพราะสามารถเกิดปัญหา
ขึ้นได้ทุกเมื่อ สิ่งที่คุณกำกับควรปฏิบัติ คือ การควบคุมสติและค่อยๆ จัดการกับปัญหาเฉพาะ
หน้าให้ดีที่สุดและรอบคอบ เพื่อให้การทำงานดำเนินต่อไปได้

การกำกับการแสดง

ผู้กำกับเป็นจุดศูนย์กลางของการทำงาน มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจ และต้อง
รับผิดชอบในงานต่างๆ ค่อนข้างหลากหลาย รวมไปถึงการให้คำปรึกษาแก่ฝ่ายต่างๆ ด้วย อีกทั้ง
ทั้งยังเป็นผู้เรียบเรียง กำกับการแสดง เป็นผู้ตัดสินใจเลือกใช้ส่วนประกอบต่างๆ เพื่อการสื่อ
ความหมาย เป็นผู้รับผิดชอบต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์การผลิต และบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพยนตร์เรื่องนี้เน้นความเป็นธรรมชาติของทั้งสถานที่และนักแสดง โดยวางแผน
ตั้งแต่ขั้นตอนคัดเลือกนักแสดงแล้วว่า นักแสดงจะต้องเป็นบุคคลที่มีความเป็นธรรมชาติ การ
แสดงดูสมจริง ไม่เสแสร้งและซัดตา อีกทั้งยังเลือกนักแสดงที่เหมาะสมกับวัย คือเป็นวัยเดียวกัน
กับตัวละครในเรื่อง เมื่อถ่ายทำจริง การกำกับก็ไม่ได้มีความสำคัญมาก เหมือนให้นักแสดงเล่น
เป็นตัวเอง ผู้กำกับมีหน้าที่อธิบาย ชี้แจงแค่ มากไปน้อยไป เพิ่มนิด ลดหน่อย แต่ในส่วนของ
การแสดงออก ได้แนะนำให้นักแสดงไปคิดเป็นการบ้าน ซึ่งนักแสดงก็สามารถทำได้เป็นที่น่า
พอใจ อีกทั้งอารมณ์ของหนังก็ไม่เอื้อให้การแสดงออกมาในลักษณะเหนือจริง หรือเกินความจริง
มากไป หน้าที่ของผู้กำกับในส่วนนี้ จึงเป็นการดูเบื้องงานโดยรวมมากกว่าที่จะเจาะจงเข้มงวด
กับนักแสดง สิ่งที่ยากที่สุดของการกำกับนักแสดง น่าจะเป็นการกำกับนักแสดงเด็ก ซึ่งมี
จำนวนที่มากเนื่องจากเด็กมีสมาธิและเวลาในการสนใจสิ่งต่างๆ สั้นกว่าผู้ใหญ่ จึงต้องคอย
ควบคุมให้นักแสดงจดจ่อกับงาน และไม่รบกวนนักแสดงคนอื่น

การกำกับภาพ

ความสำเร็จของภาพยนตร์ส่วนหนึ่งเกิดจากการเตรียมความพร้อมที่ดีในการกำกับภาพ
ซึ่งต้องมีมุมมองและความเข้าใจกับบทภาพอย่างชัดเจน

เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาพยนตร์แนวรามา ที่ต้องการนำเสนอเพียงแค
ความสัมพันธ์ของอาจารย์ปู่และลูกศิษย์ตัวเล็ก ๆ จึงไม่เน้นความหวือหวา หรือความตื่นเต้นของ
มุมกล้องในฉากที่บ้านของครู การวางตำแหน่งกล้อง การถ่าย จึงเป็นไปอย่างเรียบง่าย โดยถ่าย
เพื่อเก็บภาพรวมทั้งหมดก่อน แล้วจึงเจาะ insert ใน shot สำคัญๆ ย่อยตามความเหมาะสม แต่
ฉากที่ต้องการเน้นความยิ่งใหญ่คือฉากการประกวด ที่ต้องมีการวางแผนการถ่ายทำอย่าง

ละเอียด

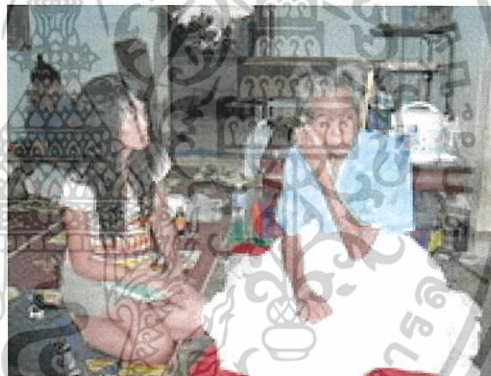
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพเบื้องหลัง การหาข้อมูล
ภาพยนตร์เรื่อง “คีตาจารย์ โปงกลางทางครู”

สัมภาษณ์ ครูอลงกต คำโสภา

เยี่ยมอาจารย์เปลื้อง
(เดิมตั้งใจไปศึกษาข้อมูล)

สนทนากับอาจารย์ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์
กาฬสินธุ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพเบื้องหลัง (ครั้งที่ 1)
ภาพยนตร์เรื่อง “คีตาจารย์ โปงกลางทางครู”

จากแม่คขี่จักรยานกลับ

จากเรียนชั่วโมงสุดท้าย

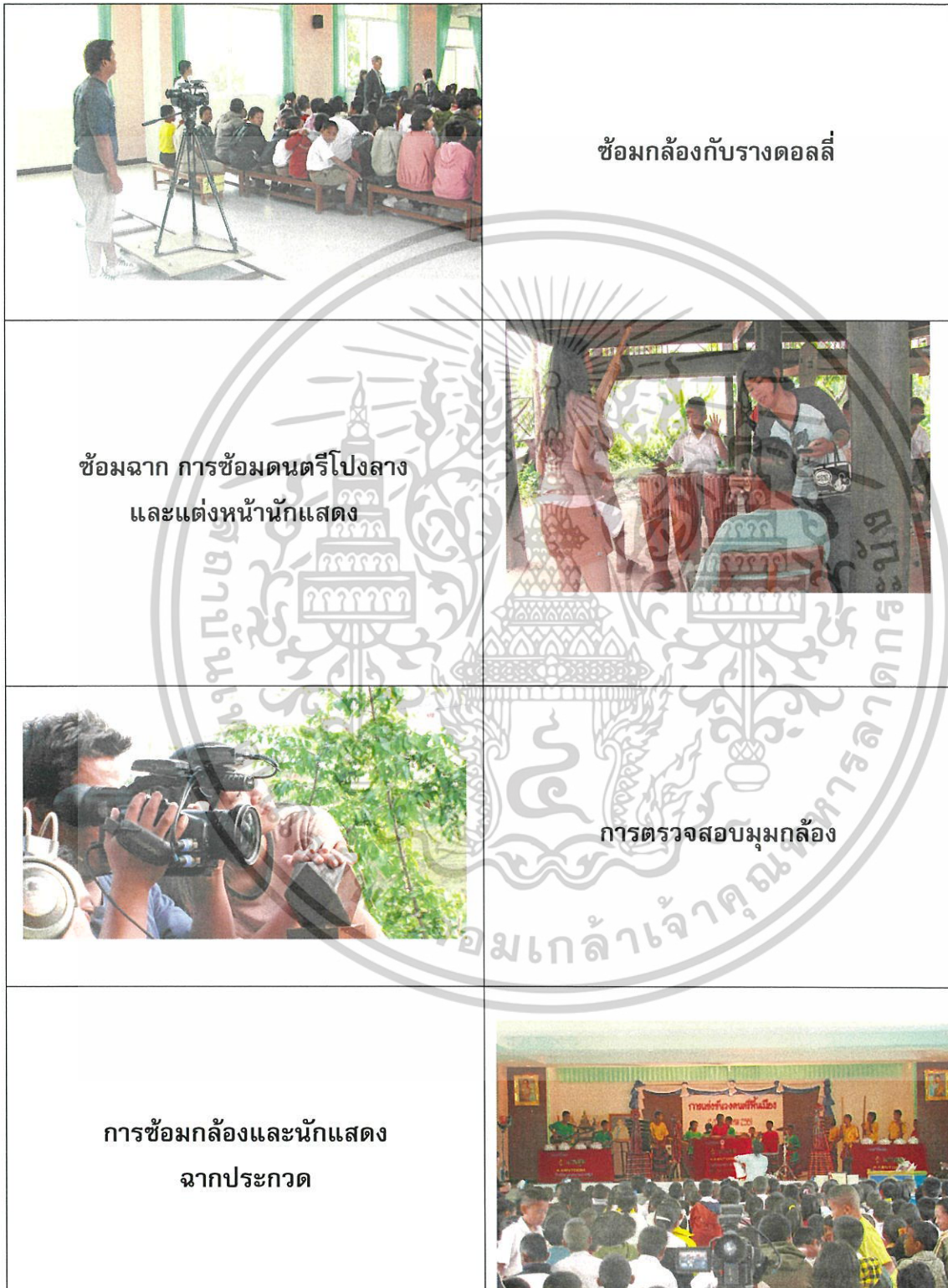
จากหลังเลิกเรียน

ซ้อมวางตำแหน่งการเดินทางของนักแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพเบื้องหลัง (ครั้งที่ 2)
ภาพยนตร์เรื่อง “คีตาจารย์ โปงกลางทางครู”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

งานหลังการถ่ายทำภาพยนตร์

การตัดต่อและลำดับภาพ

การถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องนี้ ใช้ฟูตเทจรวมทั้งหมด 4 ชั่วโมง จึงต้องเริ่มกระบวนการทำงานจาก การเลือกภาพ นำมาลำดับ เรียบเรียง ตัดส่วนที่ไม่จำเป็นออก แต่ในการส่วนถ่ายทำก็มีปัญหาอยู่บ้าง ทำให้ภาพที่ได้มาไม่ครบถ้วนตามที่ต้องการ เมื่อถึงกระบวนการตัดต่อ จึงจำเป็นต้องนำส่วนที่มีมาร้อยเรียงใหม่ เรียกได้ว่า แก้ปัญหาเฉพาะหน้าอีกครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับภาพที่มีอยู่

การเล่าเรื่อง เป็นไปด้วยความเรียบง่ายโดยเล่าเรียงตามลำดับเหตุการณ์ 1,2,3 เพราะความสำคัญและน่าสนใจของเรื่องไปอยู่ที่นักแสดงและเหตุการณ์มากกว่า เริ่มจาก ค่อยๆ เปิดเรื่องให้เห็นสถานที่ ให้คนดูได้ทำความรู้จักตัวละครทีละตัว เห็นพัฒนาการของตัวละคร เห็นพัฒนาการของความสัมพันธ์ ไปเรื่อยๆ จนถึงฉากสำคัญและคลี่คลาย โดยเล่าในมุมมองของผู้สังเกตการณ์

แนวคิดและการตัดต่อภาพ

1. การตัดต่อลำดับภาพแบบหยาบ (Rough cut)

เป็นการจัดเรียงภาพและเสียงไปตามลำดับบทภาพยนตร์ เพื่อดูภาพรวมหรือเรื่องราวทั้งหมด โดยไม่เน้นจังหวะ (Rhythm) และเวลา (Timing) อีกทั้งยังดูความเหมาะสมด้วยว่า ส่วนใดควรเก็บไว้ ส่วนใดควรตัดออก เมื่อเห็นว่าส่วนใดไม่สมบูรณ์หรือขาดหายไป ซึ่งมีผลต่อเรื่องราวก็ควรจดบันทึกไว้ เพื่อทำการถ่ายซ่อมหรือถ่ายทำเพิ่มเติม

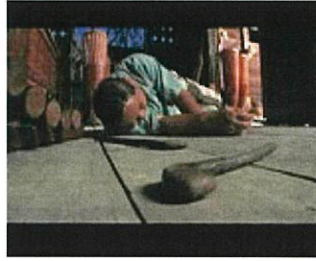
ในการตัดต่องานด้วยคอมพิวเตอร์สิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้ คือความเสียหายของข้อมูลดังนั้นในการตัดต่อแบบหยาบ ผู้กำกับควรบันทึกหรือสำเนาไฟล์ที่เรียบเรียงไว้ตามลำดับครั้งไว้ อาจใช้ลำดับหรือวันที่กำกับเพื่อไม่ให้เกิดความสับสน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงการตัดต่อ ลำดับภาพหยาบ (Rough Cut)

6.2.1

6.2.2

6.2.3

6.2.4

6.2.5

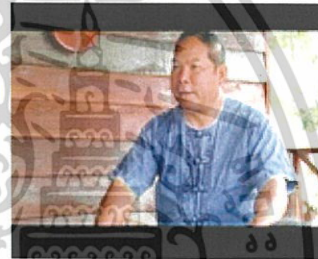
6.2.6

6.2.7

6.2.8

6.2.9

6.2.10

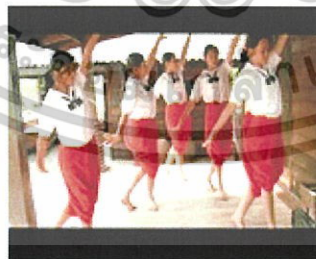
6.2.11

6.2.12

6.2.13

6.2.14

6.2.15

6.2.16

6.2.17

6.2.18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงการตัดต่อ ลำดับภาพหยาบ (Rough Cut)

6.2.19

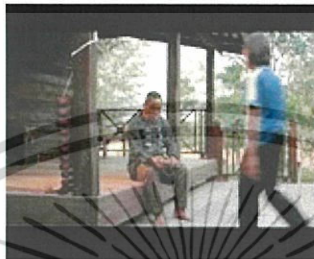
6.2.20

6.2.21

6.2.22

6.2.23

6.2.24

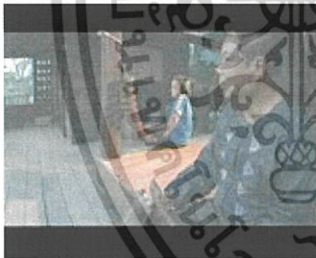
6.2.25

6.2.26

6.2.27

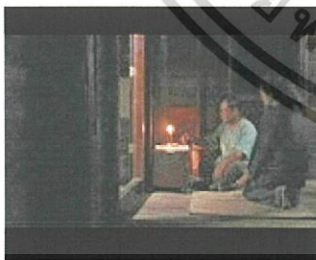
6.2.28

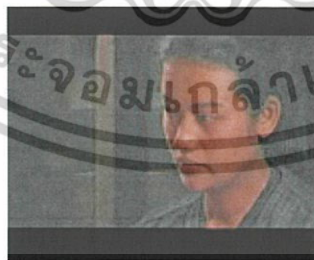
6.2.29

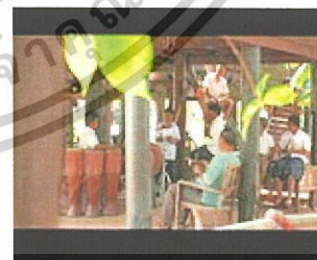
6.2.30

6.2.31

6.2.32

6.2.33

6.2.34

6.2.35

6.2.36

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงการตัดต่อ ลำดับภาพหายาบ (Rough Cut)

6.2.37

6.2.38

6.2.39

6.2.40

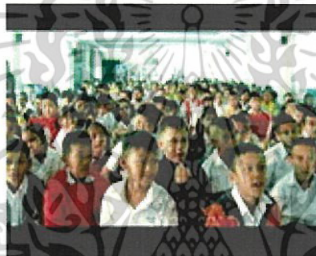
6.2.41

6.2.42

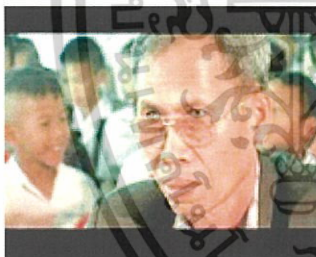
6.2.43

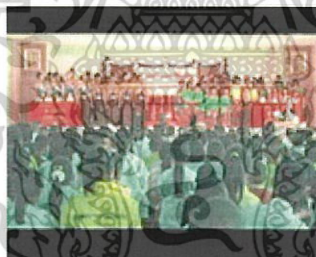
6.2.44

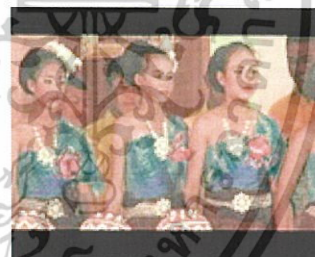
6.2.45

6.2.46

6.2.47

6.2.48

6.2.49

6.2.50

6.2.51

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

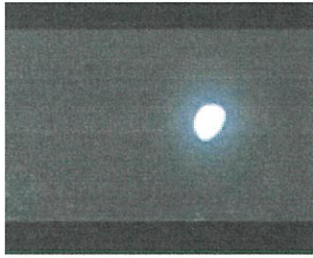
2. การตัดต่อภาพละเอียด (Fine Cut)

การตัดต่อในขั้นสุดท้ายนั้นเป็นการตัดต่อลำดับเรื่องราวอย่างละเอียด โดยให้ความสำคัญกับรายละเอียดทุกสิ่งทุกอย่างในภาพยนตร์ รวมถึงการเพิ่มเติมหรือถอดภาพออกเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และลงตัวมากที่สุด ขั้นตอนนี้บทบาทของผู้กำกับมีความสำคัญมากในการควบคุมและชี้แจงกับทีมงาน เนื่องจากผู้กำกับเป็นผู้เห็นเรื่องราวในภาพยนตร์มากกว่าใคร่ดั่งภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงการตัดต่อ ลำดับภาพละเอียด (Fine Cut)

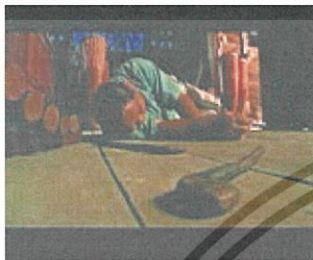
6.2.2.1

6.2.2.2

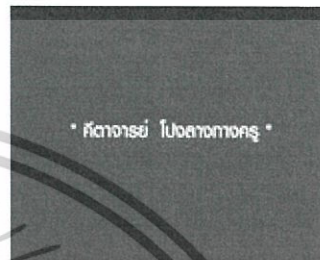
6.2.2.3

6.2.2.4

6.2.2.5

6.2.2.6

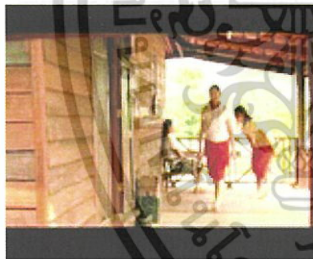
6.2.2.7

6.2.2.8

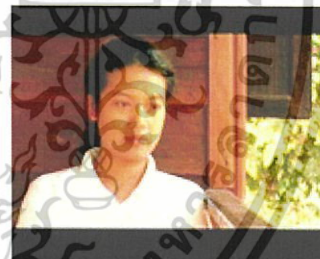
6.2.2.9

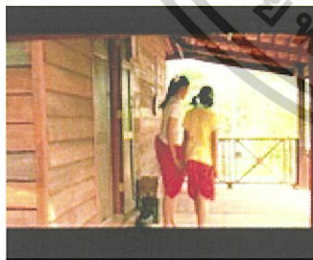
6.2.2.10

6.2.2.11

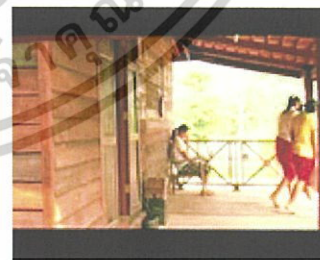
6.2.2.12

6.2.2.13

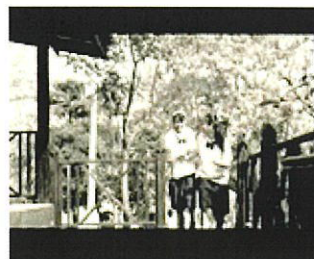
6.2.2.14

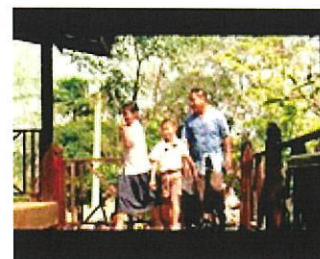
6.2.2.15

6.2.2.16

6.2.2.17

6.2.2.18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงการตัดต่อ ลำดับภาพละเอียด (Fine Cut)

6.2.2.19

6.2.2.20

6.2.2.21

6.2.2.22

6.2.2.23

6.2.2.24

6.2.2.25

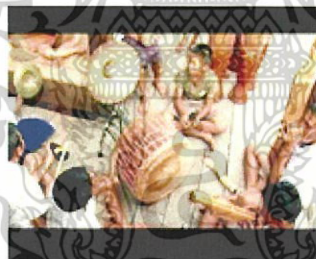
6.2.2.26

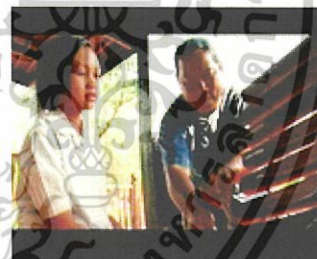
6.2.2.27

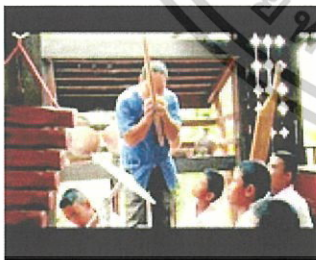
6.2.2.28

6.2.2.29

6.2.2.30

6.2.2.31

6.2.2.32

6.2.2.33

6.2.2.34

6.2.2.35

6.2.2.36

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงการตัดต่อ ลำดับภาพละเอียด (Fine Cut)

6.2.2.37

6.2.2.38

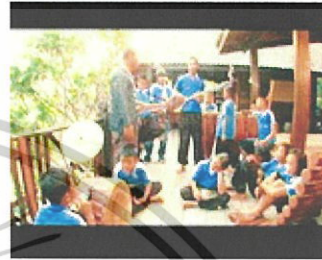
6.2.2.39

6.2.2.40

6.2.2.41

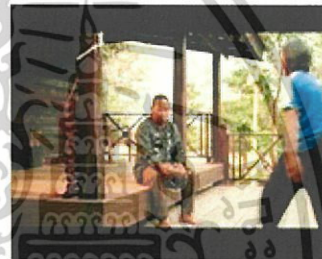
6.2.2.42

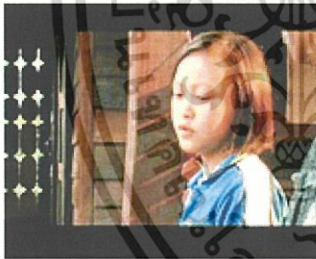
6.2.2.43

6.2.2.44

6.2.2.45

6.2.2.46

6.2.2.47

6.2.2.48

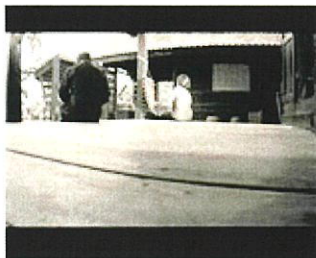
6.2.2.49

6.2.2.50

6.2.2.51

6.2.2.52

6.2.2.53

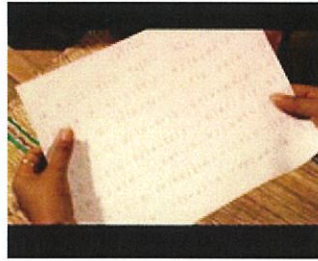
6.2.2.54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงการตัดต่อ ลำดับภาพละเอียด (Fine Cut)

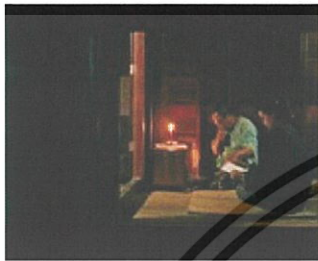
6.2.2.55

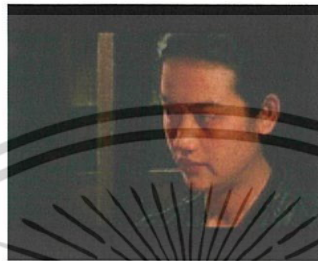
6.2.2.56

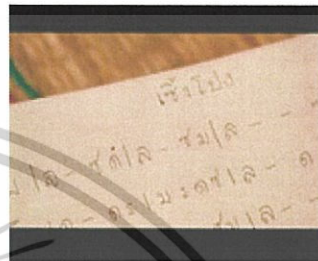
6.2.2.57

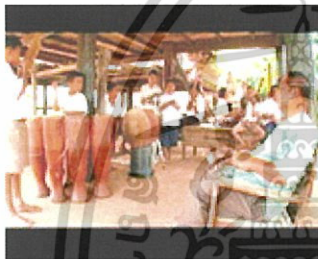
6.2.2.58

6.2.2.59

6.2.2.60

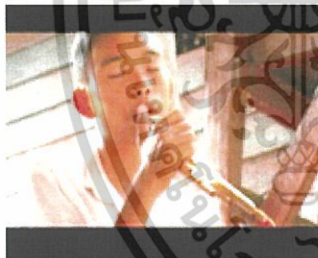
6.2.2.61

6.2.2.62

6.2.2.63

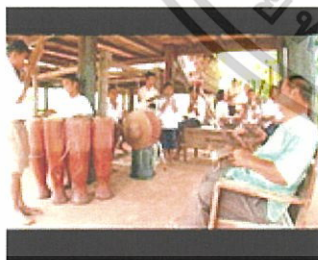
6.2.2.64

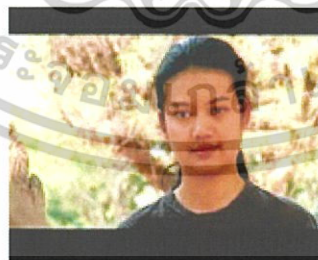
6.2.2.65

6.2.2.66

6.2.2.67

6.2.2.68

6.2.2.69

6.2.2.70

6.2.2.71

6.2.2.72

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงการตัดต่อ ลำดับภาพละเอียด (Fine Cut)

6.2.2.73

6.2.2.74

6.2.2.75

6.2.2.76

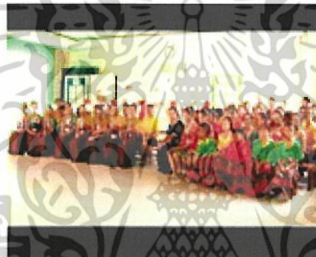
6.2.2.77

6.2.2.78

6.2.2.79

6.2.2.80

6.2.2.81

6.2.2.82

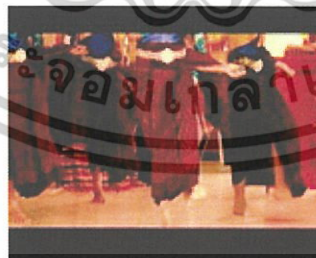
6.2.2.83

6.2.2.84

6.2.2.85

6.2.2.86

6.2.2.87

6.2.2.88

6.2.2.89

6.2.2.90

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงการตัดต่อ ลำดับภาพละเอียด (Fine Cut)

6.2.2.91

6.2.2.92

6.2.2.93

6.2.2.94

6.2.2.95

6.2.2.96

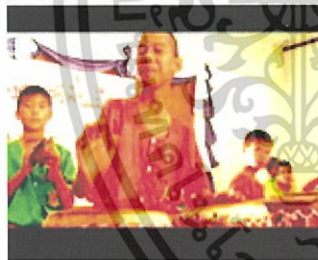
6.2.2.97

6.2.2.98

6.2.2.99

6.2.2.100

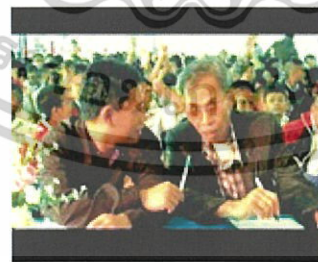
6.2.2.101

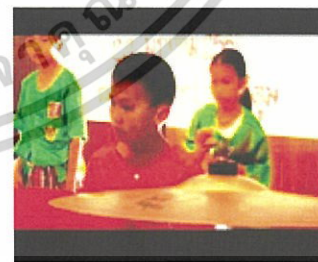
6.2.2.102

6.2.2.103

6.2.2.104

6.2.2.105

6.2.2.106

6.2.2.107

6.2.2.108

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงการตัดต่อ ลำดับภาพละเอียด (Fine Cut)

6.2.2.109

6.2.2.110

6.2.2.111

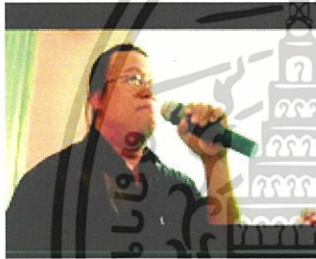
6.2.2.112

6.2.2.113

6.2.2.114

6.2.2.115

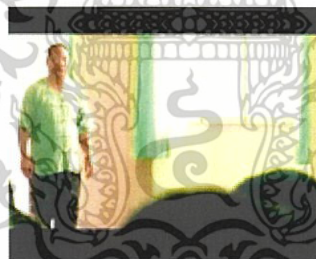
6.2.2.116

6.2.2.117

6.2.2.118

6.2.2.119

6.2.2.120

6.2.2.121

6.2.2.122

6.2.2.123

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวคิดและขั้นตอนการลำดับเสียง

ในการกำกับภาพยนตร์นั้นการเตรียมการเรื่องเสียง ควรต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบตั้งแต่ระดับการถ่ายทำ มิฉะนั้นจะเกิดปัญหาอย่างยิ่งในขั้นตอนการตัดต่อเสียง เนื่องจากการแก้ไขเรื่องเสียงมีความยุ่งยากเช่นเดียวกับการแก้ไขเรื่องภาพ ผู้กำกับจึงควรมีทีมงานที่คอยตรวจสอบระบบการบันทึกเสียงระหว่างการถ่ายทำตลอดเวลา เนื่องจากคุณภาพของเสียงนั้นมีผลต่อการสื่อถึงเรื่องราว อารมณ์และสร้างบรรยากาศ ตลอดจนเป็นส่วนสำคัญในการอธิบายหรือเล่าเรื่องประกอบผสมผสานไปกับภาพเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์

การตัดต่อลำดับเสียง (Sound post -production)

เสียงที่ใช้ในภาพยนตร์ ประกอบไปด้วยเสียงหลายประเภท เช่น เสียงประกอบ เสียงดนตรีเสียงคำร้อง เสียงบรรยายและเสียงสนทนา ซึ่งเสียงแต่ละประเภทควรนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันการใช้เสียงให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน ถือเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความมีชีวิตชีวา มีความผสมกลมกลืน ซึ่งจะช่วยสร้างเสริมจินตนาการให้กับผู้ชมได้อีกด้วย เสียงประกอบช่วยให้ภาพยนตร์ดูสมจริงและเป็นธรรมชาติมากยิ่งขึ้น แต่เสียงที่นำมาประกอบภาพยนตร์นั้นต้องสอดคล้องกับภาพที่น่าเสนอ การสร้างเสียงให้ดูสมจริง ผู้กำกับอาจมีทางเลือกที่อาจใช้เสียงขณะถ่ายทำภาพยนตร์หรืออาจใช้เทคนิคอื่นเพื่อผลิตหรือสร้างเสียงเลียนแบบให้ดูน่าเชื่อถือสมจริงขึ้นเองก็ได้

นอกจากจะใช้เสียงประกอบในการช่วยให้ภาพดูสมจริงแล้ว เสียงประกอบยังช่วยสื่อถึงสถานที่โดยไม่จำเป็นต้องเห็นบรรยากาศทั้งหมด เช่น ได้ยินเสียงจอบแฉ เสียงเรียกร้องให้ซื้อสินค้า เสียงทะเลาะกันของแม่ค้าก็รู้ได้ทันทีว่าเป็นตลาด และถ้ามีเสียงเดียวกันที่มีเสียงของแม่ค้ายังมีเสียงของนกร้องก็ยังคงแสดงลงเวลาเข้าได้อีกด้วย เสียงประกอบยังมีส่วนช่วยทำหน้าที่เชื่อมฉากต่าง ๆ เข้าด้วยกันอีกด้วย ทำให้จินตนาการของผู้ชม ต่อเนื่องกันไปโดยไม่ขาดตอน เสียงที่ใช้ประกอบภาพยนตร์ แบ่งออกได้ 3 ลักษณะ คือ

1. เสียงประกอบที่อยู่ในฉาก (location sound) เป็นเสียงประกอบที่แหล่งเสียงปรากฏอยู่ในภาพด้วย เป็นเสียงที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
2. เสียงประกอบที่อยู่นอกฉาก (background sound ambience sound) เป็นเสียงประกอบที่แหล่งเสียงไม่ปรากฏอยู่ในฉากมักเป็นเสียงบรรยากาศโดยรอบของฉากเหตุการณ์ แม้จะไม่เห็นแหล่งเสียงในภาพก็สามารถทราบได้ว่าแหล่งเสียงคืออะไร
3. เสียงประกอบที่สร้างขึ้น (artificial sound) เป็นเสียงที่สร้างขึ้นภายหลังจากการถ่ายทำเกิดจากเครื่องมือทางเลคทอนิกส์หรือการแปลงเสียงธรรมชาติให้ผิดไปจากเดิม เช่น การเร่ง/ลดความเร็วของเสียงที่บันทึกไว้ นิยมใช้เสียงชนิดนี้ใน ภาพยนตร์แนวจินตนาการและแนววิทยาศาสตร์ รวมถึงภาพยนตร์ที่มีฉากอภินิหารเหนือธรรมชาติ

เสียงในภาพยนตร์เรื่อง “คีตาจารย์ โปงกลางทางครู” นี้เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในภาคอีสาน นอกจากเสียงจริงของตัวละคร ระหว่างการถ่ายทำแล้ว ช่างเขายังเลือกใช้เสียงประกอบที่สร้างขึ้น เป็นเสียงบทเพลงที่บรรเลงด้วยเครื่องดนตรีอีสาน คือ โปงกลาง พิณ และแคนในงานเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งหมด ซึ่งบันทึกชิ้นใหม่ โดย นักดนตรีพื้นบ้าน (ครูละมุด) สำหรับใช้ในภาพยนตร์นี้ โดยเฉพาะ ซึ่งจะประกอบด้วยหลากหลายอารมณ์ และจังหวะ เพื่อให้เพลงช่วยสร้างบรรยากาศความเป็นพื้นบ้าน และเพื่อให้ผู้ชมได้สัมผัสบรรยากาศความเป็นอีสานอย่างแท้จริง

นอกจากเสียงส่วนใหญ่ซึ่งจะเป็นเสียงธรรมชาติของสถานที่ ซึ่งถูกนำมาใช้ในงาน เช่นกัน เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ และเป็นธรรมชาติแล้ว ยังมีเสียงที่บันทึกเพิ่มเติมเพื่อประกอบฉากที่สำคัญ เช่น เสียงหมอ และเสียงดนตรีสังเคราะห์อื่นๆ ที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะเพื่อสร้างเสริมอารมณ์ตามบรรยากาศของเรื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุปการทำงาน

การศึกษาวิชาการกำกับภาพยนตร์ จนกระทั่งผ่านกระบวนการฝึกทักษะในการผลิตภาพยนตร์ตั้งแต่ชั้นปีที่ 2 เป็นต้นมา ได้ผ่านกระบวนการฝึกและการจัดการถ่ายทำภาพยนตร์มาเป็นลำดับขั้น มีหลายประการที่หลังจากเรียนรู้ในทฤษฎีแล้ว ไม่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติการกำกับภาพยนตร์ได้ เนื่องจากมีปัญหาอุปสรรคที่ไม่สามารถทำได้ตามหลักวิชา สิ่งเหล่านี้คือการเรียนรู้ เป็นบทเรียนที่ไม่มีบรรจุไว้ในตำรา และมีผลให้ผู้กำกับได้มีโอกาสใช้วิจารณ์งานในการแก้ไข้ปัญหา จนผลงานสำเร็จลง

จากการกำกับภาพยนตร์ในเรื่อง “คีตาจารย์ โป่งกลางทางครู” ถือเป็นกรรব্যอดจากหลักวิชาการกำกับภาพยนตร์มาสู่การกำกับเพื่อผลิตเป็นภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและแสดงถึงความรู้ของผู้กำกับได้ การแสดงถึงความรู้ความสามารถในการทำงานของผู้กำกับจะสื่อทางผลงาน ว่า ผู้กำกับมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการทำงานเพียงใด ในการที่ข้าพเจ้าได้กำกับภาพยนตร์เรื่องนี้ ข้าพเจ้าถือว่าได้ใช้ความรู้ที่ศึกษามุ่งมั่นผลิตงานเต็มความสามารถจึงได้รับประสบการณ์ในการทำงานที่คุ้มค่า เริ่มจากขั้นตอนการวางแผนงานที่ต้องรอบคอบ การจัดระบบการบริหารทั้งคน ทั้งทรัพยากร และสื่อประกอบ ข้าพเจ้าได้เผชิญปัญหาใหญ่ที่ทำให้ต้องเปลี่ยนแปลงทั้งตัวละคร สถานที่ ปรับบทเพื่อให้เป็นไปตาม แก่นเรื่อง ที่วางหลักไว้ แต่ก็สามารถแก้ไข้ปัญหาและถ่ายทำจนสำเร็จ ท่ามกลางข้อจำกัดที่กลายเป็นวิกฤตเรื่องเวลา

ในการแก้ไข้ปัญหานั้น แต่ละคนมีข้อจำกัดแตกต่างกัน ในฐานะนักศึกษาข้าพเจ้ามีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ ในเรื่องเวลา ที่มืองาน ที่ต้องใช้ความรอบคอบในการวางแผนและตัดสินใจในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้ลงตัว นับเป็นอีกบทเรียนที่มีผลให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ถึงการเผชิญปัญหาอย่างเข้าใจ อดทน ค่อยๆ แก้ปัญหาให้สามารถดำเนินการตามแผนให้ได้มากที่สุด บทเรียนสำคัญในการเรียนรู้พอสรุปได้ดังนี้

ปัญหาก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์

ปัญหาหลักของการทำงานครั้งนี้ คือ เรื่องของการเตรียมความพร้อม กับเวลา ในขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ (Pre-Production) นั้นขาดความสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของบทภาพยนตร์ ซึ่งเป็นหลักให้กับภาพยนตร์ทั้งเรื่อง การเขียนบทมีความล่าช้า เนื่องจากหลงประเด็นการนำเสนอ ทำให้บทไม่ลงตัวและต้องปรับบทไปเรื่อยๆ จน วนาที่สุดท้าย อีกทั้งในเรื่องการจัดการด้านเวลา ไม่เป็นไปตามที่คาดหมาย

การคัดเลือกนักแสดง (casting) และทดสอบนักแสดง ในครั้งแรก ได้วางแผนถ่ายทำที่จังหวัดกาฬสินธุ์แล้ว แต่จากกำหนดการถ่ายทำต้องเลื่อนไปมา ไม่เป็นระบบ ทำให้ไม่มีเวลาใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การฝึกซ้อมนักแสดงกับบท นักแสดงเกิดความประหม่าและแสดงได้ไม่ตีเพาที่ควร ประกอบกับสภาพร่างกายของข้าพเจ้าเอง มีปัญหาป่วยกระทันหัน ทำให้เสียทั้งเวลา งบประมาณ ทำให้ต้องแก้ปัญหาคารบับเปลี่ยนครั้งใหญ่

ปัญหาระหว่างการถ่ายทำภาพยนตร์

กล้องและทีมงานถ่ายทำ การกำหนดวันเวลาถ่ายทำ ต้องรอช่วงเวลาที่ทีมงานมีเวลาว่าง (รอคิว) เนื่องจากต้องการทีมงานและอุปกรณ์ที่มีมาตรฐานจึงจำเป็นต้องรอ และต้องประชุมทำความเข้าใจเป็นระยะ เนื่องจากทีมงานมีความถนัดด้านการถ่ายทำมิวสิควีดีโอซึ่งมีความถนัดคล้ายกับการถ่ายทำภาพยนตร์ ซึ่งทำให้ปัญหาน้อยลง

แสงในการถ่ายทำ สภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการถ่ายทำ มีฝนตกเป็นระยะๆ ไม่ถึงกับหนักมาก แต่ก็รบกวนช่วงเวลากำหนดการถ่ายทำพอสมควร อีกทั้งยังส่งผลในเรื่องของแสงขณะถ่ายทำ ไม่สามารถควบคุมได้ ปัญหาในการถ่ายทำเนื่องจากข้าพเจ้ามีจุดอ่อนในเรื่องการกำกับแสงในการถ่ายทำ จึงได้ประชุมกับทีมงานโดยตกลงให้ทีมงานเป็นผู้ช่วยจัดแสงให้ แต่ผู้กำกับจะต้องตรวจสอบทุกครั้ง

การถ่ายจากแสงธรรมชาติ ไม่มีปัญหาใดๆ มีปัญหาเฉพาะกลางคืน ประกอบกับการเตรียมไฟมาน้อย เพียง 2 ดวงและเป็นไฟขนาด 800 วัตต์ ซึ่งให้แสงสว่างไม่เพียงพอ

อุปกรณ์อื่น ๆ ทีมงานขาด dolly จึงต้องขอยืมจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นชุดดัดแปลงที่ไม่ตรงกับประโยชน์ใช้งานเท่าใดนักและมีความผิด

การแก้ไขต้องใช้จารีปัดความผิดซึ่งก็ใช้แก้ไขไปได้ตลอดงาน

การใช้สถานที่คุ้มวัฒนธรรม ซึ่งอยู่ระหว่างก่อสร้าง จึงไม่มีไฟฟ้า ดังนั้นต้องใช้ม้วนสายไฟขนาดยาวมาก ต่อเชื่อมจากอาคารมาใช้งาน โดย ขอยืมจากโรงเรียนของผู้ปกครองเพื่อให้งานสามารถเดินต่อได้ (ปัญหาที่ทราบล่วงหน้าและเตรียมการไว้พร้อมแล้ว)

ปัญหาการขาดแคลนทีมงาน ทีมงานที่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านภาพยนตร์ จำนวนคนทำงานที่มีน้อย ส่งผลทำให้การทำงานล่าช้าและเสียพลังงานไปมาก บุคลากรอื่นๆ ในกองถ่ายก็สามารถช่วยเหลือได้เพียงแค่แรงงาน แต่ไม่สามารถช่วยเสนอความคิดหรือแนวทางการถ่าย หรือช่วยแก้ปัญหา จัดระบบให้สอดคล้องประสานเป็นไปในแนวทางเดียวกันได้

ปัญหาหลังการถ่ายทำภาพยนตร์

เนื่องจากเวลาในการถ่ายทำมีน้อยเพราะมีข้อจำกัดเรื่องของนักแสดงที่มีเวลาว่างเพียงไม่กี่วัน ทำให้ขั้นตอนการถ่ายทำเต็มไปด้วยความเร่งรีบ ไม่มีเวลาตรวจสอบเทปที่บันทึกมาเมื่อถึงขั้นตอนการตัดต่อ จึงพบว่า มีบาง shot ภาพจากการถ่ายทำไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

ฟุตบอล มีจำนวนมาก ภาพที่ใช้ไม่ได้ต้องเสียเวลาในการตัดออกก่อนเรียงภาพแบบหายาบเพื่อดูภาพรวม

การ Input ฟุตเทจในคอมพิวเตอร์ มีปัญหาเกี่ยวกับ Software และเครื่องมือการถ่ายภาพ ซึ่งไม่สามารถควบคุมขนาดของภาพได้ เรื่องขนาดภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแก้ไข โดยการปรับใช้ Software ที่สนับสนุนการแปลงภาพ เพื่อให้ภาพต้นแบบมีมาตรฐานเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง

การบันทึกเสียง มีปัญหาในส่วนของห้องประชุมผาห่องเป็นปูนและกระจก ซึ่งสะท้อนมากไม่สามารถควบคุมการสะท้อนได้ ประกอบกับมีนักเรียนจำนวนมาก เสียงบางส่วนไม่ผ่านบ้างเพราะที่ทีมงานถ่ายทำได้ใช้ไมค์หน้ากล้องซึ่งก็แก้ปัญหาไม่ได้มากนัก ดังนั้น การแก้ปัญหาขั้นสุดท้าย จึงได้ใช้การอัดเสียงซ่อมใหม่โดยใช้เสียงเชื่อมโยงกับภาพ นอกจากนั้นยังได้จัดทำเสียงดนตรี ประกอบเพิ่มเติมแยกต่างหาก

อีกทั้งเรื่องระบบบันทึกเสียง ที่บันทึกมาจัดค่าเกณฑ์การบันทึกที่ต่ำเกินไป ต้องใช้เทคนิคในการปรับเร่งเสียงขึ้นในขั้นตอนตัดต่อ ซึ่งทำให้เสียเวลาไปมากเป็นเท่าตัว เป็นผลมาจากการขาดความถี่ในอุปกรณ์ที่ใช้และไม่คุ้นเคย และทำให้บางฉากที่จำเป็นนั้นมีเสียงประกอบที่บางเบาขาดอรรถรสไปบ้าง

การสรุปการแก้ปัญหา

ในการวางแผนการถ่ายทำ นอกจากการเตรียมความพร้อมทุกด้านแล้ว สิ่งที่สำคัญกว่าเตรียมด้วย นั่นคือ การจินตนาการถึงปัญหาอุปสรรคไว้ล่วงหน้า เพื่อการเตรียมให้พร้อมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการไม่เสียเวลา ไม่เสียกำลังใจของทีมงานทุกคน

บทเรียนในการทำงานกับเด็ก ๆ โดยปกติข้าพเจ้ามีความสามารถพิเศษในการเข้าหาพบคุนกับเด็ก ๆ จึงไม่เกิดปัญหามากนักเพราะเข้าใจในธรรมชาติ ที่ต้องใช้เทคนิคทั้งในการให้ความสนิทสนม ใช้ความเด็ดขาด ใช้ความเป็นผู้นำ ความเป็นพี่ ความเป็นครู ตามสถานการณ์ อย่างไรก็ตาม การคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าว่า อย่งไรก็ตามการควบคุมนักเรียนกว่า 300 คนในการถ่ายทำพร้อมกันในห้องประชุมต้องเกิดความยุ่งยากขึ้นอย่างแน่นอน

แนวทางการแก้ปัญหา การประสานกับผู้บริหาร ขอความกรุณาท่านมาร่วมแสดงในบทบาทกรรมการ ขอคณะครูมาช่วยควบคุมนักเรียน โดยประชุมทำความเข้าใจและขอความกรุณาเป็นพิเศษ ทุกอย่างจึงเรียบร้อย ความพร้อมในการจัดการนักแสดงกลุ่มต่างๆ อย่างลงตัว การจัดลำดับและการสลับสับเปลี่ยนคิวการถ่ายทำให้เหมาะสม ไม่กระทบต่อการเรียนของเด็กนับเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง นับว่าการใช้ศิลปะในการเจรจา การมอบน้อมผู้ใหญ่ การให้ความสำคัญในการเคารพสถาบันและนักแสดงเป็นเรื่องที่ไม่ควรมองข้าม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ข้าพเจ้าได้รับความสะดวกและความร่วมมืออย่างดียิ่งในการถ่ายทำจนเสร็จสิ้น

การจัดการเพื่อลดค่าใช้จ่าย .ในการกำกับงานระดับนักศึกษา แม้ว่าการจัดสรรงบประมาณเป็นส่วนหนึ่งที่เป็น จำเป็น ต้องเตรียม แต่หากมีการจัดการ การหาข้อมูล การเลือกใช้วัสดุทดแทน การแก้ปัญหาทางเทคนิค การประสานงานขอความอนุเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ลดค่าใช้จ่ายได้มาก และลดภาระในการจัดการเรื่องอื่นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการจัดการเรื่องชุดนักแสดง ข้าพเจ้าขออนุญาตใช้ชุดของโรงเรียน โดยเลือกชุดสีสรรของเสื้อผ้าร่วมกับครูที่ดูแลนักเรียน ทำให้ลดค่าใช้จ่ายของเด็กนักเรียนในการเช่าชุดจำนวน 3 วงดนตรีซึ่งลดได้ถึงกว่า 8,000 บาท

การจัดการนำนักแสดงจาก อีก 2 วงดนตรีมาร่วมแสดงที่เวที และถ่ายทำนอกสถานที่ในโรงเรียนนครขอนแก่นห่างจากตัวเมืองเกือบ 20 กิโลเมตร ข้าพเจ้าใช้วิธี ขอความอนุเคราะห์ให้ครูในโรงเรียนช่วยไปรับไปส่ง โดยสนับสนุนค่าน้ำมันให้ เพื่อลดภาระของทีมงานและสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองว่ามีคุณครูดูแลรับส่งถึงบ้าน การเรียนรู้เหล่านี้ผู้กำกับหน้าใหม่ควรมีรายละเอียดให้มาก ทำการบ้านให้มากพอ ในเรื่องความปลอดภัยของนักแสดงเด็กและสิ่งสำคัญอย่าปล่อยให้นักแสดงหิว ทีมประสานงานต้องดูแลอย่างดี สิ่งที่สำคัญกับเด็ก ๆ คือ มีขนมอร่อยๆ นมและน้ำผลไม้เพื่อสุขภาพ ตลอดการถ่ายทำ เชื่อว่าจะช่วยให้ผู้กำกับชนะใจเด็กได้ทั้งกองถ่ายและมีผลงานสำเร็จลุล่วงตามแผนทุกประการ

ข้อเสนอแนะ

ในการถ่ายทำภาพยนตร์แต่ละครั้ง ควรมีความรอบคอบ และใส่ใจในขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ (Pre-Production) เป็นสำคัญ แม้บางส่วนที่ไม่ได้มีความยุ่งยากแต่เป็นรายละเอียดส่วนที่ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการทำงานสูง หากขั้นตอนนี้มีความสมบูรณ์ ก็จะนำไปสู่ความสมบูรณ์ในขั้นตอนอื่นๆ ด้วย

ควรคำนวณและรอบคอบ ในเรื่องของจำนวนทีมงานในกองถ่ายทำภาพยนตร์ ก่อนการถ่ายทำควรมีการจัดประชุมแบ่งและแยกหน้าที่ตามภาระงาน และจัดหาทีมงานให้เพียงพอกับงาน หรือมีทีมงานมากกว่างานจะดีมาก เพราะปัญหาการขาดแคลนคนทำงานที่มีความรู้ความสามารถทางด้านภาพยนตร์ถือเป็นเรื่องใหญ่ มิฉะนั้น ภาระหนักจะตกอยู่ที่ผู้กำกับเพียงคนเดียว

ผู้จัดการกองถ่ายเป็นทีมงานที่สำคัญที่ในแต่ละกองถ่ายทำภาพยนตร์ควรมี เพราะในบางครั้งผู้กำกับเองก็ละเลยในเรื่องเล็กน้อยที่มีความสำคัญ เช่น เวลารับประทานอาหารของนักแสดง การบริการเครื่องดื่มระหว่างถ่ายทำหรือการพยาบาลเมื่อมีผู้บาดเจ็บในกองถ่าย เป็นต้น

ควรให้ความสำคัญกับการบันทึกเสียงพอๆ กับการบันทึกภาพและการแสดง เพราะหากภาพยนตร์ขาดการจัดระบบการบันทึกเสียงที่ดีแล้ว ความสมบูรณ์ในเชิงสุนทรีย์ก็จะสูญเสียไปด้วย เนื่องจากไม่สามารถเก็บรายละเอียดอรรถรสที่ได้จากการสื่อถึงอารมณ์ต่างๆ ได้ดีเท่าที่ควร ดังนั้นการมีเวลาเพื่อตั้งค่าการบันทึกและซึกซ้อมตรวจสอบเกณฑ์การรับสัญญาณของกล้องถ่ายทำก่อน จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

Barr, Tony. Acting for the Camera. New York: Harper & Row, Publishers, inc., 1986.

Bernstein, Steven. The Technique of Film Production. London: Focus Press, 1988.

Blandford, Steve. Grant, Barry Keith. Hillier, Jim. The Film Studies Dictionary, London: Arnold, 2001.

Rea, Peter W. and Irving, David K. Producing and Directing the Short Film And Vidio. Boston: Focal Press, 1995.

Viwatsinudom, Ruksarn. A Film Adaptation of The Short Story "Salem": Thesis. Los Angeles: Brooks Institute of Photography, 1997.

การประกาศเกียรติคุณและยกย่องครูดนตรี. (2550,22 กันยายน). ค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2550, จาก <http://www.oknation.net>

ชมรมอีสานและภูมิภาคอินโดจีนศึกษา มหาวิทยาลัยนครสวรรค์. **ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน**. ค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2550, จาก <http://student.nu.ac.th/isannu/777/index1.htm>

ประภัสสร เลิศยพันธ์. (2544). **การกำกับภาพยนตร์**. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ประสิทธิ์ พรรณพิสุทธิ์และคณะ. (2536). **พระราชวงศ์จักรีกับ 200 ปี ภาพลลิต**. ยโสธร: จีเอสการพิมพ์.

รักसानต์ วิวัฒน์อุดม. (2545). **นักสร้าง สร้างหนัง หนังสือ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รักसानต์ วิวัฒน์อุดม. (2530). **หนังกับความต่อเนื่อง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริระ ขวัญแก้ว. (2547). **การกำกับภาพยนตร์ขนาดสั้นแนวชีวิต เรื่อง "อโคจร"**. ศิลปนิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาภาพยนตร์และวีดิโอ ภาควิชาศิลปะศิลปวัฒนธรรม สถาบันศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. (2537).

เชิดชูเกียรติบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน ประจำปี 2536.

มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2549). **พลังลาว ชาวอีสานมาจากไหน**. กรุงเทพฯ: มติชน.

สุทัศน์ บุรีภักดี, ปกรณ์ พรหมวิทักษ์, & จันนิภา เจตสมมา. (2544). **การผลิตภาพยนตร์ชั้นสูง**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสรีวิกิพีเดีย สารานุกรม. (2548). **โปงลางสะออน**. ค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2550, จาก

<http://th.wikipedia.org>

สำเร็จ คำโมง. (1 ตุลาคม 2550). สัมภาษณ์. **ครูภูมิปัญญาไทย. ศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.**

อลงกต คำโสภา. (4 ตุลาคม 2550). สัมภาษณ์. **ครูเกษียณอายุราชการ. หมู่บ้านสุขสวัสดิ์ ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์.**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

นางสาวพาฝัน สิงห์สุวรรณ ชื่อเล่น ฝัน เกิดวันพฤหัสบดีที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2529 ที่จังหวัดขอนแก่น อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 274/2 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น เป็นลูกสาวคนเล็กจากพี่น้องทั้งหมด 3 คน มารดารับราชการครู ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ บิดามีอาชีพนักดนตรี ศึกษาชั้นอนุบาลที่ ร.ร. ยอแซฟพิทักษ์ จังหวัดจันทบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ศึกษาที่โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ จังหวัดจันทบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 ศึกษาที่ ร.ร. มหาไถ่ศึกษาขอนแก่น ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-5 เทอม 1 ศึกษาที่ ร.ร.แก่นนครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 เทอม 2 จบระดับมัธยมปลายศึกษาที่โรงเรียนเทศบาลวัดกลางจังหวัดขอนแก่น จากนั้นเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาควิชาศิลปะ สาขา ภาพยนตร์และวีดิโอ เมื่อปี พ.ศ. 2547

ผลงาน ปี 2548 แสดงนำ ภาพยนตร์สั้น เรื่อง “คลังโคลี่”

ผลงาน ปี 2548 กำกับภาพยนตร์สั้น เรื่อง “เจ้าหญิงบนหอคอย”

ผลงาน ปี 2549 กำกับภาพยนตร์สั้น เรื่อง “หลานยาย”

ผลงาน ปี 2550 กำกับภาพยนตร์สั้น เรื่อง “ครอบครัวสุดท้าย”